

Jord- och skogsbruk,
fiske med anslutande
näringar

23

Förslag till statsbudget för 2002

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	11
2	Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	15
2.1	Omfattning.....	15
2.2	Utgiftsutveckling.....	16
2.3	Skatteavvikelser	17
3	Politikområde Skogspolitik.....	19
3.1	Omfattning.....	19
3.2	Utgiftsutveckling.....	19
3.3	Mål.....	20
3.4	Politikens inriktning	20
3.5	Insatser.....	21
3.5.1	Statliga insatser inom politikområdet	21
3.5.2	Insatser utanför politikområdet	21
3.6	Resultatbedömning	22
3.6.1	Resultat	22
3.6.2	Analys och slutsatser.....	23
3.7	Revisionens iakttagelser	23
3.8	Budgetförslag.....	24
3.8.1	41:1 Skogsvårdsorganisationen.....	24
3.8.2	41:2 Insatser för skogsbruket	25
3.8.3	41:3 Internationellt skogssamarbete	25
3.8.4	41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning.....	26
4	Politikområde Djurpolitik.....	27
4.1	Omfattning.....	27
4.2	Utgiftsutveckling.....	28
4.3	Mål.....	28
4.4	Politikens inriktning	28
4.5	Insatser	29
4.5.1	Insatser inom politikområdet	29
4.6	Resultatbedömning	30
4.6.1	Resultat	30
4.6.2	Analys och slutsatser.....	32

4.7	Revisionens iakttagelser.....	33
4.8	Budgetförslag	33
4.8.1	42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	33
4.8.2	42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.....	34
4.8.3	42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	34
4.8.4	42:4 Centrala försöksdjursnämnden.....	35
4.8.5	42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	36
4.8.6	42:6 Ersättningar för viltskador m.m.....	37
4.8.7	42:7 Djurskyddsmyndigheten	38
5	Politikområde Livsmedelspolitik.....	39
5.1	Omfattning.....	39
5.2	Utgiftsutveckling	40
5.3	Mål	41
5.4	Politikens inriktning	41
5.5	Insatser	44
5.5.1	Insatser inom politikområdet.....	44
5.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	49
5.6	Resultatbedömning.....	49
5.6.1	Resultat.....	49
5.6.2	Analys och slutsatser	51
5.7	Revisionens iakttagelser.....	54
5.8	Budgetförslag	54
5.8.1	43:1 Statens jordbruksverk.....	54
5.8.2	43:2 Statens utsädeskontroll.....	55
5.8.3	43:3 Statens växtsortnämnd.....	56
5.8.4	43:4 Bekämpande av växtsjukdomar	57
5.8.5	43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.....	58
5.8.6	43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	59
5.8.7	43:7 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	60
5.8.8	43:8 Fiskeriverket.....	61
5.8.9	43:9 Strukturstöd till fisket m.m.....	62
5.8.10	43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. .	63
5.8.11	43:11 Fiskevård	63
5.8.12	43:12 Statens livsmedelsverk	64
5.8.13	43:13 Livsmedelsekonomiska institutet	65
5.8.14	43:14 Livsmedelsstatistik.....	66
5.8.15	43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG- budgeten	66
5.8.16	43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet.....	67
5.8.17	43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	67
6	Politikområde Landsbygdspolitik	69
6.1	Omfattning.....	69
6.2	Utgiftsutveckling	69
6.3	Mål	70
6.4	Insatser	71
6.4.1	Insatser inom politikområdet.....	71
6.4.2	Insatser utanför politikområdet.....	73
6.5	Resultatbedömning.....	73
6.5.1	Resultat.....	73

6.5.2	Analys och slutsatser.....	75
6.6	Revisionens iakttagelser	75
6.7	Budgetförslag.....	76
6.7.1	44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	76
6.7.2	44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	77
6.7.3	44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	78
6.7.4	44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	79
6.7.5	44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	80
6.7.6	44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.....	81
7	Politikområde Samepolitik	83
7.1	Omfattning.....	83
7.2	Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	83
7.3	Mål.....	84
7.4	Politikens inriktning	84
7.5	Insatser	84
7.6	Resultatbedömning	85
7.6.1	45:1 Främjande av rennäringen m.m.	87
7.6.2	45:2 Informationssatsning om samerna	87
8	Politikområdena Utbildningspolitik och Forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20.....	89
8.1	25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	89
8.2	26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning	92
8.3	26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	93

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	12
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	16
2.2 Härledning av nivån 2002–2004.....	16
2.3 Skatteavvikelser.....	17
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	19
3.2 Anslagsutveckling.....	24
3.3 Offentligrättslig verksamhet.....	24
3.4 Uppdragsverksamhet.....	24
3.5 Härledning av nivån 2002–2004.....	24
3.6 Anslagsutveckling.....	25
3.7 Härledning av nivån 2002–2004.....	25
3.8 Anslagsutveckling.....	25
3.9 Anslagsutveckling.....	26
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	28
4.2 Anslagsutveckling.....	33
4.3 Uppdragsverksamhet.....	33
4.4 Härledning av nivån 2002–2004.....	33
4.5 Anslagsutveckling.....	34
4.6 Uppdragsverksamhet.....	34
4.7 Härledning av nivån 2002–2004.....	34
4.8 Anslagsutveckling.....	34
4.9 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	35
4.10 Härledning av nivån 2002–2004.....	35
4.11 Anslagsutveckling.....	35
4.12 Härledning av nivån 2002–2004.....	36
4.13 Anslagsutveckling.....	36
4.14 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	37
4.15 Härledning av nivån 2002–2004.....	37
4.16 Anslagsutveckling.....	37
4.17 Härledning av nivån 2002–2004.....	37
4.18 Anslagsutveckling.....	38
4.19 Härledning av nivån 2002–2004.....	38
5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	40
5.2 Anslagsutveckling.....	54
5.3 Offentligrättslig verksamhet ¹	54
5.4 Uppdragsverksamhet ¹	54
5.5 Härledning av nivån 2002–2004.....	55
5.6 Anslagsutveckling.....	55
5.7 Offentligrättslig verksamhet.....	56
5.8 Uppdragsverksamhet.....	56
5.9 Härledning av nivån 2002–2004.....	56
5.10 Anslagsutveckling.....	56

5.11	Härledning av nivå 2002–2004	57
5.12	Anslagsutveckling	57
5.13	Härledning av nivå 2002–2004	58
5.14	Anslagsutveckling	58
5.15	Stödbelopp per hektar för grödor ¹	58
5.16	Stödbelopp för djurbidrag ¹	58
5.17	Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	59
5.18	Härledning av nivå 2002–2004	59
5.19	Anslagsutveckling	59
5.20	Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	60
5.21	Härledning av nivå 2002–2004	60
5.22	Anslagsutveckling	60
5.23	Härledning av nivå 2002–2004	61
5.24	Anslagsutveckling	61
5.25	Uppdragsverksamhet	61
5.26	Härledning av nivå 2002–2004	62
5.27	Anslagsutveckling	62
5.28	Härledning av nivå 2002–2004	63
5.29	Anslagsutveckling	63
5.30	Härledning av nivå 2002–2004	63
5.31	Anslagsutveckling	63
5.32	Härledning av nivå 2002–2004	64
5.33	Anslagsutveckling	64
5.34	Offentligrättslig verksamhet	64
5.35	Uppdragsverksamhet	64
5.36	Härledning av nivå 2002–2004	64
5.37	Anslagsutveckling	65
5.38	Härledning av nivå 2002–2004	65
5.39	Anslagsutveckling	66
5.40	Härledning av nivå 2002–2004	66
5.41	Anslagsutveckling	66
5.42	Härledning av nivå 2002–2004	66
5.43	Anslagsutveckling	67
5.44	Härledning av nivå 2002–2004	67
5.45	Anslagsutveckling	67
5.46	Härledning av nivå 2002–2004	67
6.1	Utgiftsutveckling inom politikområdet	69
6.2	Anslagsutveckling	76
6.3	Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	76
6.4	Härledning av nivå 2002–2004	77
6.5	Anslagsutveckling	77
6.6	Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	78
6.7	Härledning av nivå 2002–2004	78
6.8	Anslagsutveckling	78
6.9	Härledning av nivå 2002–2004	79
6.10	Anslagsutveckling	79
6.11	Härledning av nivå 2002–2004	80
6.12	Anslagsutveckling	80
6.13	Härledning av nivå 2002–2004	80
6.14	Anslagsutveckling	81
6.15	Härledning av nivå 2002–2004	81

7.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	83
7.2 Anslagsutveckling.....	87
7.3 Härledning av nivån 2002–2004.....	87
7.4 Anslagsutveckling.....	87
7.5 Härledning av nivån 2002–2004	88
8.1 Anslagsutveckling.....	89
8.2 Uppdragsverksamhet.....	90
8.3 Härledning av nivån 2002–2004.....	91
8.4 Anslagsutveckling.....	92
8.5 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	92
8.6 Härledning av nivån 2002–2004.....	93
8.7 Anslagsutveckling.....	93
8.8 Härledning av nivån 2002–2004.....	93

Diagramförteckning

2.1 Utgiftsområde 23 år 2001 (prognos)	15
2.2 Utgiftsutveckling budgetåren 1997-2002	16

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner vad som anförts om statens ansvar för skördeskadorna (avsnitt 5.5.1),
2. godkänner vad som anförts om dispositionen av anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* (avsnitt 6.7.1),
3. godkänner vad som anförts om dispositionen av anslaget 44:4 *Stöd till jordbrukets rationalisering* (avsnitt 6.7.4),
4. bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 8 200 000 kronor under år 2003 (avsnitt 4.8.3),
5. bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 42:5 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 000 000 kronor efter år 2002 (avsnitt 4.8.5),
6. bemyndigar regeringen att för år 2002 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 500 000 000 kronor (avsnitt 5.8.1),
7. bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 5 100 000 000 kronor under år 2003 (avsnitt 5.8.5),
8. bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 43:6 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 000 kronor under år 2003 (avsnitt 5.8.6),
9. bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 3 070 000 000 kronor under åren 2003–2007 (avsnitt 6.7.1),
10. bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 3 500 000 000 kronor under åren 2003–2007 (avsnitt 6.7.2),
11. bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.*, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 000 000 kronor efter år 2002 (avsnitt 7.6.1),
12. bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning och kollektiv forskning*, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare

gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 230 000 000 kronor efter år 2002 (avsnitt 8.2),

13. för år 2002 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp		
<i>Tusental kronor</i>		
Anslag	Anslagstyp	
41:1 Skogsvårdsorganisationen	ramanslag	290 944
41:2 Insatser för skogsbruket	ramanslag	220 700
41:3 Internationellt skogssamarbete	ramanslag	1 405
41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	ramanslag	6 000
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	ramanslag	101 472
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	obetecknat anslag	87 553
42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	ramanslag	22 603
42:4 Centrala försöksdjursnämnden	ramanslag	13 002
42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	ramanslag	107 100
42:6 Ersättningar för viltskador m.m.	ramanslag	84 000
42:7 Djurskyddsmyndigheten	ramanslag	13 000
43:1 Statens jordbruksverk	ramanslag	310 104
43:2 Statens utsädeskontroll	ramanslag	793
43:3 Statens växtsortnämnd	ramanslag	1 955
43:4 Bekämpande av växtsjukdomar	ramanslag	2 578
43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.	ramanslag	5 407 400
43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	ramanslag	1 516 000
43:7 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	ramanslag	79 700
43:8 Fiskeriverket	ramanslag	100 054
43:9 Strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	30 890
43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	80 000
43:11 Fiskevård	ramanslag	20 000
43:12 Statens livsmedelsverk	ramanslag	126 759
43:13 Livsmedelsekonomiska institutet	ramanslag	8 304
43:14 Livsmedelsstatistik	ramanslag	22 895
43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	ramanslag	3 700
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	ramanslag	17 000
43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	ramanslag	37 089
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	ramanslag	2 203 000
44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	ramanslag	1 529 469
44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	reservationsanslag	29 393
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	ramanslag	14 000
44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	ramanslag	1 538
44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	obetecknat anslag	363 000
45:1 Främjande av rennäringen m.m.	ramanslag	37 000
45:2 Informationssatsning om samerna	ramanslag	6 000

25:1	Sveriges lantbruksuniversitet	ramanslag	1 209 038
26:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning	ramanslag	232 362
26:2	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	obetecknat anslag	1 184
Summa			14 338 984

2 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

2.1 Omfattning

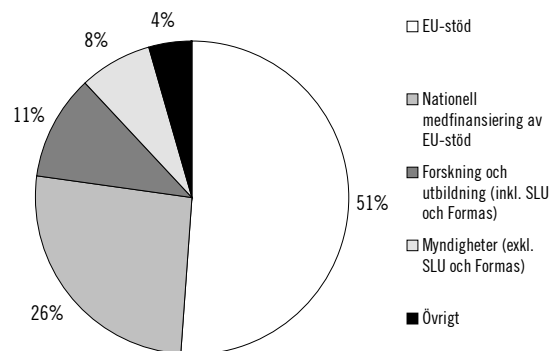
Jordbruksdepartementet ansvarar för utgiftsområde 23. För frågor som rör skogsnäringen och Skogsvårdsorganisationen ansvarar dock Näringsdepartementet. Jordbruksdepartementet har vidare ett samordningsansvar för frågor som rör samerna. Detta politikområde omfattar också anslag under andra utgiftsområden. Anslagen för utbildning och forskning ingår i politikområden för vilka Utbildningsdepartementet ansvarar.

Utgiftsområdet omfattar 39 anslag fördelade på sju politikområden. Det mest omfattande politikområdet är Livsmedelspolitikområdet som omfattar i första hand verksamhet som avser jordbruks- och trädgårdsnäringarna, fiskerinäringen samt livsmedel. Övriga politikområden är Landsbygdspolitik, Djurpolitik, Samepolitik, Skogspolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Inom utgiftsområdet ryms följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Statens utsädeskontroll, Statens växtsortnämnd, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Centrala försöksdjursnämnden, Statens livsmedelsverk, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges lantbruksuniversitet samt Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna.

För budgetåret 2002 föreslås att sammanlagt 14 339 000 000 kronor anslås för utgiftsområdet. Anslagna medel för utgiftsområdet ökar med cirka 635 000 000 kronor jämfört med budgetåret 2001. Ungefär 51 procent av utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och

exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör det nya landsbygdsprogrammet och den nya strukturplanen för fiskerinäringen i Sverige.

Diagram 2.1 Utgiftsområde 23 år 2001 (prognos)

- EU-stöd (6,79 miljarder kronor): Finansiering från EU-budgeten. Arealstöd, intervention, miljöersättningar, m.m. En del av EU-stödet förutsätter nationell medfinansiering.
- Nationell medfinansiering av EU-stöd (3,45 miljarder kronor): T.ex. strukturstöd, miljöersättningar och regionalstöd.
- Forskning och utbildning (1,43 miljarder kronor): SLU och stöd till forskning.
- Myndigheter (1 miljard kronor): Jordbruksverket, Skogsvårdsorganisationen, m.fl. (ej SLU).
- Övrigt (0,58 miljarder kronor): Nationellt stöd, bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m.m.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

Politikområde	Utfall 2000 ¹	Anslag 2001 ²	Utgifts-prognos 2001	Förslag anslag 2002	Beräknat anslag 2003	Beräknat anslag 2004
Politikområde Skogspolitik	397	480	498	519	536	497
Politikområde Djurpolitik	350	391	385	429	446	446
Politikområde Livsmedelspolitik	3 335	7 653	6 830	7 765	7 732	7 745
Politikområde Landsbygds politik	4 215	3 753	4 542	4 140	4 235	4 246
Politikområde Samepolitik	41	37	52	43	41	41
Politikområde Utbildningspolitik	1 163	1 154	1 157	1 209	1 234	1 268
Politikområde Forskningspolitik	238	236	238	234	232	212
Totalt för utgiftsområde 23	9 739	13 704	13 703	14 339	14 456	14 455

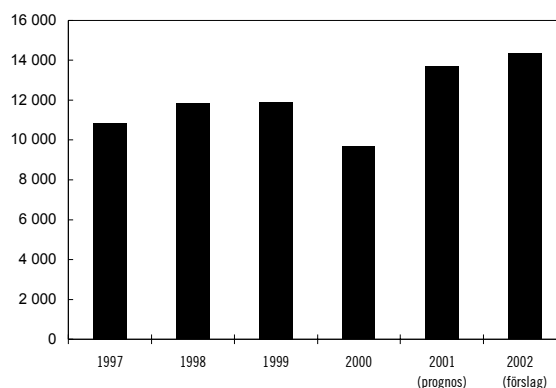
¹ Inklusivt äldre anslag.² Inklusivt beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och i samband med budgetpropositionen för 2002.

Utgifterna inom utgiftsområdet styrs till stor del av EU:s regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av regelverket som styr den gemensamma jordbrukspolitiken (Common Agriculture Policy – CAP). Återflödet från EU bruttoredovisas i den svenska statsbudgeten, dvs. inkomsterna från EU redovisas på inkomsttitel och motsvaras, ibland med viss tidsförskjutning, av en utgift på statsbudgetens utgiftssida.

2.2 Utgiftsutveckling

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Utgifterna inom utgiftsområdet har ökat kontinuerligt sedan Sverige blev medlem i EU och är nu mer än dubbelt så höga jämfört med åren före EU-medlemskapet (löpande priser). Till stor del förklaras detta av att ett antal nya EU-stöd införts åren 1996–2002. Framför allt gäller detta miljöersättningar och arealstöd. Nedgången i utgifterna år 2000 är följden av en senarelagd utbetalning av arealstödet inom jordbruket.

Diagram 2.2 Utgiftsutveckling budgetåren 1997-2002**Tabell 2.2 Härledning av nivån 2002-2004**

Miljoner kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	13 704	13 704	13 704
Förändring till följd av:			
Nya beslut:	352	388	228
Pris- och löneomräkning	39	99	150
Övriga makroekonomiska förutsättningar			
Volym	157	205	205
Överföring andra utg.omr. m.m. ²	87	59	168
Summa förändring	635	751	751
Förslag/beräknat anslag	14 339	14 456	14 455

¹ Inklusivt förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och i samband med budgetpropositionen för 2002.² Inklusivt slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

2.3 Skatteavvikelser

Tabell 2.3 Skatteavvikelser

Miljarder kronor

	2001	2002
Uttag av bränsle m.m.	0,12	0
Avverkningsrätt till skog	-	-
Avgångsvederlag till jordbrukare	-	-
Anläggning av skog m.m.	0,28	0
Skogsavdrag	-	-
Skogs- och skogsskadekonto	0,05	0
Ingående skatt på jordbruksarrende	-	-
Bränsleförbrukning i växthus- och jordbruksnäringen	0,07	0
Elförbrukning i växthus- och jordbruksnäringen	0,03	0
Summa	0,55	0
varav saldpåverkande avvikelser	0,55	0

De redovisade avvikelserna som har kunnat kvantifieras avser främst värdet av undantag från skatteplikt vid uttag ur näringsverksamhet av bränsle om fastigheten är taxerad som lantbruksenhet samt värdet av att bl.a. anläggning av ny skog omedelbart får kostnadsföras.

Uttag av bränsle

Enligt huvudregeln i kommunalskattelagen (KL 22 § 1 st 1 p anv) är uttag ur näringsverksamhet skattepliktigt. Uttag av bränsle för uppvärmning är dock undantaget från skatteplikt om fastigheten är taxerad som lantbruksenhet. Skatteavvikelsen avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Avverkningsrätt till skog mot betalning som skall erläggas under flera år

Enligt god redovisningssed uppkommer intäkten när bindande avtal träffats. Enligt gällande lagstiftning (KL 24 § 5 st p 1 anv) tillämpas dock i detta fall kontantprincipen, vilket innebär att beskattningen uppskjuts, varför en räntefri kredit uppstår i näringsverksamhet. Räntan på krediten bör utgöra underlag för inkomstskatt och särskild löneskatt.

Avgångsvederlag till jordbrukare

I vissa fall är avgångsvederlag till jordbrukare inte skattepliktigt. Skatteavvikelsen avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Anläggning av ny skog

Utgifter för anläggning av ny skog och dikning som främjar skogsbruk får omedelbart kostnadsföras. Samma avdragsmöjligheter gäller även för bär- och fruktodlingar för inköp och plantering av träd och buskar. Skatteavvikelsen utgörs av ränteeffekten på den omedelbara avskrivningen.

Skogsavdrag

Vid avyttring av skog medges fysisk person under innehavstiden avdrag med högst 50 procent av anskaffningsvärdet, medan avdraget för juridiska personer är begränsat till 25 procent. Vid taxeringen för ett visst beskattningsår medges avdrag med högst halva den avdragsgrundande skogsintäkten. Syftet med avdragsrätten är att undanta rena kapitaluttag från beskattning. Å andra sidan saknas anledning att medge avdrag när värdeökningen på skogstillväxten överstiger gjorda uttag. Skatteavvikelsen uppkommer genom den schablon som är vald för beräkning av avdragets storlek och avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Skogs- och upphovsmannakonto

Skogskontolagen ger möjlighet till uppskov av beskattning av de intäkter som är hänförliga till skogsbruk. De medel som sätts in på skogskonto utgör underlag för avdrag vid taxeringen. Avsättningen begränsas i tid till 10 år på skogskonto och 20 år på skogsskadekonto. Avkastningen på skogskonto beskattas med 15 procent. Skatteavvikelsen avser räntan på skattekrediten. Räntan på krediten bör utgöra underlag för inkomstskatt och särskild löneskatt.

Ingående skatt på jordbruksarrende

Avdragsrätten omfattar hela den ingående skatten på jordbruksarrende, även om värdet av bostad ingår i arrendet.

Bränsleförbrukning inom växthusnäringen

Från och med år 1996 är växthusnäringen skattebefriad från energiskatt för all användning av fossila bränslen. Före år 1996 debiterades 15 procent av energiskattesatserna. Normen utgörs av full skattesats på dessa bränslen.

Elförbrukning inom växthusnäringen

Växthusnäringen är skattebefriad för all användning av elektrisk kraft. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

3 Politikområde Skogspolitik

3.1 Omfattning

Området skogspolitik omfattar den skogspolitik som riksdagen har beslutat, senast år 1993. Skogspolitiken följs upp i särskild ordning och en redovisning med eventuella förslag till justeringar görs till riksdagen vart fjärde år.

Inom politikområdet ryms de flesta statliga ekonomiska medel som har beslutats för att nå de skogspolitiska målen. I budgetpropositionen behandlas särskilt Skogsvårdsorganisationen som består av Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna. Skogsstyrelsen är central förvaltningsmyndighet med ansvar för frågor som rör skogsbruket och chefsmyndighet för de tio

regionala skogsvårdsstyrelserna. På Gotland fullgör länsstyrelsen skogsvårdsstyrelsens uppgifter under en försöksperiod t.o.m. den 31 december 2002.

De anslag som finns inom politikområdet avser i huvudsak Skogsvårdsorganisationens förvaltningsanslag och anslag till miljöinriktade insatser i skogsbruket. Därtill kommer ett mindre anslag för vissa svenska åtgärder på det internationella skogsområdet. Skogsvårdsorganisationen finansieras även med uppdragsinkomster. Vissa åtgärder på skogsområdet medfinansieras av EU inom ramen för strukturprogram och EU:s miljö- och landsbygdsprogram.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2000	Anslag 2001 ¹	Utgifts- prognos 2001	Förslag anslag 2002	Beräknat anslag 2003	Beräknat anslag 2004
41:1 Skogsvårdsorganisationen	282	292	304	291	303	309
41:2 Insatser för skogsbruket	99	181	185	221	226	181
41:3 Internationellt skogssamarbete	1	1	3	1	1	1
41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	3	6	6	6	6	6
1999 H5 Skogsvårdsavgiftsprojekt	12	0	0	0	0	0
Totalt för politikområde Skogspolitik	397	480	498	519	536	497

Skillnaden mellan det totala anslaget år 2001 och de beräknade utgifterna hänför sig i huvudsak till fördröjningar i utbetalning av beslutade insatser för biotopskydd och naturvårdsavtal under ett uppbyggnadsskede. Förändringarna i beräkningarna för anslaget 41:1 *Skogsvårdsorganisationen* beror dels på att de tidsbegränsade, extra insatserna för rådgivning upphör år 2002, dels på att försöksverksamheten för Skogsvårdsstyrelsen Gotland upphör vid utgången av samma år och att resurser tillkommer med anledning av förslagen om nationella miljömål.

3.3 Mål

Skogen är en nationell tillgång som skall skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln skall hänsyn tas även till andra allmänna intressen.

Skogspolitiken har två mål fastlagda av riksdagen, ett produktionsmål och ett miljömål. De båda målen skall väga lika tungt. *Produktionsmålet* är att skogen och skogsmarken skall utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthållig god avkastning. Skogsproduktionens inriktning skall ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar. *Miljömålet* är att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga skall bevaras. Biologisk mångfald och genetisk variation i skogen skall säkras. Skogen skall brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skall skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden skall värnas.

Skogspolitikens mål beslutades av riksdagen år 1993 (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352). Skogspolitiken utvärderas varje mandatperiod och en första utvärdering redovisades för riksdagen våren 1998 (prop. 1997/98:158, bet. 1998/99:MJU3, rskr. 1998/99:32). Regeringen gjorde därvid den bedömningen att skogspolitikens mål skulle ligga fast. Riksdagen hade ingen erinran här emot.

3.4 Politikens inriktning

I 1993 års skogspolitiska beslut slogs det fast att skogspolitiken måste ges en långsiktig och ekologisk inriktning. Det anfördes också att det inte är möjligt och rimligt att med alltför korta intervaller ändra grunderna för skogspolitiken mot bakgrund av det grundläggande kravet på god hushållning och med hänsyn till de långa växttider som gäller för den svenska skogen. Beslut som fattas i dag och åtgärder som vidtas i vår generation ger resultat först för kommande generationer. Å andra sidan måste nya kunskaper och värderingar få komma till uttryck i den konkreta utformningen och tillämpningen av skogspolitiken. Enligt regeringens uppfattning bör mot den bakgrunden de skogspolitiska besluten följas upp fortlöpande och redovisas vart fjärde år dvs. en gång per mandatperiod. Härigenom blir det möjligt att göra de nödvändiga redovisningar som riksdagen behöver och de anpassningar som är angelägna. Detta synsätt har riksdagen ställt sig bakom år 1998.

Den första uppföljningen av 1993 års skogspolitik redovisades för riksdagen våren 1998. Det gjordes då den bedömningen att inget av de båda skogspolitiska målen hade nåtts men att målen borde ligga fast. De brister som kunde konstateras vad gällde lagstiftning, ekonomiska resurser för områdesskydd och kunskaper hos skogsägarna föranledde förändringar i skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen och i Skogsvårdsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till dessa. Vidare förstärktes Skogsvårdsorganisationens resurser för rådgivning till skogsägare under en treårsperiod. Möjligheter skapades för medfinansiering från EU av den omfattande informationskampanjen Grönare skog, en kampanj som även ingår i det nya miljö- och landsbygdsutvecklingsprogrammet. Resurserna för områdesskydd i form av reservat, biotopskydd och naturvårdsavtal har förstärkts mycket kraftigt. Ytterligare förstärkningar beräknas för de närmaste åren. På forskningens område har regeringen tagit initiativ till en massiv satsning tillsammans med skogsbranschen på FoU-program för en breddad användning av träfiber som bas för olika produkter och att öka förädlingsvärdet hos skogsindustriprodukterna. Särskild tyngdpunkt har lagts på den trämekaniska industrin. Dessa program har finansierats av skogsbranschen och staten gemensamt.

Nästa uppföljning av skogspolitiken skall redovisas av Skogsstyrelsen före utgången av år 2001. Det är regeringens avsikt att år 2002 för riksdagen redovisa denna uppföljning och de förslag till åtgärder som den kan föranleda. Även Rennäringspolitiska kommitténs förslag kan komma att beröra skogspolitiken.

Internationellt kommer regeringen att fortsätta att verka för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart skogsbruk i alla delar av världen. Under det kommande året kommer flera viktiga förhandlingar att äga rum på det globala planet.

3.5 Insatser

3.5.1 Statliga insatser inom politikområdet

Statens insatser inom politikområdet utgörs av de medel som har beslutats för att nå skogspolitikens mål. Grundläggande medel sedan länge är rådgivning, information och utbildning. Dessa medel har fått ökad betydelse genom 1993 års skogspolitiska beslut som starkt betonar skogsägarnas frihet och eget ansvar för att målen nås. Skogsvårdsorganisationens viktigaste uppgift är mot denna bakgrund att ge skogsägarna råd och informera om hur olika skogsbruksåtgärder skall vidtas för att de båda skogspolitiska målen skall tillgodoses. Den senaste utvärderingen visade att det behövs särskilda rådgivningsinsatser på både produktions- och miljöområdet. En tidsbegränsad resursförstärkning har därför beslutats för treårsperioden 1999–2001. Därtill kommer att rådgivning har lyfts fram i det av EU medfinansierade miljö- och landsbygdsprogrammet.

Skogsvårdslagstiftningen uttrycker statens minimikrav på skogsbruket. Den kompletteras av miljöbalken som innehåller vissa bestämmelser som skall medverka till att skogspolitikens miljömål tillgodoses. Skogsvårdsorganisationen är tillsynsmyndighet utom vad gäller miljöbalkens bestämmelser om reservat och markavvattnings. Skogsvårdslagstiftningen skärptes den 1 januari 1999 som en följd av bl.a. uppföljningen. Det gällde särskilt bestämmelser om återväxtåtgärder och miljöhänsyn.

Statligt ekonomiskt stöd till skogsbruket är av begränsad omfattning. Det lämnas i princip endast till natur- och kulturvårdsåtgärder som har en omfattning som går utöver de krav som ställs i skogsvårdslagstiftningen. Denna princip kännetecknar även de inslag av skogsbruksstöd som finns i de svenska strukturfundsprogrammen och i miljö- och landsbygdsprogrammet. Motsvarande begränsning görs inte av andra medlemsstater. Anslagen för ersättningarna till skogsbruket för det intrång i pågående markanvändning som beslut om reservat eller biotopskydd kan innebära har ökat väsentligt de senaste åren. De nivåer som nu gäller motsvarar i stort vad som behövs för att tillgodose Miljömålskommitténs förslag i denna del.

Kraven på Skogsvårdsorganisationen vad gäller rådgivning och tillsyn motiverar en lokalt förankrad organisation med nära och direkta kontakter med skogsägarna. I de senaste årens rationaliseringar och organisationsförändringar har detta betonats. Ett viktigt komplement till den statsfinansierade verksamheten inom politikområdet är den uppdragsverksamhet som organisationen bedriver och som omfattar viktiga skogspolitiska och arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

3.5.2 Insatser utanför politikområdet

Utbildning och forskning för skogsbrukets behov finansieras till stor del inom detta utgiftsområde men inom politikområdet Utbildning och forskning. Stora insatser för skogsindustriell forskning görs också inom utgiftsområde 24 Näringsliv och av löntagarfundsstiftelserna. Natur- och kulturvårdsåtgärder inom arbetsmarknadspolitikens ram har stor betydelse för skogspolitikens miljömål. Förvärv, intrångsersättningar och skötsel vad gäller skogsreservat finansieras över anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Som nämnts i det föregående spelar skogsägarnas egna insatser en alltmer viktig roll för att nå skogspolitikens mål. Den ökade betydelsen är särskilt markant när det gäller miljömålet. Frivilliga hänsynstaganden i form av särskilt anpassad skogsskötsel och totalskydd kompletteras av en alltmer utvecklad landskapsekologisk planering av verksamheten.

3.6 Resultatbedömning

3.6.1 Resultat

Målet för politikområdet redovisas i avsnitt 3.3. Målet är långsiktigt och gäller alltså under många år. En sådan långsiktighet följer av skogsbrukets karaktär och har gällt det senaste seklet. Som nämnts i det föregående utvärderas skogspolitiken, trots sin långsiktighet, vart fjärde år. Den utvärderingen avser även Skogsvårdsorganisationens verksamhet. Förutom att det är svårt att för skogspolitiken göra resultatbedömningar för ett enskilt år råder det vissa svårigheter att särskilja effekterna av myndighetens verksamhet från effekterna av andra faktorer och andra aktörers verksamhet.

Produktionen av svenska skogsindustriprodukter fortsatte att öka under år 2000. Den samlade produktionen av massa uppgick till 11,5 miljoner ton. Produktionen av papper blev 10,8 miljoner ton och produktionen av sågade trävaror 14,8 miljoner kubikmeter. Exportvärdena uppgick till respektive 16, 57 och 18 miljarder kronor. Det samlade värdet av exporten av skogsindustriprodukter var 106 miljarder kronor eller drygt 13 procent av det totala exportvärdet för landet. Nettoexporten av skogsindustriprodukter uppgick till cirka 83 miljarder kronor motsvarande drygt 63 procent av den samlade nettoexporten. Sysselsättningen i skogsnäringen beräknas till cirka 93 000 personer år 1999. Den har minskat med 47 procent sedan år 1980 och med 30 procent sedan år 1990. Minskningen av antalet produktionsenheter i skogsindustrin sker numera främst i sågverkssektorn.

Den sammanlagda avverkningsenheten år 2000 beräknas till cirka 74 miljoner kubikmeter, en ökning med 2 miljoner kubikmeter sedan år 1999. Samtidigt uppgick importen av rundvirke och flis till 12,8 miljoner kubikmeter, en ökning med 18 procent från år 1999. Importen svarade för cirka 23 procent av industrins råvaruanvändning. Enligt helt nya konsekvensanalyser som utförts i Skogsstyrelsens regi bör det vara möjligt att successivt öka den uthålliga årliga avverkningsnivån under den närmaste 100-årsperioden från nuvarande cirka 80 miljoner kubikmeter till cirka 100 miljoner kubikmeter. Även med dessa höga avverkningsnivåer kommer virkesförrådet att fortsätta öka liksom andelarna lövträd, äldre lövträdsrik skog, äldre skog och antalet gamla grova träd. Grund-

läggande förutsättningar är en fortsatt strävan att nå de skogspolitiska målen.

I den utvärdering av skogspolitiken som redovisades för riksdagen år 1998 konstaterades det att varken produktionsmålet eller miljömålet hade nåtts. De förändringar av lagstiftningen och de tillfälliga resursförstärkningar på sammanlagt 34 miljoner kronor som därför beslutades gäller t.o.m. innevarande budgetår. Insatsområdena är rådgivning i produktions- och miljöfrågor och tillsyn särskilt vad gäller återväxtåtgärder. Vidare gjordes ökade insatser för områdesskydd. Effekterna av dessa insatser utvärderas för närvarande och kommer som nämnts att redovisas för riksdagen år 2002.

Som exempel på utvecklingen hittills kan följande nämnas. Hösten 1999 startade Skogsvårdsorganisationen en landsomfattande *informationskampanj*, Grönare skog. Kampanjen behandlar skogspolitikens båda mål. Kampanjen hade vid utgången av år 2000 engagerat cirka 88 000 personer direkt verksamma i skogsbruket och därutöver närmare 100 000 personer. Den medfinansieras av EU. Denna särskilda satsning har bl.a. inneburit att ordinarie rådgivningsinsatser har fått stå tillbaka. Möjligheter har skapats för direktkommunikation via Internet mellan skogsvårdsstyrelsernas konsulenter och skogsägarna. Antalet besök på Skogsvårdsorganisationens huvudwebbplats har ökat med 50 procent. Informationstidningen SkogsEko ges ut i en upplaga på 270 000. Skogsstyrelsen har redovisat hur *återväxtåtgärderna* har förändrats sedan mitten av 1990-talet. I den tidigare utvärderingen betonades angelägenheten av förbättrade åtgärder och en inriktning mot plantering i stället för naturlig föryngring på för den senare metoden olämpliga områden. Den senaste uppföljningen som gäller områden som avverkades år 1996 visar att 16 procent av de undersökta områdena inte uppfyller de krav som ställs i skogsvårdslagen. På 11 procent av de privata skogsägarnas områden hade ingen återväxtåtgärd vidtagits inom föreskriven tid. När det gäller *generell naturvårdshänsyn* uppfylls inte kraven i skogsvårdslagen på 18 procent av områdena. De områdesskydd som administreras av Skogsvårdsorganisationen är *naturvårdsavtal* och *biotopskydd*. Totalt uppgick arealerna av dessa vid utgången av år 2000 till 10 480 respektive 4 439 hektar, varav 190 respektive 1 107 hektar tillkom under år 2000. Den största delen av biotoparealen var äldre naturskogsartade objekt. Den

sammanlagt utbetalda ersättningen för dessa uppgår till cirka 184 miljoner kronor, varav 167 miljoner kronor för biotopskydd.

Skogsbruket har på eget initiativ miljöcertifierat sitt skogsbruk i stor utsträckning. Vid utgången av år 2000 hade cirka 10 miljoner hektar huvudsakligen av storskogsbrukets marker certifierats enligt den s.k. FSC-standard. Samtidigt hade cirka 1,3 miljoner hektar mark tillhörande småskogsbruket certifierats enligt den s.k. PEFC-standard.

Skogsvårdsorganisationens *uppdragsverksamhet* har fortsatt att minska i omfattning. Den utgör numera knappt 30 procent av verksamheten och drygt 40 procent av omsättningen. Det är främst uppdragen åt Arbetsmarknadsverket som minskat. Förtroendet hos skogsägarna för uppdragsverksamheten är fortsatt hög enligt en TEMO-undersökning utförd i slutet av år 2000. Som ett exempel kan nämnas att verksamheten med att framställa skogsbruksplaner har ökat med närmare 70 procent sedan år 1998.

Inom Skogsvårdsorganisationen pågår det ett arbete med *systematisk verksamhetsutveckling* inklusive miljöledning. Avsikten är bl.a. att före utgången av år 2001 skall samtliga enheter inom organisationen vara miljöcertifierade enligt ISO 14001. Skogsvårdsorganisationen är en av de myndigheter som på regeringens uppdrag inför miljöledning. Skogsvårdsorganisationen har en mycket skev åldersfördelning med väntade stora pensionsavgångar. Medelåldern hos personalen är cirka 50 år. Kompetensförsörjningsstrategin syftar därför till rekrytering av yngre personer med god teoretisk utbildning. Rekryteringssvårigheter noteras vad gäller högre chefsbefattningar. Systematisk fördjupningsutbildning sker på olika strategiska områden, bl.a. inom naturvård.

Arbetet på det *internationella* skogsområdet har präglats dels av de globala skogsförhandlingarna inom FN:s ram, dels av Sveriges ordförandeskap i EU. Skogsstyrelsen har bidragit med ett omfattande personellt stöd i detta arbete.

Det *ekonomiska resultatet* för Skogsvårdsorganisationen minskade år 2000. Jämfört med år 1999 minskade resultatet från 14,9 miljoner kronor till 4,5 miljoner kronor.

3.6.2 Analys och slutsatser

Av redovisningen i det föregående framgår att väsentliga slutsatser kan dras först år 2002 sedan nästa utvärdering av skogspolitiken har redovisats. Skogsstyrelsens redovisningar för år 2000 antyder att det fortfarande inte har skett några väsentliga positiva förändringar i linje med slutsatserna av den förra utvärderingen. Stora insatser görs emellertid nu både av skogsnäringen själv och av Skogsvårdsorganisationen i syfte att nå de båda skogspolitiska målen. De förslag som regeringen har redovisat i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier kommer vad gäller bl.a. målet Levande skogar att ställa stora krav på engagemang från Skogsvårdsorganisationens sida. För att detta skall vara möjligt måste organisationen tillföras nya resurser för rådgivning, information, miljöövervakning och områdesskydd. Det är angeläget att myndighetens arbetsformer utvecklas vidare i syfte att på ett effektivt sätt nå goda resultat. Så t.ex. är det viktigt att resurserna för områdesskydd utnyttjas på ett flexibelt sätt i linje med regeringens uttalande i prop. 1997/98:158.

3.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 2000 avseende Skogsvårdsorganisationen. Ekonomistyrningsverket har gett Skogsstyrelsen högsta betyg i sin EA-värdering.

Riksrevisionsverket har i sin årliga rapport år 2001 hänvisat till vad man anförde år 1999 om Skogsvårdsorganisationens arbete med att jämställa miljömålet med produktionsmålet i skogspolitiken och vill uppmärksamma regeringen på att myndigheten inte vidtagit åtgärder för att öka rådgivningsinsatserna till maskinförare eller att ge alla skogsvårdskonsulenter en tillräcklig naturvårdsutbildning.

Regeringen kommenterade frågan i budgetpropositionen för år 2000 och hänvisade bl.a. till de då nyligen beslutade extra resurserna för rådgivning. Inom Skogsvårdsorganisationen har det också gjorts stora insatser för att höja personalens kompetens inom miljöområdet. Härtill kommer att det under det allra senaste året har bedrivits en omfattande utbildningskampanj i produktions- och miljöfrågor riktad inte bara till

skogsägare utan också till andra som är verksamma i skogsbruket. Kampanjen pågår fortfarande. I Skogsstyrelsens redovisning av kompetensförsörjningen anges bl.a. breddutbildning och spetsutbildningar inom kulturmiljövårdsområdet som prioriterade utbildningar under åren 2001 och 2002. Slutligen kan hänvisas till den utvärdering av 1993 års skogspolitik som skall redovisas för riksdagen nästa år och den fördjupade prövning som kommer att göras inför nästa års budgetproposition.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 41:1 Skogsvårdsorganisationen

Tabell 3.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	292 234	Anslags-sparande	5 452
2001	Anslag	292 142	Utgifts-prognos	304 086
2002	Förslag	290 944		
2003	Beräknat	302 788 ¹		
2004	Beräknat	308 651 ²		

¹ Motsvarar 295 586 tkr i 2002 års prisnivå.

² Motsvarar 295 586 tkr i 2002 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen som är central förvaltningsmyndighet för skogsfrågor och chefsmyndighet för skogsvårdsstyrelserna.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2000	236	101	135
Prognos 2001	259	340	-81
Budget 2002	260	300	-40

Tabell 3.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2000	265 586	263 052	2 534
(varav tjänsteexport)	6 921	6 682	239
Prognos 2001	243 300	245 000	-1 700
(varav tjänsteexport)	10 300	10 000	300
Budget 2002	248 000	250 000	-2 000
(varav tjänsteexport)	10 000	10 000	0

Utfallet av uppdragsverksamheten åren 2000 och 2001 är till största del beroende av de insatser som görs inom arbetsmarknadspolitikens ram.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2002 till 290 944 000 kronor. Därvid har en förstärkning på 13,6 miljoner kronor beräknats för Skogsvårdsorganisationens arbete med anledning av regeringens förslag i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130). Av dessa medel avser 3,6 miljoner kronor myndighetens centrala och regionala ansvar för miljömålet Levande skogar. Vidare har anslaget minskats med 17 miljoner kronor motsvarande resurserna för den nu utgångna treårsinsatsen för förstärkt rådgivning. Möjligheten att tillföra ytterligare medel till rådgivningen kan komma att uppstå inom det av EU medfinansierade landsbygdsprogrammet. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven till 302 788 000 kronor respektive 308 651 000 kronor.

Tabell 3.5 Härledning av nivån 2002-2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	292 142	292 142	292 142
Förändring till följd av:			
Beslut	-12 258	-2 613	-2 163
Pris- och löneomräkning	5 003	7 202	13 605
Överföring till/från andra anslag m.m. ²	6 057	6 057	6 057
Summa förändring	-1 198	10 646	16 509
Förslag/beräknat anslag	290 944	302 788	308 651

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Inklusive slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

3.8.2 41:2 Insatser för skogsbruket

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2000		98 806		36 219
2001	Anslag	180 700	Utgifts- prognos	185 000
2002	Förslag	220 700		
2003	Beräknat	225 700		
2004	Beräknat	180 700		

Anslaget som disponeras av Skogsstyrelsen täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förordningen (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket och förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsåtgärder. Anslaget finansierar bidrag till sådant ädellövskogsbruk som regleras särskilt i skogsvårdslagen (1979:429) och vissa natur- och kulturvårdsåtgärder. Vidare täcker det statens kostnader för biotopskydd, naturvårdsavtal och försöksverksamhet med skogsmarkskalkning m.m.

Anslaget finansierar sedan sin tillkomst år 1994 vissa administrationskostnader hos Skogsvårdsorganisationen. De har under år 2000 uppgått till 1 375 000 kronor och får under år 2001 uppgå till 1,8 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av vad regeringen har föreslagit i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier bör extra insatser göras på biotopskydd och naturvårdsavtal under åren 2002 och 2003. Anslaget bör mot den bakgrunden räknas upp med respektive 40 och 45 miljoner kronor. För budgetåret 2004 beräknar regeringen en återgång till nuvarande anslagsnivå. Jämfört med år 2003 sker då en minskning med 20 miljoner kronor sedan treårsprogrammen för stormfällda områden och förbättrad biotopinventering m.m. upphört. Dessutom minskas anslaget för biotopskydd och naturvårdsavtal med 25 miljoner kronor.

Anslaget bör liksom hittills till viss del kunna disponeras för Skogsvårdsorganisationens administrationskostnader, i fortsättningen även vad gäller sådana kostnader direkt relaterade till biotopskydd och naturvårdsavtal.

Tabell 3.7 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	180 700	180 700	180 700
Förändring till följd av:			
Beslut	40 000	45 000	-75 000
Överföring andra anslag 34:3	-	-	75 000
Summa förändring	40 000	45 000	-
Förslag/beräknat anslag	220 700	225 700	180 700

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

3.8.3 41:3 Internationellt skogssamarbete

Tabell 3.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2000		706		2 581
2001	Anslag	1 405	Utgifts- prognos	2 986
2002	Förslag	1 405		
2003	Beräknat	1 405		
2004	Beräknat	1 405		

De utgifter som belastar anslaget är bl.a. alleuropeiskt skogssamarbete, uppföljning av FN:s miljö- och utvecklingskonferens i Rio de Janeiro år 1992 och vissa projektkostnader och resekostnader vid deltagande i Internationella tropiska timmerorganisationen.

Regeringen har beslutat att 1 miljon kronor av anslagssparandet år 2000 skall dras in.

Regeringens överväganden

För budgetåret 2002 bedöms anslagsbehovet till 1 405 000 kronor. För budgetåren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

3.8.4 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Tabell 3.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2000	Utfall	3 237	Anslags- sparande	2 943
2001	Anslag	6 000	Utgifts- prognos	6 000
2002	Förslag	6 000		
2003	Beräknat	6 000		
2004	Beräknat	6 000		

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen och används för kartläggning av skogens miljö-tillstånd på över 200 observationsytor spridda

över landet. Den nationella delen av finansieringen av denna verksamhet sker över anslaget Skogsvårdsorganisationen.

Regeringen har beslutat att 1,4 miljoner kronor av anslagssparandet år 2000 skall dras in.

Regeringens överväganden

Det pågår en översyn av innehållet i och reglerna för den verksamhet som finansieras över detta anslag. Översynen beräknas vara klar under slutet av år 2001. För budgetåret 2002 bedöms anslagsbehovet till 6 000 000 kronor. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

4 Politikområde Djurpolitik

4.1 Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet som avser djur i människans tjänst samt den del av faunavården som avser viltvård.

Verksamheten inom djurskydds- och djurhälsoområdet syftar till att upprätthålla ett gott hälsotillstånd och ett gott djurskydd bland husdjur, försöksdjur, vilda djur som hålls i fångenskap eller som används som försöksdjur samt att begränsa användningen av försöksdjur. Verksamheten syftar också till att åstadkomma sunt och bra djurfoder, vilket är viktigt för djurens hälsotillstånd liksom för kvaliteten på det slutliga livsmedlet. Likaså utgör hanteringen i Sverige av animaliskt avfall en viktig gren av verksamhetsområdet.

Djurområdet omfattar verksamhet vid Jordbruksverket med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt, Centrala försöksdjursnämnden, Naturvårdsverket och Sametinget.

Inom politikområdet Djurpolitik disponerar Jordbruksverket medel för djurskyddsfrämjande åtgärder samt för forskning och utveckling vad gäller sådana åtgärder (anslag 42:3). Dessutom disponeras medel till beredskap mot och bekämpande av smittsamma djursjukdomar, obduktioner samt till olika djurhälsovårdsaktiviteter när det gäller nötkreatur, svin, får, häst och fisk (anslag 42:5).

Jordbruksverkets veterinära fältverksamhet upprätthålls genom den statliga distriktsveterinärorganisationen med cirka 250 distriktsveterinärer fördelade över hela landet (anslag 42:2). Verksamheten utgår från cirka 80 veterinärstationer.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan för

myndigheter och enskilda och utreder bl.a. smittsamma djursjukdomars uppkomst, orsak och spridningssätt. SVA:s uppgift är att uppnå och vidmakthålla en god djur- och folkhälsa. Arbetet bedrivs genom förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av infektionssjukdomar hos djur. SVA medverkar vid utbrott av epizootiska sjukdomar och ansvarar för Zoonoscenter i Sverige. SVA är veterinärmedicinskt centrallaboratorium och svenskt referenslaboratorium enligt EG:s zoonosdirektiv.

Centrala försöksdjursnämndens (CFN) uppgift är att samordna och ansvara för frågor som rör försöksdjur i syfte att begränsa antalet djur som används i djurförsök. CFN skall därvid bl.a. samverka med andra myndigheter, organ och forskare i syfte att få andra metoder än djurförsök accepterade inom forskning och vid testning. CFN skall vidare följa de sju djurförsöksetiska nämndernas arbete. Nämnderna skall godkänna användningen av försöksdjur från etisk synpunkt. CFN skall bidra till en effektiv, enhetlig och god etisk prövning av ansökningar om planerade djurförsök som de djurförsöksetiska nämnderna har att ta ställning till.

CFN lämnar finansiellt stöd till forskningsprojekt inom områden som bedömts som särskilt viktiga för att nå försöksdjursbesparande effekter.

På regional och lokal nivå medverkar länsstyrelserna och kommunerna till upprätthållande och förbättring av djurhälsan och djurskyddet samt tillsynen därav.

Naturvårdsverkets och Sametingets uppgifter är att lämna bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada enligt 29 a § jaktförordningen (1987:905) samt för skador som rovdjur orsakar på renar.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Tusental kronor

	Utfall 2000	Anslag 2001 ¹	Utgifts- prognos 2001	Förslag anslag 2002	Beräknat anslag 2003	Beräknat anslag 2004
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	85 148	100 529	92 980	101 472	103 903	95 360
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	75 669	85 753	85 753	87 553	89 624	91 482
42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	22 697	22 303	26 937	22 603	23 121	23 616
42:4 Centrala försöksdjursnämnden	8 227	7 581	8 283	13 002	18 456	24 008
42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	93 941	103 950	98 900	107 100	107 100	107 100
42:6 Ersättningar för viltskador m.m.	64 586	71 000	72 508	84 000	84 000	83 000
42:7 Djurskyddsmyndigheten	-	-	-	13 000	20 524	20 860
Totalt för politikområde Djurpolitik	350 268	391 116	385 361	428 730	446 728	445 426

¹ Inklusivt beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

4.3 Mål

Målet för djurpolitiken är ett gott djurskydd och ett gott djurhälso tillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår.

Detta mål nås genom bl.a.

- förbättring av djurskyddet,
- kontroll av att det i Sverige inte tillverkas och/eller marknadsförs foder som är skadligt för djur, människor eller miljö,
- förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av infektionssjukdomar hos djur,
- samordning av försöksdjursverksamheten i syfte att begränsa antalet djur som används i djurförsök,
- stöd till forskning samt utbildnings- och informationsinsatser,
- att populationen av vilda fåglar och däggdjur skall hållas på en sådan nivå att oacceptabla skador av vilt inte uppkommer.

4.4 Politikens inriktning

Djurskydd och djurhälsa

Det svenska synsättet när det gäller djurhälsa och djurskydd är präglad av höga etiska ambitioner. Ekonomisk hänsyn får inte gå före djurens

bästa. Den svenska grundtanken att det är den omgivning som djuren placeras i som skall göras så djurvänlig som möjligt i syfte att djuren skall må bra, ha god hälsa och ges möjlighet att tillfredsställa sina behov av naturligt beteende. Avelsverksamheten bör inte enbart syfta till att förbättra produktionsegenskaperna utan även till att komma till rätta med problem som förlösningssvårigheter och sjukdomsfrekvens och syfta till att ge djuren ett friskt liv samt ta tillvara och bevara det genetiska kulturarvet. Transporter måste ske under så lite stress som möjligt för djuren. Även i slakterier måste djurskyddet vara bra och djuren behandlas väl.

Genom detta synsätt skapas en etiskt god djurhållning vars goda djurmiljö är en förutsättning för bl.a. ett lågt användande av antibiotika i djurskötseln. Varje moment i djurhållningen och livsmedelsproduktionen bör följas upp av en god och väl fungerande tillsyn. Under hösten 2000 och våren 2001 har fokus lagts särskilt på etiken i djurhållningen och kunskapen att djur är kännande varelser som skall behandlas med respekt och med hänsyn till deras hälsa och välbefinnande. Djurhållning innebär ett ansvar. De som handhar djur måste vara medvetna om och ha kunskaper om djurs behov.

Sverige har under våren 2001, inom ramen för ordförandeskapet, lyft fram frågorna om vad som är god djurhållning, vilket egenvärde djur har och vilket moraliskt ansvar människan har att behandla djur väl. Regeringen har således bl.a. initierat en debatt om djuretik i ministerrådet och hållit informella rundabordsdiskussioner

med företrädare för djurskyddsorganisationer samt tagit initiativ till en konferens, Ethics and Animal Welfare, i Stockholm den 29–30 maj 2001. Dessutom har Jordbruksdepartementet givit ut broschyren ”Lyckliga djur – etiska och moraliska perspektiv på djurhållning”.

Djurskyddet är prioriterat. Sverige arbetar ständigt med att se över djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539) för att anpassa reglerna efter djurens behov i så stor utsträckning som möjligt.

Sverige har ett mycket gott smittskyddsläge. Att behålla och förbättra denna unika situation är synnerligen angeläget. Den svenska modellen bygger i hög grad på förebyggande smittskydd. En bra djurskötsel och god hygien i djurhållningen ger också hög livsmedelskvalitet. Det är inte bara i livsmedelsindustrin och i butikerna som det krävs rätt hantering för att ett livsmedel skall vara en bra produkt. Redan från första ledet i produktionen krävs noggrannhet och eftertanke. För att exempelvis få fram en bra köttprodukt krävs att djuret föds upp rätt och ges ett sunt och bra foder, som varken innehåller kadavermjöl, tillväxtbefrämjande antibiotika eller andra olämpliga tillsatser. God etik i djurhållningen har dessutom stor betydelse för hur konsumenterna värdesätter livsmedlen. En god djurhållning ger också goda förutsättningar för en lönsam livsmedelsproduktion och kan vara avgörande för konsumenternas förtroende.

Viltvård

Risken för viltskador skall i första hand motverkas genom skadeförebyggande åtgärder och i andra hand genom jakt. Om det är uppenbart oskäligt att den skadelidande själv svarar för hela kostnaden kan ersättning erhållas ur anslaget 42:6 *Ersättning för viltskador m.m.*

4.5 Insatser

4.5.1 Insatser inom politikområdet

Riksdagen har beslutat en lag (2000:53) om märkning och registrering av hundar. Hundar skall märkas så att de kan identifieras och ägarskapet registreras i ett för landet centralt register. Hundar, som påträffas utan märkning eller som inte har någon ägare registrerad, kan omhändertas av polismyndigheten. Lagen trädde i kraft

den 1 januari 2001 och reglerna för omhändertagande skall tillämpas från den 1 april 2001.

Regeringen tillsatte den 10 december 1998 en särskild utredare med uppgift att allsidigt belysa alternativmedicinska behandlingsformer för djur och föreslå åtgärder för att säkerställa att djur inte utsätts för onödigt lidande. I uppdraget ingår bl.a. att utreda omfattningen samt konsekvenserna av befintlig alternativmedicinsk behandling, att redogöra och utvärdera dagens utbildningar för alternativmedicinsk behandling av djur och att bedöma behovet av sådan utbildning. Uppdraget redovisades den 31 januari 2001 (SOU 2001:16) och remissbehandling pågår.

Regeringen beslutade den 22 december 1999 kommittédirektiv för en översyn av förutsättningarna för djurförsöksetisk prövning. Utredaren skall analysera de etiska bedömningsgrunder som nu tillämpas och överväga förbättringar av prövningen. I uppdraget ingår även att belysa de etiska frågor som kan uppkomma i samband med användning av bl.a. genetiskt modifierade djur. Uppdraget skall redovisas senast den 1 juni 2002.

Regeringen uppdrog den 16 december 1999 åt Jordbruksverket att utvärdera tillgängliga forskningsresultat beträffande minkar, se över befintligt regelverk och om möjligt föreslå förbättringar i minkhållningen. Uppdraget skall redovisas den 1 juni 2002.

Regeringen beslutade den 17 februari 2000 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att utarbeta förslag till en sammanhållen svensk hästpolitik. Syftet med utredningen är att skapa förutsättningar att bevara och utveckla hästsektorn i Sverige. Utredaren skall bl.a. undersöka förutsättningarna för organisationers och företags konkurrensförmåga inom hästsektorn samt för hästens roll i den gemensamma jordbrukspolitiken. Uppdraget redovisades i december 2000 (SOU 2000:109) och remissbehandling pågår.

Regeringen tillkallade den 19 april 2000 en särskild utredare för att se över hur djurskyddet skulle kunna organiseras i Sverige genom inrättandet av en fristående djurskyddsmyndighet. Uppdraget redovisades i november 2000 i betänkandet Ett förbättrat djurskydd (SOU 2000:108) och remissbehandling pågår.

Regeringen uppdrog den 12 oktober 2000 till Jordbruksverket att göra en översyn av befintligt regelverk för djurtransporter. Uppdraget redovisades i december 2000 och bearbetas för att ligga

till grund för svensk position när det gäller förändringar av EG:s regelverk.

Regeringen tillkallade den 1 mars 2001 en särskild utredare med uppgift att utreda och föreslå åtgärder för att förhindra onödiga respektive långa djurtransporter samt stimulera slakt av djur för konsumtion nära den plats där de föds upp. Utredaren skall även kartlägga hur transportvägarna går inom EU och vilka faktorer som styr var slakt äger rum, m.m. Uppdraget skall redovisas senast den 1 januari 2002.

Jordbruksministern uppdrog den 15 december 2000 till en särskild utredare att utreda behovet av en utökad kapacitet för omhändertagande av animaliskt högriskavfall och specificerat riskmaterial (SRM). Uppdraget redovisades i april 2001 (Ds 2001:23). En hearing med berörda intressenter har därefter hållits.

Den omfattande BSE-testningen kräver att ett nytt säkerhetslaboratorium byggs av SVA. SVA har i den ekonomiska vårpropositionen medgivit 5 miljoner kronor för byggande av ett sådant. Det kommer totalt att kosta 15 miljoner kronor.

Frågan om konkurrens mellan statliga och privatpraktiserande veterinärer är aktuell efter att Konkurrensrådet i ett yttrande i februari 2000 haft synpunkter på konkurrensförhållandena mellan de statligt anställda distriktsveterinärerna och privatpraktiserande veterinärer. Jordbruksverket tillsatte i september 1999 en arbetsgrupp bestående av representanter från alla parter i vilken man verkar för att lösa frågorna (bl.a. om jourtjänstgöring och om hur omfattande det offentliga åtagandet skall vara). Arbetsgruppen har lämnat en rapport under hösten 2000 och arbetet fortsätter nu med att lösa återstående problem.

4.6 Resultatbedömning

Målet för politikområdet är att uppnå ett gott djurskydd och gott hälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas så att oacceptabla skador ej uppstår.

4.6.1 Resultat

Resultatinformation rörande djursjukdomar

Djursjukdomssituationen i Sverige har under år 2000 varit jämförelsevis lugn. Bekämpningsprogrammet avseende enzootisk bovin leukos (EBL) har kunnat avslutas och Sverige har av EU-kommissionen förklarats fritt från EBL. I två karantäner för importerade grand parentkycklingar har serumantikroppar mot Newcastlevirus påvisats. Eftersom förekomst av Newcastlevirus inte kunde uteslutas, var utslaktning och destruering av djuren nödvändig. Detta visar vikten av att ha ett fungerande karantänsystem eller tilläggsgarantier för djur vid import från länder med sämre smittstatus. Bland sjukdomsutbrott kan särskilt nämnas att Sverige under år 2000 har haft det största utbrottet av harpest (tularemia) på många år. Över 400 människor insjuknade och SVA påvisade harpest på insända harar. Salmonellasituationen har varit förhållandevis lugn, men en ökning hos svin har kunnat konstateras. Bekämpningen har varit besvärlig, vilket visar att storleksrationalisering kan vara till nackdel vid sjukdomsbekämpning, eftersom smittrening är svårare ju större djurenheten är. Frivilliga kontrollprogram avseende salmonella på nöt och svin avses att startas under år 2001. Vidare har EU-kommissionen beviljat medel för bekämpningsprogram avseende campylobacter.

I Sverige genomför SVA en aktiv övervakning av sjukdomarna BSE och scrapie i enlighet med kommissionsbeslut från april 1998. Under år 2000 har nötkreatur med centrala nervösa störningar eller kroniska sjukdomar samt utslagstackor undersökts. Sverige har, mot bakgrund av nya EG-bestämmelser för år 2001, beslutat att testa 20 000 självdöda, avlivade och nödslaktade djur per år.

Resultatinformation rörande djurbäsovård och djurskydd

Distriktsveterinärorganisationen har målsättningen att öka de förebyggande insatserna på besättningsnivå och därigenom minska problemen för de enskilda djuren. Veterinärinsatserna i Sverige utvecklas snabbt mot sjukdomsförebyggande åtgärder. Detta är ett bra sätt att förbättra djuromsorg och ekonomi samt minska användningen av läkemedel. När det gäller debiterade behandlingar fortsätter dessa att minska när det gäller animalieproducerande djur medan

profylaxen ökar. Sällskapsdjuren har kraftigt ökat i antal och en effekt av det är att antalet behandlingar på sällskapsdjur ökat. Särskilt påtaglig är ökningen av antalet hästar liksom antalet fall av behandling av häst.

Den totala förbrukningen av läkemedel som distribueras via foder har minskat kraftigt jämfört med år 1999, trots att en successiv minskning skett redan under de närmast föregående åren. En fullständig rapport över läkemedelsanvändning i foder för samtliga djurslag och relaterat till den totala fodertillverkningen kommer att presenteras i SJV:s rapportserie. Förhöjda halter av aflatoxin i foder har påträffats i två av 370 provtagna importerade råvarupartier och inga prover har visat förhöjda halter av tungmetaller vid provtagning på mineral/vitaminfoder samt råvaror med animaliskt ursprung.

Det goda svenska djurhälsoläget har kunnat behållas under år 2000. De nya epizooti- och zoonosregler, som trädde i kraft den 1 oktober 1999, innebär en förstärkning i smittskyddsarbetet genom att djurägarens anmälningskyldighet vid misstänkt sjukdom skärps samtidigt som den enskilde djurägaren och jordbruksnäringen får ta ett större ekonomiskt ansvar för sjukdomsbekämpningen än tidigare. Ersättning har utbetalats på grund av statliga ingripanden enligt epizootilagen (1999:657) med cirka 13 466 000 kronor. Under år 1999 utbetalades 25 800 000 kronor.

Jordbruksverket rapporterar att andelen hälsokontrollerade slaktsvin visar en ökning även under år 2000 och omfattar 78 procent av totala antalet uppfödda slaktsvin. Antalet svin har minskat med cirka 100 000 stycken och antalet anslutna svinbesättningar har minskat med nära 1 500 stycken, vilket tyder på en allt snabbare strukturrationalisering. Andelen hälsokontrollerade kor ligger kvar på 87 procent. Totalantalet kor har minskat i Sverige även under år 2000. Antalet besättningar anslutna till nöthälsovården har ökat med cirka 100 stycken. Antalet förmedlade kalvar har minskat, vilket torde bero på att kalvar exporteras för uppfödning i annat EU-land. Genom nya regleringar beräknas dock intresset för förmedling av kalvar öka kommande år och näringen förväntas vidta olika åtgärder för att stimulera uppfödning av kalvarna i Sverige. Rapporteringen om sjukdomsanmärkingar i anslutna besättningar anger en minsk-

ning för såväl svin som nöt, vilket innebär en positiv tendens.

I fårhälsovården ökade anslutningen till fårkontroll och fårhälsovård. I fiskhälsokontrollprogrammet ingår, liksom under år 1999, 65 procent av de fiskodlingar som har en årsproduktion över 5 ton.

Det första fabrikatet av inredd bur för värphöns har nu godkänts. Det pågår teknikprovning av nya system, vilket beräknas bli klart under år 2001. De flesta dispenser löper ut under år 2002. Av Sveriges 5 650 000 höns beräknades i början av år 2000 ungefär 1 450 000 höns ha funnits i system för frigående höns och fortfarande mer än 3 miljoner höns i traditionella burar. Ekologiskt hållna höns uppgår till cirka 131 000. Siffrorna är osäkra.

Jordbruksverket startade den 1 augusti 1998 ett landsomfattande transportprojekt med syfte att förbättra djurskyddet i samband med transporter av djur. Resultatet från transportprojektet visar att de svenska djurtransporterna sköts väl. Påtagliga brister i djurskyddet under transport är ovanligt. Samtidigt visar resultatet att gällande lagstiftning inte alltid efterlevs fullständigt. För att fortsatt bistå tillsynsmyndigheterna, åtgärda påvisade brister i tillsynen av transporter och utbilda transportörer och tillsynspersonal har Jordbruksverket anställt två djurskyddsinspektörer. En av dem arbetar uteslutande med tillsyn av rentransporter jämte information och rådgivning.

Resultatinformation rörande försöksdjursprovning
CFN skall åstadkomma en effektiv, enhetlig och god etisk provning av ansökningar om planerade djurförsök som de djurförsöksetiska nämnderna har att pröva. Under år 2000 behandlade nämnderna 1 567 ansökningar om planerade djurförsök. Av dessa godkändes 274 genom att nämnderna i sina beslut angett en modifiering av försöket. Av ansökningarna avsågs 29.

Jämfört med år 1999 minskade försöksdjursanvändningen enligt EU:s och Europarådskonventionens definition av djurförsök under år 2000 med cirka 12 000 möss medan användningen av råttor minskade med 9 000 djur. Totalt användes 289 000 djur.

CFN:s finansiella stöd till forskning har under budgetåret 2001 uppgått till 3,89 miljoner kronor till 33 forskningsprojekt. Stöden har i likhet med tidigare år främst riktats mot forsk-

ningsområden som bedömts vara särskilt viktiga för att nå försöksdjursbesparande effekter.

CFN har även under år 2001 träffat överenskommelser med läkemedelsföretagen Astra-Zeneca och Pharmacia om finansiella stöd för CFN:s forskningsverksamhet. Överenskommelsen omfattade under år 2001 sammanlagt 1,6 miljoner kronor, en ökning med 400 000 kronor jämfört med tidigare år.

Den djurförsöksetiska prövningen är enligt regeringens bedömning av stor betydelse för att uppnå en begränsning av antalet försöksdjur. Den bidrar också till en ökad etisk medvetenhet om frågor med anknytning till försöksdjursanvändning. Även CFN:s forskningsstöd för utveckling av alternativa metoder till djurförsök bedöms vara en betydelsefull faktor. CFN har utfärdat bestämmelser om obligatorisk utbildning för den personal som använder försöksdjur eller som på annat sätt är knuten till djurförsöksverksamheten. En följd av den utbildning som bedrivits sedan år 1992 är att personalens kompetens höjts och kvaliteten på djuromsorgen förbättrats. Enligt regeringen gagnar detta djurskyddet på ett värdefullt sätt och bidrar sannolikt även till att begränsa försöksdjursanvändningen.

4.6.2 Analys och slutsatser

Regeringen och de svenska myndigheterna på djurområdet, i synnerhet Jordbruksverket och SVA, har under år 2000 arbetat vidare med principen att det föreligger ett tydligt samband mellan det sätt på vilket jordbruket och djurhållningen bedrivs och kvaliteten hos de livsmedel som produceras. Det svenska arbetet med djurhälsa och djurskydd innebär att detta även fortsättningsvis skall beaktas. Det senaste årets arbete med etik i djurhållningen har mött stort gensvar.

Detta nya angreppssätt i diskussionen om människors ansvar för de djur som nyttjas för olika ändamål avser att belysa förhållandet mellan människa och djur och principerna för djurhållning. Med slutsatserna från en sådan diskussion kan grunden läggas för att djurskydd och djuretiska aspekter skall integreras och bli en självklar beståndsdel i den framtida jordbrukspolitik.

Till ett etiskt ansvarsfullt förhållande till djuren hör att utveckla djurskyddet och bekäm-

pandet av djursjukdomar. Ett problem som uppmärksammats särskilt under senare tid är vektorburna sjukdomar, dvs. sjukdomar som sprids genom att parasiter för över infektiösa ämnen till djur och människor. De har hittills betraktats som ett tropiskt problem, men de har under senare tid fått stor uppmärksamhet också i länder i tempererade områden. Den tilltagande globaliseringen medför en allt ökande transport av människor och djur från skilda miljöer, vilket medför att både vektorer och individer som bär på smittämnen kan spridas snabbt över långa avstånd. Förhöjda temperaturer bidrar till att skapa gynnsamma miljöer för exotiska vektorer också i vårt land. De flesta nyupptäckta sjukdomarna hos människa är zoonoser och många av dem är vektorburna. Bland annat restaureringen av våtmarker och människors ökade rekreativitet i naturen kan bidra till vektorburna smittor – t.ex. via fästingar, fåglar och myggor – av olika bakterier. Nya sjukdomar kommer att föras in i Sverige och Sverige måste förbättra beredskapen och kunskaperna inom området vektorburna sjukdomar, i synnerhet som mottagligheten för infektioner ökar hos den svenska befolkningen. SVA bör ytterligare förbättra sin beredskap när det gäller vektorburna sjukdomar.

Det är också viktigt att det goda smittskyddsläget upprätthålls. Detta sker bl.a. med hjälp av bekämpande av de epizootiska sjukdomarna. Epizootilagens ersättningsregler är viktiga i detta sammanhang. Erfarenheterna av mul- och klövsjukesutbrotten i EU ger dock vid handen att det är nödvändigt att ha en i förväg klart utarbetad strategi för hantering av stora landsomfattande utbrott av epizootiska sjukdomar. Sverige har inte en fullgod planering av bekämpning av omfattande utbrott av epizootiska sjukdomar. Handeln med djur och kontakterna med övriga medlemsstater ökar risken för att också Sverige kommer att drabbas av omfattande utbrott av smittsamma djursjukdomar. Vid ett sådant utbrott ställer EU krav på en effektiv bekämpning och det är viktigt att kunna leva upp till de kraven. Jordbruksverket bör tillskapa en nationell strategi i detta avseende.

BSE-problemet har lett till att Sverige beslutat testa 20 000 självdöda och nödslaktade djur per år. EU har i juni 2001 beslutat om obligatorisk masstest och provtagning för BSE på alla självdöda, avlivade och nödslaktade nötkreatur över

24 månaders ålder, samt tester på, för Sveriges del, 10 000 djur i normalslakten. Jordbruksverket behöver tillföras ytterligare medel, utöver de 5 miljoner kronor som anslogs i 2001 års ekonomiska vårproposition, för dessa tester. Vidare måste anslaget för testning öka.

4.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat revisionsberättelser utan invändningar för SVA och CFN avseende räkenskapsåret 2000. (Jordbruksverket behandlas under avsnitt 5.7.)

4.8 Budgetförslag

4.8.1 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 4.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	85 148	Anslags-sparande	-1 226
2000	Utfall	85 148	Anslags-sparande	-1 226
2001	Anslag	100 528 ¹	Utgifts-prognos	92 980
2002	Förslag	101 472		
2003	Beräknat	103 903 ²		
2004	Beräknat	95 360 ³		

¹ Varav 5 000 tkr på tilläggsbudget i 2001 års ekonomiska vårproposition och 1 822 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Motsvarar 101 472 tkr i 2002 års prinsnivå.

³ Motsvarar 91 369 tkr i 2002 års prinsnivå.

SVA:s verksamhet består av anslagsfinansierade myndighetsuppgifter och avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet. Verksamheten har år 2000 gått med ett överskott om 2,9 miljoner kronor, vilket beror på ett tillskott med 5 miljoner kronor, när den avdelning vid SVA som beredde diagnostika avskiljades från SVA för att gå upp i ett för ändamålet särskilt bildat bolag tillsammans med bl.a. SLU-holding. Ytterligare 10 miljoner kronor kommer att inflyta som resultat av detta.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2000	158 897	155 963	2 934
(varav tjänsteexport)	(14 350)	(14 350)	(0)
Prognos 2001	153 700	152 700	1 000
(varav tjänsteexport)	(2 000)	(2 000)	(0)
Budget 2002	150 000	150 000	0
(varav tjänsteexport)	(2 000)	(2 000)	(0)

Regeringens överväganden

EU:s beslut om obligatorisk masstest och provtagning för BSE, vilka trätt i kraft den 1 juli 2001, innebär att SVA:s resurser för analysverksamheten måste utökas och ett smittskyddsklassat laboratorium byggas. Kostnaden för detta beräknas till 15 miljoner kronor. SVA har i tilläggsbudgeten i 2001 års ekonomiska vårproposition tilldelats 5 miljoner kronor för ändamålet för år 2001. Resterande 10 miljoner kronor bör anvisas under åren 2002 och 2003.

Tabell 4.4 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	100 528	100 528	100 528
Förändring till följd av:			
Beslut			-10 103
Pris- och löneomräkning	1 855	4 286	5 846
Överföring andra anslag m.m. ²	-911	-911	-911
Summa förändring	944	3 375	5 168
Förslag/beräknat anslag	101 472	103 903	95 360

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

² Inklusive slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

4.8.2 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

Tabell 4.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2000	Utfall	75 669		
2001	Anslag	85 753	Utgifts- prognos	85 753
2002	Förslag	87 553		
2003	Beräknat	89 624 ¹		
2004	Beräknat	91 482 ¹		

¹ Motsvarar 87 553 tkr i 2002 års prisnivå.

Jordbruksverket är chefsmyndighet för distriktsveterinärorganisationen. Distriktsveterinäravdelningen ansvarar för ledning och samordning av verksamheten inom organisationen. I ansvaret innefattas frågor om bl.a. budget och ekonomiskt resultat, löne- och taxesättning, tjänsteställningar och avtalsfrågor samt frågor om kompetensutveckling.

Länsstyrelsernas uppgifter omfattar bl.a. distriktsveterinärorganisationen samt samordning av åtgärder mot djursjukdomar och brister i djurskyddet inom länen i enlighet med Jordbruksverkets riktlinjer.

Distriktsveterinärorganisationen är avpassad främst för att tillgodose behovet av sjuk- och hälsovård hos djur inom animalieproduktionen och hos hästar som används i jord- och skogsbruket. Om det finns djurskyddsskäl eller där annan veterinärvård inte kan anvisas, är en distriktsveterinär skyldig att även utöva djursjukvård för övriga husdjur. Distriktsveterinärorganisationen skall i samarbete med bl.a. den av lantbruksnäringen organiserade hälsokontrollverksamheten medverka vid förebyggande åtgärder, delta i kontroll och bekämpningsprogram samt utföra officiella veterinäruppgifter.

Distriktsveterinärorganisationen finansieras till största delen av uppdragsgivarna, dvs. i första hand djurägarna och i övrigt av anslag över statsbudgeten. Anslaget belastas av kostnader för löner, varav kostnaderna för jourverksamhet utgör en betydande del, samt för utbildning och gemensam administration för organisationen.

Under anslaget anvisas även medel för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader för vård av jord- och skogsbrukets djur. Enligt förordningen (1994:1313) om avgifter vid veterinär yrkesutövning meddelar Jordbruksverket föreskrifter om avgifter vid sådan veterinär yrkesutövning som står under

verkets tillsyn och som avser arbetsuppgifter som utförs av en distriktsveterinär eller av annan veterinär på grund av en föreskrift eller ett myndighetsförordnande.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.6 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdrags-verksamhet	Intäkter (som får disponeras)	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)	Kostnads-täckning %
Utfall 2000	330 437	336 394	-5 957	
Prognos 2001	360 000	360 000	0	
Budget 2002	396 000	396 000	0	

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 87 553 000 kronor för år 2002.

Tabell 4.7 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	85 753	85 753	85 753
Förändring till följd av			
Beslut			
Pris- och löneomräkning	1 800	3 871	5 729
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	1 800	3 871	5 729
Förslag/beräknat anslag	87 553	89 624	91 482

4.8.3 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tabell 4.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2000	Utfall	22 696	Anslags-sparande	5 964
2001	Anslag	22 303	Utgifts- prognos	26 937
2002	Förslag	22 603		
2003	Beräknat	23 121 ¹		
2004	Beräknat	23 616 ¹		

¹ Motsvarar 22 603 tkr i 2002 års prisnivå.

Tabell 4.9 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2000 utfall	2001 prognos	2002 beräknat	2003 beräknat	2004 – beräknat
Utestående åtaganden vid årets början	10 642	7 765	5 600	8 200	8 700
Nya åtaganden	7 242	13 697	12 300	10 200	9 200
Infriade åtaganden	10 119	15 862	9 700	9 700	9 700
Utestående åtaganden vid årets slut	7 765	5 600	8 200	8 700	8 200
Erhållet/föreslaget bemyndigande	1 600	5 600	8 200	8 700	8 200

Under anslaget anvisas medel för djurskyddsfrämjande åtgärder, bl.a. kostnader för provning från djurskyddssynpunkt av djurhållningssystem, inredningsdetaljer i stallar och utbildning i djurskyddstillsyn. Under anslaget anvisas också medel för djurhälsovård i form av förebyggande hälsokontroll och till djursjukdatasystemet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Det av EU till hälften medfinansierade stödet till biodlingen, totalt omfattande 3,2 miljoner kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s verksamhetsår under perioden den 16 oktober till den 15 oktober. Detta innebär att staten åtar sig framtida förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan beviljade anslag. Av denna anledning föreslås riksdagen att bemyndiga regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 8,2 miljoner kronor under år 2002.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 22 603 000 kronor för år 2002.

Tabell 4.10 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	22 303	22 303	22 303
Förändring till följd av:			
Beslut			
Pris- och löneomräkning	300	818	1 313
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	300	818	1 313
Förslag/beräknat anslag	22 603	23 121	23 616

4.8.4 42:4 Centrala försöksdjursnämnden

Tabell 4.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2000	Utfall	8 227		139
2001	Anslag	7 581 ¹	Utgifts- prognos	8 283
2002	Förslag	13 002		
2003	Beräknat	18 456 ²		
2004	Beräknat	24 008 ³		

¹ Inklusive en minskning med 702 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Motsvarar 18 002 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 23 002 tkr i 2002 års prisnivå.

Den djurförsöksetiska prövningen bidrar till en ökad etisk medvetenhet om frågor med anknytning till försöksdjursanvändning. Även CFN:s forskningsstöd för utveckling av alternativa metoder till djurförsök är en betydelsefull faktor. Den obligatoriska utbildning för all personal som använder försöksdjur eller som på annat sätt är knuten till djurförsöksverksamheten innebär att personalens kompetens höjs och kvaliteten på djuromsorgen inom forskningen förbättras.

Regeringens överväganden

I 2001 års ekonomiska vårproposition har för perioden 2002–2004 avsatts 5, 10 respektive 15 miljoner kronor för att främja utvecklingen av alternativa försöksdjursmetoder. Utökningen av ramanslaget med 5 miljoner kronor för år 2002 skall användas till att stimulera utvärdering eller på annat sätt bidra till att alternativa metoder tas i praktiskt bruk, liksom att bidra till att fler satsningar görs inom grundforskning och tillämpad forskning såväl som genom riktade insatser inom särskilt angelägna områden.

Tabell 4.12 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	7 581	7 581	7 581
Förändring till följd av:			
Beslut	5 000	10 000	15 000
Pris- och löneomräkning	70	524	1 076
Överföring andra anslag m.m. ²	351	351	351
Summa förändring			
Förslag/beräknat anslag	13 002	18 456	24 008

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Inklusive slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

4.8.5 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tabell 4.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2000	Utfall	93 941		3 405
2001	Anslag	103 950 ¹	Utgifts-prognos	98 900
2002	Förslag	107 100		
2003	Beräknat	107 100		
2004	Beräknat	107 100		

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

Anslaget används för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjursjukdomar, varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657) och zoonoslagen (1999:658) samt ersättningar till djurägare för smittskyddsutredningar med avseende på zoonosen EHEC. Vidare används anslaget för bidrag till obduktionsverksamhet samt för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller. Bland annat används medel för att kontinuerligt bedöma sjukdomsläget för de sjukdomar där EG:s regler för handel med djur innebär att sjukdomsberedskapen måste höjas samt för att utbilda de veterinärer som skall utföra övervakande kontroller.

Regeringens överväganden

Sverige har tidigare beslutat att under år 2001 provta 20 000 självdöda, nödslaktade och avlivade nötkreatur för BSE. Ett EG-beslut som togs i juni 2001 innebär en utökning av testerna för svenskt vidkommande. Detta innebär att Sverige, med nu gällande bestämmelser, måste provta upp emot 35 000 nötkreatur och 1 600 får årligen. De ökade kostnaderna för detta kan på årsbasis beräknas till cirka 7 miljoner kronor respektive 1 miljon kronor.

På tilläggsbudget har föreslagits att anslaget skall tillföras 13 miljoner kronor för ökade kostnader för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar och för utökade BSE-kontroller. För år 2002 bör medel för dessa åtgärder tas från anslagets anslagspost Bidrag till bekämpande av djursjukdomar. Denna post beräknas därmed behöva minskas från 38 till 20 miljoner kronor. Till anslaget bör också överföras 16 250 000 kronor som år 2001 anvisats på anslaget 43:1 för bl.a. BSE-kontroller.

Bemyndigandet för ekonomiska åtaganden bör för anslaget uppgå till 4 miljoner kronor år 2002.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 107 100 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas vara oförändrade.

Tabell 4.14 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2000 utfall	2001 prognos	2002 beräknat	2003 beräknat	2004 – beräknat
Utestående åtaganden vid årets början		947	3 500	4 000	4 000
Nya åtaganden		100 503	88 900	88 400	88 400
Infriade åtaganden		97 950	88 400	88 400	88 400
Utestående åtaganden vid årets slut		3 500	4 000	4 000	4 000
Erhållet/föreslaget bemyndigande	0	3 500	4 000	4 000	4 000

Tabell 4.15 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	103 950	103 950	103 950
Förändring till följd av			
Beslut	-13 000	-13 000	-13 000
Pris- och löneomräkning			
Överföring från andra anslag m.m.	16 150	16 150	16 150
Summa förändring	3 150	3 150	3 150
Förslag/beräknat anslag	107 100	107 100	107 100

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

4.8.6 42:6 Ersättningar för viltskador m.m.

Tabell 4.16 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2000	64 586		3 867
2001	71 000		72 508
2002	Förslag	84 000	
2003	Beräknat	84 000	
2004	Beräknat	83 000	

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada.

I prop. 2000/01:57 om en sammanhållen rovdjurspolitik föreslogs ett reformerat ersättnings-system för skador på rennärningen av rovdjur. Riksdagen godtog huvudsakligen vad regeringen anfört (bet. 2000/01:MFU9, rskr. 2000/01:174). Regeringen kommer med anledning av riksdagsbeslutet att utfärda en särskild viltskadeförordning.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer att 44 miljoner kronor bör anvisas för skador på rennärningen av rovdjur. För samebyarnas kostnader för inventering av rovdjur bör 3 miljoner kronor anvisas. För bidrag för att förebygga skador på annat än ren, och för att ersätta inträffad sådan skada, bör 36 miljoner kronor anvisas. För åren 2002 och 2003 finansieras ökningen av anslaget genom en överföring av 13 miljoner kronor från anslaget 34:1 *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet* (utg.omr. 18). Från anslaget bör också övergångsvis finansieras kostnader vid länsstyrelserna för övervakning av jaktbrott.

Slutsatser

Regeringen bedömer således anslagsbehovet till 83 000 000 kronor för år 2002. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehovet vara oförändrat.

Tabell 4.17 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	71 000	71 000	71 000
Förändring till följd av:			
Beslut			-15 000
Överföring andra anslag m.m.	13 000	13 000	27 000
Summa förändring	12 000	12 000	12 000
Förslag/beräknat anslag	84 000	84 000	83 000

4.8.7 42:7 Djurskyddsmyndigheten

Tabell 4.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Förslag	13 000
2003	Beräknat	20 524 ¹
2004	Beräknat	20 860

¹ Motsvarar 20 000 tkr i 2002 års prisnivå.

Regeringens överväganden

Regeringen har för avsikt att föreslå att en särskild djurskyddsmyndighet inrättas för att djurskyddet skall förstärkas. Anslaget skall användas för att finansiera denna djurskyddsmyndighet.

Djurskydd är ett brett begrepp som innefattar alltifrån hur djur skall hållas, skötas och utfodras till behandling vid sjukdom. Det är också en fråga med viktiga etiska dimensioner. Under de senaste åren har intresse och engagemang för djurskyddsfrågor ökat i samhället från såväl enskilda människors som organisationers sida. För att möta detta intresse och för att utreda hur djurskyddet skall kunna organiseras i Sverige till-satte regeringen den 19 april 2000 utredningen Hur djurskyddet skall vara organiserat (dir.

2000:31). Uppdraget redovisades den 30 november 2000 i betänkandet Ett förbättrat djurskydd (SOU 2000:108). När remissbehandlingen av betänkandets förslag är avslutad kommer regeringen att lägga fram en proposition om inrättande av en särskild djurskyddsmyndighet för att djurskyddet därigenom skall förstärkas och ytterligare fokus skall kunna läggas på djurskydds- och djurhälsofrågor.

I 2001 års ekonomiska vårproposition beräknades ett medelsbehov om 13 miljoner kronor för år 2001 och 20 miljoner kronor vardera för åren 2002 och 2003.

Tabell 4.19 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	0	0	0
Förändring till följd av			
Beslut	13 000	20 000	20 000
Pris- och löneomräkning		524	860
Överföring till/från anslag m.m.			
Summa förändring	13 000	20 524	20 860
Förslag/beräknat anslag	13 000	20 524	20 860

5 Politikområde Livsmedelspolitik

5.1 Omfattning

Till politikområdet hör verksamheter hänförliga till EU:s gemensamma jordbrukspolitik, med undantag för verksamhet hänförlig till rådets förordning (EG) nr 1257/99 om stöd till utvecklingen av landsbygden och därmed sammanhängande verksamhet, EU:s gemensamma fiskeripolitik samt verksamheter tillhörande området säkra livsmedel. Områdets utgifter bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU men är också till vissa delar, främst vad gäller delar av området säkra livsmedel, baserade på nationella beslut.

Verksamhetsområdena omfattar vegetabilie- och animalieproduktion, trädgårdsnäring, fiskerinäring, livsmedel, konsumentfrämjande åtgärder på livsmedelsområdet, statistikproduktion på jordbruks- och livsmedelsområdet, jordbruksadministration, fiskeriadministration m.m. Centrala förvaltningsmyndigheter inom politikområdet är Statens jordbruksverk, Fiskeriverket och Statens livsmedelsverk. Andra myndigheter inom politikområdet är Statens utsädeskontroll, Statens växtsortnämnd samt Livsmedelsekonomiska institutet. Dessutom verkar länsstyrelserna och kustbevakningen inom politikområdet.

Offentligrättslig verksamhet bedrivs i första hand vid Livsmedelsverket (besiktningsveterinärorganisation, tillsyn av livsmedelsanläggningar, vegetabiliekontroll och gränskontroll), Fiskeriverket och Jordbruksverket (växtinspektion, foderkontroll, distriktsveterinärorganisation, införsel av djur, köttklassificering och djurregister). Uppdragsverksamhet bedrivs vid flera myndigheter.

Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet på det jordbruks- och livsmedelspolitiska området. Jordbruksverket har ett samlat sektorsansvar för jordbruks- och trädgårdsnäring, rennäring samt är chefsmyndighet för landets distriktsveterinärer och ansvarig myndighet för livsmedelsberedskapen inom totalförsvarets civila del. Verksamheten är i hög grad inriktad på tillämpning av EU:s regleringar och stödsystem. Jordbruksverket är beslutande myndighet för åtgärder inom områdena intervention, exportbidrag, mjölkkvoter och bidragsrätter. Länsstyrelserna är beslutande myndighet för direktstöden till jordbrukare, förutom handjurs- och slaktbidrag för vilka Jordbruksverket är beslutande myndighet. Jordbruksverket skall arbeta för ett rikt och varierat odlingslandskap med biologisk mångfald och verka för att miljöbelastningen från jordbruket blir så liten som möjligt. Andra uppgifter är att verka för ett gott hälsotillstånd bland husdjuren genom högt ställda djurskyddskrav och en rikstäckande djursjukvård genom distriktsveterinärorganisationen.

Fiskeriverket är central myndighet för såväl förvaltning av fiskeresurserna som för främjandet av en livskraftig fiskerinäring. Fiskeriverket skall vidare främja forskning och bedriva utvecklingsverksamhet på fiskeområdet. På regional nivå har även länsstyrelserna ett ansvar för fiskefrågor, främst vad avser fiskevård och EG:s strukturstöd. Kustbevakningen ansvarar bl.a. för kontroll av fisket till sjöss samt samordnar landnings- och kvalitetskontroll i svenska hamnar.

Livsmedelsverket är central tillsynsmyndighet för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Dess främsta uppgifter är att utarbeta föreskrifter inom livsmedelsområdet, utöva till-

syn enligt livsmedelslagen (1971:511), leda och samordna livsmedelskontrollen, informera om viktiga förhållanden på livsmedelsområdet, aktivt medverka till att riksdagens och regeringens riktlinjer i fråga om kost och hälsa fullföljs, verkställa utredningar och vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt att utveckla metoder för livsmedelskontrollen. I tillsynsverksamheten ingår också att Livsmedelsverket är huvudman för besiktningsveterinärorganisationen som utför tillsyn i form av köttbesiktning vid kontrollslakterier m.m.

Övrigt internationellt arbete inom jordbruks- och fiskeområdena avser främst verksamheten inom Förenta nationernas jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), OECD samt regionala organ och nordiskt samarbete.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Tusental kronor

	Utfall 2000	Anslag 2001 ¹	Utgifts- prognos 2001	Förslag anslag 2002	Beräknat anslag 2003	Beräknat anslag 2004
43:1 Statens jordbruksverk	255 307	306 512	301 987	310 104	294 146	308 680
43:2 Statens utsädeskontroll	561	752	835	793	813	828
43:3 Statens växtsortnämnd	1 820	1 968	1 456	1 955	2 003	2 040
43:4 Bekämpande av växtsjukdomar	2 671	2 629	3 298	2 578	2 578	2 578
43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.	1 263 914	5 269 500	4 878 489	5 407 400	5 407 400	5 407 400
43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	1 403 345	1 526 000	1 032 600	1 516 000	1 516 000	1 516 000
43:7 Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.	23 515	124 600	126 700	79 700	79 700	79 700
43:8 Fiskeriverket	66 519	88 141	80 000	100 054	93 281	90 904
43:9 Strukturstöd till fisket m.m.	553	30 890	41 500	30 890	28 390	28 390
43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	63 615	80 000	115 000	80 000	80 000	80 000
43:11 Fiskevård	18 861	20 000	23 000	20 000	20 000	20 000
43:12 Statens livsmedelsverk	109 362	119 655	127 000	126 759	129 786	130 197
43:13 Livsmedelsekonomiska institutet	7 724	8 156	8 723	8 304	8 505	8 670
43:14 Livsmedelsstatistik	26 707	22 624	22 067	22 895	23 483	23 889
43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	3 700	3 700	3 710	3 700	3 700	3 700
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	12 351	10 500	23 299	17 000	5 000	5 000
43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	36 991	37 089	40 184	37 089	37 089	37 089
Totalt för politikområde Livsmedelspolitik	3 296 394	7 652 717	6 829 848	7 765 221	7 731 874	7 745 065

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

5.3 Mål

Målet för politikområdet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion.

5.4 Politikens inriktning

Den gemensamma jordbrukspolitiken

När EG år 1957 formulerade målen för den gemensamma jordbrukspolitiken såg förutsättningarna för jordbruks- och livsmedelsproduktionen i Europa helt annorlunda ut. Sedan dess har antalet medlemsländer ökat samtidigt som jordbrukets betydelse för ekonomin och sysselsättningen har minskat. Internationalisering, miljöproblem, nya samhällsvärderingar och teknisk utveckling är andra faktorer som kräver grundläggande anpassningar av politiken. Den gemensamma jordbrukspolitiken präglas av dålig måluppfyllelse, höga budgetkostnader, överproduktion, höga konsumentpriser och en omfattande byråkrati. I dag uppmärksammas konsument-, miljö- och hälsofrågor på ett helt annat sätt än tidigare. Inte minst BSE-krisen har satt fokus på en näring med en industrialiserad produktion, bristande miljöhänsyn och en ifrågasatt djuromsorg.

Utvecklingen på det jordbruks- och livsmedelspolitiska området har de senaste åren inneburit ett ökat fokus på hela livsmedelskedjan, miljön, landsbygdens utveckling och djurens välfärd. Behovet av att förändra den gemensamma jordbrukspolitiken har blivit uppenbart för allt fler. Under de senaste åren har vi fått många exempel på hur komplicerat det är att producera livsmedel. Nya och ibland oväntade problem dyker ständigt upp. Dioxinskandalen, galna-kosjukan, mul- och klövsjukan och oacceptabel hantering av våra djur är exempel på detta. Kriserna har lyft fram problemen med den traditionella jordbrukspolitiken.

Genom höga prisstöd har vi medverkat till att driva upp intensiteten i jordbruksproduktionen. Detta har skapat ett jordbruk där miljön och djuromsorgen blir lidande vilket inte är förenligt med det välfärdsskapande jordbruk vi vill ha i framtiden.

Efter att Sverige i flera år tillhört den minoritet som krävt förändring av den gemensamma jordbrukspolitiken, kan vi från regering-

ens sida nu konstatera att den uppfattningen vinner ökat stöd. Det är nödvändigt att ändra kurs och arbeta för ett bredare synsätt på vår jordbruks- och livsmedelsproduktion. Detta framhölls vid det informella ministerrådsmötet i Östersund i mars 2001. På mötet förde EU:s jordbruksministrar en diskussion om den framtida jordbruks- och livsmedelspolitiken.

Under arbetet med Agenda 2000 lärde vi oss att även små medlemsländer kan påverka förhandlingsutfall genom att presentera genomarbetade analyser tillsammans med andra länder med samma grundsyn. Detta arbete kommer vi att fortsätta med. Att allt fler väljer reformvägen underlättar naturligtvis detta. Utgångspunkten för regeringens arbete med EU:s gemensamma jordbrukspolitik är de riktlinjer som presenterades i prop. 1997/98:142. I propositionen föreslås tre övergripande mål för regeringens arbete med att förändra jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU:

- Jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion skall styras av konsumenternas efterfrågan.
- Produktionen skall vara långsiktigt hållbar både från ekologiska och ekonomiska utgångspunkter.
- EU skall också medverka till global livsmedelssäkerhet, bl.a. genom att hävda frihandelns principer även på jordbruks- och livsmedelsområdet.

De av riksdagen antagna riktlinjerna för regeringens arbete med den gemensamma jordbrukspolitiken är fortfarande giltiga, även om vi i dag befinner oss i en delvis ny situation efter den senaste tidens problem. Den väg regeringen pekat ut är att gå mot mer resursbevarande, miljöanpassade och etiskt godtagbara produktionsformer, både på små och stora gårdar. Det är alltså inte främst en fråga om storleken på lantbruken, utan om hur produktionen bedrivs. Vi måste utveckla en politik som främjar konkurrenskraftig produktion som vilar på hållbara produktionsformer. Detta förutsätter en övergång från marknadsprisstöd till riktade insatser på miljö- och landsbygdsområdet.

För att säkra ett långsiktigt förtroende hos konsumenterna för den europeiska livsmedelsproduktionen måste varje led i livsmedelskedjan vara säker. På samma sätt som säkerheten i livsmedelsproduktionen måste genomsyra varje led i

kedjan, måste den etiska aspekten på djurhållning och djuromsorg beaktas i jordbruks- och livsmedelsproduktionen. Detta poängterades särskilt under det svenska ordförandeskapet. Ett annat led i helhetssynen på livsmedelskedjan är den fortsatta integreringen av miljöhänsyn och hållbar utveckling i politiken. Alla sektorer i samhället måste bidra till detta och jordbruket spelar en viktig roll. Jordbruksrådet har inom ramen för Cardiff-processen antagit en strategi för hållbar utveckling i den gemensamma jordbrukspolitiken. Det svenska ordförandeskapet inledde arbetet med att följa upp och fördjupa denna strategi.

Utgångspunkten måste vara att konsumenternas behov och efterfrågan skall i högre grad styra livsmedelsproduktionen. Först när konsumenternas önskemål och behov blir tydliga för jordbruket och livsmedelsindustrin kan lokala lösningar och alternativa produktionsformer få en stark förankring.

Samhällets roll är alltså tydlig. Den gemensamma jordbrukspolitiken måste komma bort från den traditionella pris- och regleringspolitiken. Endast när marknaden inte förmår tillfredsställa samhällets krav och behov t.ex. av en väl spridd produktion, öppet och varierat landskap, kollektiva nyttigheter, är det motiverat för samhället att gå in med stöd för sådana tjänster som jordbruket bidrar med. Politiken bör tillämpas på den nivå som är mest effektiv, med beaktande av den inre marknadens funktion. Jordbruks- och livsmedelspolitikens uppgift är att garantera att maten är säker samt att produktionen uppfyller de krav samhället ställer på den när det gäller miljö- inklusive kulturmiljö och landsbygdsutveckling samt djurhälsa.

En omställning till en ny politik måste emellertid ske under socialt acceptabla former.

EU:s jordbrukspolitik påverkar omvärlden genom gränsskydd, exportbidrag och höga subventioner till det egna jordbruket, vilket medverkar till låga världsmarknadspriser. Den är en av flera faktorer som bidrar till att produktionen av jordbruksvaror är låg i u-länderna. Ett viktigt steg för att gynna u-länderna togs därför våren 2001 i och med beslutet att världens 49 minst utvecklade länder (MUL) från och med den 1 januari 2002 får exportera alla produkter med undantag för vapen och ammunition tullfritt till EU. För socker, bananer och ris gäller dock särskilda övergångsregler.

Tidtabellen för förhandlingarna och om dessa kommer att inkorporeras i en s.k. bredare förhandlingsrunda kommer att fastställas vid WTO:s ministermöte i Qatar som äger rum den 9-13 november 2001. Av konsument-, jordbruks- och handelspolitiska skäl har Sverige ett starkt intresse av fortsatta neddragningar av stöd och skydd som underlättar en genomgripande reformering av jordbrukspolitiken inom EU, men också i andra WTO-länder. Förutom de traditionella förhandlingsområdena marknadstillträde, internstöd och exportkonkurrens omfattar förhandlingarna även miljöhänsyn, landsbygdsutveckling, djurskydd, global livsmedels säkerhet och säkra livsmedel. För samtliga förhandlingsområden skall särskild hänsyn tas till u-ländernas situation.

När det gäller utvidgningen av EU är målet att förhandlingarna på jordbruks- och fiskeområdet, inklusive det veterinära- och fytosanitära området samt förhandlingarna om EU:s stöd till jordbruket, skall fortskrida efter varje kandidatlands förutsättningar. I enlighet med det allmänna rådets slutsatser och mål i Göteborg inbegriper detta en första utvidgning av EU åren 2003-2004 och samtidigt en möjlighet för de första nya medlemsländerna att delta i Europavalen år 2004.

Parallellt med förhandlingarna på jordbruks- och fiskeområdet sker en utvärdering av kandidatländernas framsteg i uppbyggnaden av en god administration och införlivandet av EU:s regelverk. Förutsättningen för att förhandlingarna avslutas är att respektive kandidatland uppfyller de kriterier som EU ställer på nya medlemsländer.

För att främja kandidatländernas anpassningsprocess till EU är det viktigt att Sverige även fortsättningsvis stödjer kandidatländerna under förmedlemskapsperioden. Detta sker i form av projekt-, seminarie- och andra utbildningsinsatser.

En reformerad europeisk jordbrukspolitik och en integrerad landsbygdspolitik bör bidra till att skapa lika förutsättningar för kvinnor och män. Erfarenheter från tidigare åtgärdsprogram visar att insatser riktade till kvinnor på landsbygden kan ge särskilt goda resultat i form av nya arbetstillfällen. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt en samhällsstruktur som gör det möjligt för unga kvinnor att stanna kvar eller att bosätta sig på landsbygden.

Den gemensamma fiskeripolitiken

Den gemensamma fiskeripolitiken är en fullt utvecklad gemenskapspolitik och reglerar alla aspekter på fisket från havet till konsumenten. Politiken består av tre delar; resurspolitik, strukturpolitik och marknadsolitik samt, i syfte att säkerställa efterlevnaden av regelverket, ett system för kontroll. Dessutom rör en allt viktigare del av politiken fiskeavtal med tredje land. De allmänna målen är att skydda och bevara de levande marina akvatiska resurser som är tillgängliga och får utnyttjas. Dessa resurser skall långsiktigt nyttjas på ett ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt med hänsyn tagen till fiskets sociala och regionalekonomiska betydelse.

Statsmakternas ställningstagande för att åstadkomma ett hållbart fiske har redovisats i propositionen Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116). Den svenska fiskeripolitiken och Fiskeriverkets verksamhet syftar till att på ett långsiktigt och hållbart sätt verka för en ansvarsfull hushållning med fiskresurserna så att

- de ger en god långsiktig avkastning,
- den biologiska mångfalden säkerställs,
- konkurrenskraftiga företag utvecklas,
- tillgången på fisk av god kvalitet till fördel för konsumenterna säkras.

Av avgörande betydelse för politikens framtida inriktning är flera beslut som fattats inom EU under det svenska ordförandeskapet. Rådsslutsatser avseende ytterligare integrering av miljöhänsyn och hållbar utveckling i fiskeripolitiken, den s.k. Cardiff-processen, tillämpning av försiktighetsprincipen och fleråriga förfaranden för fastställande av årliga fångstkvoter (TAC) samt en aktionsplan för biologisk mångfald på fiskets område har antagits. Regeringen har lagt fram en proposition om Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier. Arbetet med att integrera miljöaspekterna kommer att få stort genomslag i den nationella verksamheten.

I slutet av år 2002 skall den pågående översynen av den gemensamma fiskeripolitiken leda till ett ställningstagande i Europeiska rådet. Flera av de ovan nämnda besluten kommer att få betydelse för politikens utformning. Regeringen kommer att verka för en högre grad av långsiktighet i fisket. Regeringen arbetar för att två av de huvudsakliga förvaltningsinstrumenten, långsiktiga förvaltningsstrategier och tekniska

bevarandeåtgärder införs, vilket även ligger i linje med Europeiska kommissionens strävan. För att säkerställa efterlevnaden av regelverket är det viktigt med en effektiv fiskerikontroll. En ökad marknadsanpassning och ett förenklat regelverk skall ge producenterna möjlighet att utveckla sin näring och hänsyn tas till konsumenternas behov.

Vid avtal med tredje land eller vid fiske inom ramen för regionalt samarbete är det viktigt att motsvarande villkor gäller som i EU-vatten. De beslut som fattas inom EU och som rör frågor om nyttjandet av fiskresurserna skall alltid ta sin utgångspunkt i försiktighetsprincipen.

Säkra livsmedel

Säkra livsmedel är ett område som prioriteras av regeringen. Det är viktigt att konsumenten sätts i centrum i detta arbete. Regeringen verkar därför för att generellt förstärka konsumentperspektivet i den gemensamma jordbrukspolitiken. Säkra livsmedel har under de senaste åren stått i fokus. De livsmedelsskandaler som inträffat har gjort att ansträngningarna att skapa ett bättre regelverk på området, förbättra möjligheterna att få vetenskapliga underlag till olika beslut och att förbättra livsmedelskontrollen har intensifierats. Sedan Europeiska kommissionen presenterat sin vitbok om livsmedels-säkerhet i januari 2000 har en rad förslag till ny lagstiftning presenterats. Detta gäller t.ex. förslag om inrättandet av en europeisk livsmedelsmyndighet och en allmän livsmedelslag samt regler för kosttillskott. Sedan tidigare pågår ett arbete med att modernisera reglerna på livsmedelshygienområdet. Ytterligare ett stort antal förslag bereds för närvarande, bl.a. ändringar av reglerna för livsmedelstillsatser, förbättrad märkning av allergiframkallande ingredienser, förändrade regler för bestrålning samt nya och moderniserade regler för livsmedelskontrollen.

Konsumenterna skall kunna lita på att de livsmedel de konsumerar är säkra. Därför är det glädjande för regeringen att så stora ansträngningar görs på detta område. Den helhetssyn på livsmedelskedjan som länge varit en hörnsten i den svenska politiken verkar nu också ha slagit igenom på gemenskapsnivå. Ett tydligt exempel på detta är att den allmänna livsmedelslagen som är under utarbetande även kommer att omfatta krav på foder till livsmedelsproducerande djur.

Det är sedan länge känt att kosten har stor betydelse för hälsan och välbefinnandet. Rege-

ringen är angelägen om att barns och ungdomars matvanor förbättras och att information om kostfrågor även når ut till dem som har de sämsta kostvanorna. Det anslag som anvisats särskilt för konsumentstärkande åtgärder har därför använts bl.a. till projekt riktade till barn och ungdomar.

5.5 Insatser

5.5.1 Insatser inom politikområdet

Jordbrukspolitiska området

Stöden till jordbruket och hanteringen av stöd-ansökningarna regleras i EU-förordningar samt i nationell lagstiftning. Möjligheterna till regional tillämpning är därmed begränsade. Det förekommer dock oundvikligen skillnader i bedömningar avseende jordbrukarstöd eftersom kontrollverksamhet och beslutsfattande sker på olika länsstyrelser. I syfte att minimera dessa skillnader har Jordbruksverket tillsammans med länsstyrelserna genomfört en rad åtgärder. SeQond projektet startades år 1999 i syfte att öka effektiviteten och säkerställa hanteringen av jordbrukarstöden på Jordbruksverket och länsstyrelserna. Erfarna handläggare har utsetts till s.k. kvalitetsambassadörer. Deras roll är att förankra kvalitetsarbetet på respektive arbetsplats. Under åren 2000 och 2001 har samtliga medarbetare som är involverade i jordbrukarstödsprocessen gått en grundläggande utbildning i kvalitetsutveckling. Seminarier om verksamhetens målsättningar har hållits med berörda medarbetare på Jordbruksverket och länsstyrelserna. Regeringen har stött projektet med särskilda medel för kontrollverksamhet.

Jordbruksverket startade år 2000 ett projekt som syftade till att enskilda lantbrukare skulle kunna skicka in sina stödansökningar via Internet. Projektet förväntas öka kvaliteten på stöd-ansökningarna. De felaktigheter som ibland uppstår vid ansökan på papper kan förebyggas genom att hjälpfunktioner och kontroller byggs in i den elektroniska ansökningsprocessen. Den ökade kvaliteten i stödansökningarna ökar möjligheten till likabehandling av stödansökningarna eftersom handlägningsförfarandet blir mindre komplext. Arbetet med den s.k. datafångsten har utvecklats ytterligare och samtliga

län utom ett har under år 2000 scannat in SAM-blanketten. Scanningen har omfattat cirka 80 procent av totalt cirka 70 000 SAM-blanketter.

EU har ökat sina krav på administrativa kontroller av alla ansökningar om djurbaserade stöd mot centrala nötkreatursregistret (CDB). Syftet med kontrollerna är att fastställa att bidragsvillkoren för stöden är uppfyllda. För att samordna dessa ökade krav på CDB har ett projekt genomförts.

Utbetalningen av EU-stöd har skett efter de krav som EU ställer vilket också skett under året. Samordningen av kontrollerna avseende jordbrukarstöden är Jordbruksverkets ansvarsområde. Det innebär att Jordbruksverket tar fram strategier, kontrollprotokoll och instruktioner för hur kontrollarbetet skall genomföras. Stora resurser satsas på kvalitetshöjande åtgärder från både Jordbruksverkets och länsstyrelsernas sida. Jordbruksverket genomförde 21 utbildningar varav 13 i fält under år 2000. Jordbruksverket genomförde även granskningar av fältkontrollverksamheten på 13 länsstyrelser under år 2000.

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att samma regler skall gälla avseende statens ansvar för skörde-skador vid odlingar av trädgårdsgrödor och jordbruksgrödor.

Skälen för regeringens förslag:

Statens ansvar för skörde-skador

Staten har genom åren tagit på sig en del av den ekonomiska risken för skörde-skador till följd av onormala väderleksbetingelser. I början av 1960-talet infördes ett permanent skörde-skadeskydd för spannmål, vallgrödor, potatis, oljeväxter och sockerbetor (prop. 1961/94, JoU 22, rskr. 267). Detta skörde-skadeskydd övertogs fr.o.m. år 1988 av Stiftelsen Skörde-skadeskyddet (med Lantbrukarnas riksförbund som huvudman), men kom efter riksdagsbeslut att upphöra år 1994 (prop. 1993/94:236, bet. 1993/94:JoU26, rskr. 1993/94:326). Under åren 1988 till 1993 utbetalades i genomsnitt cirka 80 miljoner kronor per år från stiftelsen.

Trädgårdsgrödor omfattades inte av skörde-skadeskyddet. Skörde-skadedrabbade trädgårdsföretag har emellertid haft möjlighet att hos regeringen söka behovsprövade kontantbidrag

på grund av naturolyckor (prop. 1983/84:6, BoU 6, rskr. 41). Granskningen av enskilda ansökningar har varit omfattande och bedömningen har generellt varit mycket restriktiv. Ingen ersättning till trädgårdsodlare har beviljats av regeringen sedan år 1992.

Samhället har fortfarande ett övergripande ansvar för omfattande skördebortfall till följd av naturkatastrofer. Då Stiftelsen Skördeskadestyddet övertog ansvaret för skördeskadeersättningar uttalades:

”Staten bör följaktligen ha kvar ett övergripande ansvar för katastrofartade skador på skörden. Överenskommelsen med LRF innebär också att staten även i fortsättningen skall ha ett övergripande ansvar vid skördeskador av naturkatastrofkaraktär som drabbar stora områden (prop. 1987/88:74, bet. 1987/88:JoU16, rskr. 1987/88:130).”

Regeringen har sedan avvecklandet av skördeskadestyddet mottagit ansökningar från enskilda företag och intresseorganisationer om statlig ersättning för skördeskador vid ett flertal tillfällen, bl.a. åren 1998 och 2000, då skördebortfallen i vissa delar av landet var påtagliga. Regeringen bedömde att de skördebortfall som uppkom nämnda år inte gav upphov till statligt ansvar.

Jordbruks- och trädgårdsgrödor omfattas av skilda stödordningar inom den gemensamma jordbrukspolitiken, varför de har olika ekonomisk sårbarhet vid skördebortfall. För jordbruksgrödorna utgör arealersättningsystemet en bas.

Regeringen anser att varje näring och produktionsgren i mesta möjliga mån skall bära sina produktionskostnader. Jordbruks- och trädgårdsföretag måste ta med i beräkningen att variation i pris och i avkastning är vanligt förekommande, inte minst när det gäller grödor, såsom trädgårdsgrödor och potatis, vilka inte har fastställda interventionspriser. Skattesystemet ger också ökad möjlighet att utjämna inkomsterna mellan åren.

Det är regeringens uppfattning att staten även fortsättningsvis bör ha ett övergripande ansvar vid skördeskador av naturkatastrofkaraktär som drabbar stora områden. Regeringen finner emellertid att systemet för ersättning vid naturolyckor i trädgårdsodlingar inte är praktiskt användbart, utan bör avvecklas. Staten bör ha samma ansvar för skördebortfall i odlingar av

trädgårdsgrödor som när det gäller jordbruksgrödor, d.v.s. skadorna skall vara av naturkatastrofkaraktär och drabba stora områden.

Inom EU har under senare tid en diskussion om jordbrukets möjligheter till att hantera risker – bl.a. skörde- och prisvariationer – inletts. Kommissionen analyserar för närvarande frågan.

Växtskydd

Det fyto-sanitära läget är i stort sett gott. Växtmaterial som når Sverige är generellt av hög sundhetsstatus. En viss spridning av svärbekämpade skadegörare med förökningsmaterial från andra medlemsstater har noterats. Det sker en fortsatt intensifierad sundhetskontroll av förpackningsvirke med anledning av de fynd av tallvedsnematod som gjorts. Inventering av tallvedsnematod har utförts i utlagt fångstvirke, flishögar och förpackningsvirke. Inom ramen för Internationella växtskyddskonventionen (IPPC) har arbetet med att utarbeta en standard för förpackningsvirke prioriterats. Avsikten är att kunna presentera ett förslag till standard för beslut år 2002. Flera nya fall av virussjukdom, i första hand i sockerbetsodling, har konstaterats. Eftersom sjukdomsfallen är begränsade till en mycket liten del av det totala odlingsområdet bedöms fortsatta bekämpningsåtgärder vara motiverade.

Växtinspektionens internationella deltagande har under senare år ökat på en rad områden. Till följd av WTO-avtalet har t.ex. framtagandet av globala normer och riskvärderingsverktyg på växtskyddsområdet inom ramen för FAO satt fart och förväntas intensifieras ytterligare. Samarbetet mellan IPPC och CBD (Biodiversitetskonventionen) rörande växtskydds- och biosäkerhetsfrågor på såväl nationell som internationell nivå har under senare år aktualiserats. Befintliga system och regelverk kommer att tas i anspråk och behöva utvecklas. I detta sammanhang kommer även frågan om genetiskt modifierade organismer ur växtskyddssynpunkt att hanteras.

Utsäde

Certifiering av utsäde innebär att det utsäde som skall saluföras i landet skall ha genomgått en oberoende och noggrann kvalitetskontroll. Endast sorter som finns intagna på en nationell sortlista eller på gemenskapens sortlista får certifieras. Ett fullgott utsäde minskar behovet

av att använda bekämpningsmedel för att på så sätt främja en effektiv och hållbar växtodling i landet.

Arbetet inom gemenskapen att tillskapa regler rörande renhetskrav m.m. vad gäller oavsiktlig förekomst av genetiskt modifierat utsäde i traditionella växtsorter har ännu inte slutförts. En majoritet av medlemsstaterna har frivilligt åtagit sig att i samverkan med näringen organisera en offentlig kontroll syftande till att säkerställa frihet från oavsiktliga inblandningar. Kommissionen har nyligen presenterat ett lagstiftningsförslag på verkställighetskommitténivå, dels rörande oavsiktliga inblandningar, dels rörande analys- och provtagningsmetoder. Även frågor om isoleringsavstånd mellan fält och förfruktskrav kommer att diskuteras i detta sammanhang. Arbete med att bygga upp en kontroll av inblandning av genetiskt modifierade organismer och att formulera gemensamma riktlinjer vad gäller tröskelvärden m.m. pågår också inom OECD.

Godkännande av växtsorter

För att säkerställa att växtodlingen har tillgång till sådana växtsorter som möjliggör en anpassning till de allmänna odlingsförutsättningarna i landet och till behovet av uthållig växtodling, prövas bl.a. för intagning av en sort i en officiell sortlista om sorten har tillfredsställande odlings- och bruksvärde. Som ett minimum skall följande egenskaper prövas i detta sammanhang: avkastningsförmåga, resistens mot skadliga sjukdomar, reaktioner på odlingsmiljön och kvalitetsegenskaper.

Fiskeripolitiska området

Ytterligare effektivisering av såväl tillämpningen av EU:s gemensamma fiskeripolitik som av nationella regleringar har bl.a. resulterat i beslut om

- integrering av miljöhänsyn och hållbar utveckling i fiskeripolitiken, inom Cardiff-processen,
- tillämpning av försiktighetsprincipen och fleråriga förfaranden för fastställande av TAC,
- aktionsplan för biologisk mångfald på fiskets område,

- en långsiktig förvaltningsplan för skarp-sillen i Östersjön,
- selektiva redskap inom ramen för den långsiktiga förvaltningsplanen för östersjö-torsken (BACOMA-projektet),
- delfinansiering av medlemsstaternas fiskerikontrollprogram,
- rådsförordning om insamling av uppgifter av betydelse för den gemensamma fiskeripolitiken,
- ett nationellt program för strukturstöd inom fiskerisektorn,
- försöksverksamhet med förvaltningsmodeller för regionala bestånd, för räkfisket runt Koster-Väderöarna och för siklöjefisket i Bottenviken,
- ökad selektivitet i såväl siklöjefisket i Bottenviken och Vänern som räkfisket i Kattegatt och Skagerrak.

I slutet av år 2002 kommer ett beslut att fattas avseende EU:s gemensamma fiskeripolitiks framtida inriktning. Kommissionens grönbok om den framtida fiskeripolitiken presenterades i april 2001. Diskussionerna påbörjades under det svenska ordförandeskapet och kommissionens förslag till förändringar av regelverket förväntas under år 2002.

Grundläggande insatser är fiskeriforskningen och särskilt beståndsuppskattningarna. Den vetenskapliga rådgivningen ligger till grund för såväl fastställandet av kvoter som införandet av fiskeregler. Enligt försiktighetsprincipen skall man vid osäkerhet om beståndssituation fastställa försiktighetskvoter. Arbetet inom såväl ICES som inom regionala fiskerierorganisationer, med att förbättra beståndsuppskattningarnas kvalitet, fortgår. Sverige deltar kontinuerligt i detta arbete.

En beståndsförvaltning enligt försiktighetsprincipen innebär bl.a. att långsiktiga förvaltningsplaner upprättas på basis av den vetenskapliga rådgivningen. Planerna skall ta hänsyn till möjliga konsekvenser av fisket och andra händelser som kan påverka bestånden. Planerna skall vidare omfatta åtgärder som innebär att man undviker eller eliminerar oönskade situationer, t.ex. överutnyttjande av fiskebestånd.

I dag finns sådana planer för ett flertal viktiga fiskbestånd. Under år 2000 har bl.a. en långsiktig

plan för nyttjande och vård av skarpsillen i Östersjön antagits samt för kolja, gråsej, rödspotta och sill i Nordsjön. Vidare har på svenskt initiativ regler om selektivitet i trålfisket efter torsk i Östersjön antagits. Dessa regler syftar till att stärka torskens lekbiomassa och kommer att medföra en markant minskning av fångster av icke lekmogen torsk. Arbetet med en plan för sill i Östersjön har fortsatt. Sverige verkar för att fler bestånd skall omfattas av förvaltningsplaner baserade på försiktighetsprincipen.

Under våren 2001 infördes ett fiskestopp för torsk under 10 veckor och ett samarbete inleddes med Norge för att ta fram en gemensam återhämningsplan. I juni slöts ett avtal om en plan med Norge. Planen omfattar selektiva åtgärder för att minska uttaget av icke köns mogen torsk i aktuella fisken. EU skall under hösten 2001 ta fram rådsförordningar för långsiktiga förvaltningsplaner för torskbestånden i gemenskapens vatten.

Arbetet med integreringen av miljö- och fiskefrågor bedrivs inom flera internationella fora. Förutom arbetet inom EU med Cardiff-processen har Fiskeriverket varit delaktigt i förberedelserna inför den femte Nordsjökonferensen och inom Baltic 21. Ett omfattande arbete med samrådsförfarande och miljökonsekvensbeskrivningar enligt miljöbalken görs i samband med domstolsprövning. Vidare har en policy för utsättningar av fisk fastställts i enlighet med försiktighetsprincipen.

I propositionen om Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier föreslår regeringen tidsbestämda och mätbara delmål för att nå de fastlagda miljökvalitetsmålen inom en generation. Regeringen har föreslagit konkreta åtgärder och strategier för att klara delmålen till år 2010. Fiskeriverket kommer att delta i arbetet med delmålen "Levande sjöar och vattendrag" och "Storslagen fjällmiljö" samt "Hav i balans samt levande kust och skärgård". Avseende sistnämnda delmål föreslår regeringen att cirka 20 miljoner kronor tillförs Fiskeriverket för arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter, minskning av bifångster och anpassning av uttaget av fisk.

Fiskerikontrollen skall säkerställa att fiskekvoter inte överskrids och att såväl gemenskapslagstiftning som nationell lagstiftning efterlevs även i övrigt. Fiskeriverket, som har det övergripande myndighetsansvaret för fiskerikontrollen, genomför den administrativa delen

av fiskerikontrollen, bl.a. genom kontroll av loggböcker och fångstuppgifter. Inom ramen för det satellitbaserade övervakningssystemet kontrollerar verket positionsuppgifter. Kustbevakningen (KBV) prioriterar övervakning mot överträdelser av fångstbestämmelser genom landningskontroller, och då speciellt landning av osorterad pelagisk fisk.

KBV genomförde under år 2000 en lägre andel kontroller än föregående år, beroende på minskat fiske och ökat antal landningar utanför Sverige. Andelen rapporter har dock ökat.

Vidare har KBV under år 2000 genomfört den svenska delen av gemenskapens fiskerikontrollverksamhet i det av Nordostatlantiska fiskerikommissionen reglerade området (NEAFC). Myndigheten har inom ramen för fiskerisamarbetet i Östersjön (International Baltic Sea Fisheries Commission, IBSFC) även fördjupat sitt samarbete med länderna på andra sidan Östersjön.

Under år 2000 har beslut fattats om en ny programperiod för delfinansiering från gemenskapen av medlemsstaternas kontrollverksamhet under perioden 2001–2003. Genom ökad snabbhet och kvalitet i rapporteringen från fisket och första försäljningsled skall bl.a. förutsättningarna för att hålla kvoterna förbättras.

På fiskets område finns behov av bättre underlagsinformation om skilda förhållanden inom fiskeripolitiken. Genom den nya rådsförordningen om insamling av uppgifter kommer tillgången på relevanta uppgifter av biologisk, ekonomisk och social natur att öka. Insamlingen kommer att skapa nya förutsättningar för att bättre kunna bedöma konsekvenser som skilda beslut inom fiskeriförvaltningen kan komma att medföra. Den medfinansiering från EU som ges till verksamheten finansieras via jordbruksfondens garantisektion och medel anvisas under Jordbruksverkets anslag 43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter.

Huvudsyftet med strukturpolitiken är att omstrukturera fiskerinäringen och att anpassa kapaciteten hos gemenskapens fiskeflotta till tillgängliga resurser. För detta ändamål har dels strukturprogram dels s.k. fleråriga utvecklingsprogram (FUP) upprättats för respektive medlemsstat. Det nuvarande programmet avslutas vid utgången av innevarande år. Då den framtida flottpolitiken är en viktig del av reformeringen av den gemensamma fiskeripolitiken kommer troligtvis en förlängning t.o.m. år 2002 att ske

för att ett förändrat system skall kunna diskuteras i samband med den totala översynen.

För perioden 2000–2006 har Sverige tilldelats 62,3 miljoner euro från Fonden för fiskets utveckling. Med en eurokurs på 8,50 kronor uppgår detta till cirka 530 miljoner kronor, vilket är drygt 75 miljoner kronor per år. EU-medel till fiskerinäringen inom Mål 1 med cirka 14,4 miljoner kronor per år tillkommer. Under föregående programperiod uppgick EU-medel till cirka 85,6 miljoner kronor per år (inklusive Mål 6 och Pesca på respektive cirka 6,8 miljoner kronor per år).

En övergripande policy för vattenbruket har presenterats av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet. Rapporten har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet. Fiskeriverket har redovisat en rapport rörande det småskaliga kustfisket. Rapporten omfattar även en analys av insjöfisket och är föremål för remissbehandling.

En utredning har tillsatts för att genomföra en översyn av det fria handredskapsfisket (Dir. 2000:100). I samband härmed kommer också frågan om finansiering av fiskevården samt frågor om fiskevårdsområden att behandlas. Utredningen skall lägga fram sina förslag under hösten 2001. För att ytterligare stimulera en utveckling mot ett hållbart utnyttjande av havsresurserna anser regeringen att det är angeläget att fortsätta arbetet med att se över möjligheterna för att miljömärka fisk, bl.a. inom det nordiska samarbetets ram.

För att underlätta för kandidatländerna att anpassa sin nationella fiskeriadministration till de krav som ett EU-medlemskap ställer biträder Sverige bl.a. Lettland, Litauen och Polen inom ramen för s.k. twinningavtal.

Fiskeriverket och Kommerskollegium redovisade i november 2000 ett regeringsuppdrag som bestod i att utarbeta ett underlag om handeln med fiskeriprodukter och handelshinder inom fiskeriområdet. Redovisningen omfattar en analys och allmän kartläggning av befintliga regelverk beträffande tullar, icke-tariffära handelshinder och subventioner. Även miljö- och u-landsaspekter har belysts. Avsikten är att rapporten skall tjäna som ett underlag bl.a. när det gäller att utarbeta den svenska positionen inför eventuella förhandlingar i Världshandelsorganisationen (WTO).

Säkra livsmedel

Den 15 september 2000 införde Sverige nationella regler om ursprungsmärkning av nötkött. Reglerna innebär att kött från djur som är födda, uppfödda och slaktade inom Sverige skall märkas med uppgift om det svenska ursprunget. Först den 1 januari 2002 blir motsvarande regler obligatoriska inom hela EU.

Livsmedelsverket har under år 2000 utvärderat och kvalitetssäkrat en metod som kan användas för att bestämma halten av GMO (genetiskt modifierade organismer) i livsmedel. Tillgången till en sådan metod är ett viktigt verktyg i livsmedelskontrollen eftersom livsmedel som innehåller mer än 1 procent GMO skall märkas med detta. En korrekt märkning är alltid viktig för att konsumenten skall kunna göra medvetna val. I det här fallet skall konsumenten själv kunna välja att köpa en genetiskt modifierad vara eller att avstå.

Skolmåltiderna har flera viktiga funktioner att fylla. De ska företrädesvis ge eleverna en näringsriktig lunch men de kan också användas i ett mer pedagogiskt sammanhang i elevernas utbildning kring mat, allt för att förmedla en positiv syn på måltiden. Livsmedelsverket har under året avslutat det 2-åriga regeringsuppdraget att arbeta för att främja förutsättningarna för näringsriktiga och lustfyllda skolmåltider. Regeringsuppdraget har bl.a. resulterat i ”Mat för alla sinnen”, som är ett led i arbetet med att integrera skolmåltiderna i skolans övriga pedagogiska verksamhet, samt en metod i sensorisk träning för barn i årskurserna 4–6.

Möjligheten för en livsmedelsproducent att få använda ett hälsopåstående i sin marknadsföring är idag högst begränsad. Inom EU finns ännu inget regelverk för hälsopåståenden på livsmedel. Ett sådant förväntas först om ett par år. Under våren 2000 lämnade Livsmedelsverket, på regeringens uppdrag, ett förslag till hur frågan om märkning av livsmedel med hälsopåståenden skulle kunna lösas. I avvaktan på gemensamma regler inom EU pågår ett arbete inom livsmedelsbranschen med en förnyad branschöverenskommelse om hälsopåståenden.

Inom ramen för regeringens satsning på konsumentstärkande och livsmedelsrelaterade åtgärder har en rad projekt beviljats bidrag under år 2001. Projekten har bl.a. varit inriktade på

skolmat, säkra livsmedel och sambandet mellan kost och hälsa. Barn och ungdomar har varit en särskilt prioriterad grupp. Flera av de projekt som beviljades bidrag under år 2000 har avrapporterats med tillfredsställande resultat.

I november 2000 lade kommissionen ett förslag om inrättandet av en europeisk livsmedelsmyndighet samt skapandet av en allmän livsmedelslag. Rådet och Europaparlamentet har arbetat intensivt under våren med att granska förslaget. Det svenska ordförandeskapet har prioriterat detta förslag högt och lagt ner mycket arbete på frågan. Det var därför glädjande att rådet kunde enas kring en politisk överenskommelse om gemensam inriktning under det svenska ordförandeskapet.

5.5.2 Insatser utanför politikområdet

Fiskeripolitiska området

Kustbevakningens verksamhet är beroende av vad som sker inom andra politikområden då arbetet sker integrerat med myndighetens övriga övervaknings- och tillsynsuppgifter.

Livsmedelsberedskap

I totalförsvarsbeslutet år 1996 föreslås det civila försvaret inriktas utifrån en helhetssyn. Den vidgade hotbilden och helhetssynen på beredskapsåtgärderna för säkerhetspolitiska kriser, krig samt för svåra påfrestningar på samhället i fred innebär att förberedelserna för att kunna klara svåra fredstida påfrestningar, t.ex. en kärnenergiolycka, får en ökad betydelse. Samordningen inom det civila försvaret liksom ledningsförmågan skall förbättras. Totalförsvarets resurser skall även kunna användas för fredsfrämjande verksamhet och humanitära insatser.

5.6 Resultatbedömning

5.6.1 Resultat

Jordbrukspolitiska området

Den totala produktionsvolymen för jordbruket i fasta priser steg år 2000 till 40,2 miljarder kronor vilket var en ökning med 200 miljoner kronor jämfört med år 1999. Animalier står för 21,4 miljarder kronor och vegetabilier för 18,8 miljarder av den totala produktionsvolymen. Jordbrukets totala intäkter i löpande priser minskade från 42,3 miljarder kronor år 1999 till 42,2 miljarder kronor år 2000 där direktstöden utgör 16 procent av intäkterna. Jordbrukets totala kostnader minskade från 37,9 miljarder kronor 1999 till 37,8 miljarder kronor år 2000 vilket innebar att driftsöverskottet under år 2000 uppgick till 4,4 miljarder kronor precis som år 1999.

Utbetalningarna av direktstöd har ökat under perioden 1994–2000. Denna ökning är en följd av inträdet i EU år 1995 och att antalet stöd ökat sedan inträdet, t.ex. olika slag av miljöstöd och stöd för gränsensilage. Andelen direktstöd av jordbrukets totala intäkter har i stort sett varit konstant under hela perioden. Utbetalningstidpunkter och ändringar i direktstödens nivåer gör dock att driftsöverskottet kan variera betydligt mellan olika år.

Graden av utnyttjande av olika produktionskvoter kan ses som en indikator på konkurrenskraften. Sockerkvoten har utnyttjats fullt ut ända sedan EU-inträdet. Mjölkkvoten uppvisar en ökande utnyttjandegrad från 97 procent år 1995 till 100 procent utnyttjande år 2000. Det genomsnittliga kvotutnyttjandet för am- och dikor, tackor samt handjur uppvisar också en uppåtgående trend med ett kvotutnyttjande på 83 procent år 1995 i jämförelse med 93 procent år 2000. Kvotutnyttjandet av basarealen har t.o.m. år 1999 legat på 91 procent. Från och med år 2000 infördes en ny ersättning för odling av gränsensilage vilket gjorde att hela kvoten utnyttjades år 2000. För oljevaxterna (en del av basarealen) har kvotutnyttjandet mellan åren 1995 och 1999 i medeltal varit 51 procent. Under år 2000 skedde en minskning till 36 procent utnyttjandegrad för oljevaxterna.

Den genomsnittliga storleken på jordbruksföretagen mätt i åkermark har ökat från 23 till 35 hektar mellan åren 1975 och 2000. Inom EU är situationen likartad där några medlemsstater ökat relativt sett mer än andra. Medelantalet kor per mjölkföretag ökade i Sverige under samma period från 9 till 32 kor. Utvecklingen har i genomsnitt varit densamma för de nio länder som var medlemmar i EG år 1975.

Mark- och arrendepriiser uppvisar en stadigt uppåtgående trend. Markpriserna har ökat med 50 procent sedan EU-inträdet. Den relativa ökningstakten skiljer sig inte nämnvärt åt inom landet utan ökningen är jämt fördelad. Prisnivån är dock dubbelt så hög i Götalands slättbygder som i något annat område i landet. Arrendepriserna har ökat med 30 procent och andelen gratisarrenden halverats till 16 procent.

Arbetskraftsproduktiviteten fortsätter att öka. Sverige tillhör de länder inom EU som har en liten andel av arbetskraften sysselsatt inom jordbruket. Ökningen av arbetsproduktiviteten ligger i genomsnitt på samma nivå i Sverige som inom EU.

Inom jordbruksadministrationen har pågått ett intensivt arbete med att effektivisera verksamheten och införa de nya datasystemen m.m. som föranleds av förändringar i stödgivningen. Samtidigt har detta lett till att arbetet med s.k. återkrav inte fungerat tillfredsställande. Jordbruksverket har emellertid givits högsta betyg i Ekonomistyrningsverkets EA-värdering för år 2000.

Fiskeripolitiska området

Såväl en god avkastning som bevarandet av den biologiska mångfalden är aspekter på en ansvarsfull hushållning med fiskresurserna. Införandet av nya förvaltningsåtgärder, ett aktivt miljövårdsarbete, särskilda åtgärder för vård av vissa bestånd samt ett allmänt fiskevårdsarbete är därför viktiga verksamheter.

Inom resursförvaltningen har utgångspunkten för beslut varit försiktighetsprincipen. Tekniska bevarandeåtgärder avser exempelvis redskapsbegränsningar, maskstorleksbestämmelser och minimimått på fångad fisk. De effekter som uppnåtts inom vissa fiskerier av införda regler är bl.a. en större flexibilitet i fisket samtidigt med en väsentlig förbättring i skyddet av ung icke lekmogen fisk. Dessutom innebär det en fördel

för fisket genom att en omfattande hantering av undermålig fisk undviks.

Fiskerikommissionen för Östersjön beslutade år 1997 om en internationell aktionsplan för den vilda östersjöaxen. Genomförandet av planen har bidragit till att den naturliga produktionen av lax har ökat kraftigt i flera av vildlaxälvarna.

Under de senaste åren har uppfyllelsen av målet att beslutade fångstkvoter inte skall överskridas förbättrats avsevärt. Genom mål-inriktade insatser har antalet överskridna kvoter minskat från elva kvoter år 1995 till att endast en kvot preliminärt överskridits för år 2000. Vidare har kontrollens förbättringar bidragit till att problemet med ifrågasatt fångstrapportering i vissa områden i Öresund upphört.

Regeringen anser att det är väsentligt att kontrollen kan hållas på en hög kvalitetsnivå. På regeringens uppdrag har KBV och Fiskeriverket gemensamt tagit fram ett riskanalysbaserat kontrollsystem för fiskerikontroll till sjöss och i hamn. Regeringen gör bedömningen att den föreslagna arbetsmetoden kommer att effektivisera fiskerikontrollen och därför bör tillämpas i framtiden.

På regional nivå är länsstyrelserna viktiga aktörer. Länsstyrelsernas arbete på fiskeområdet syftar till att medverka till

- ansvarsfull hushållning med fiskresurserna,
- utveckling av konkurrenskraftiga företag inom fiskerinäringen.

Regeringens bedömning är att länsstyrelserna har bidragit till att uppnå dessa syften dels genom att fördela EU-stöd till bl.a. fiskberedningsindustrin och vattenbruk, dels genom sitt fiskevårdsarbete. Enligt regeringens uppfattning är det angeläget att arbetet med att öka mätbarheten i resultaten fortsätter.

EU:s finansiella instrument för att uppnå de strukturpolitiska målen på fiskets område är Fonden för fiskets utveckling (FFU). Den förra programperioden har tidigare redovisats. Den nya programperioden har nyligen inletts varför inga ytterligare effekter kan redovisas i dagsläget.

Den konsumtionsfrämjande verksamheten har under flera år bedrivits av Svensk Fisk. År 1998 beslöt riksdagen att Svensk Fisk i framtiden skall bedrivas i en fristående organisation. I Fiskeriverkets regi avvecklades verksamheten den 1 juli 2000. Sedan juni 2001 finns en ekonomisk förening vars medlemmar består av fiskerinäringens intresseorganisationer samt enskilda

företag och föreningar. Föreningens ändamål är att främja medlemmarnas ekonomiska intresse genom att bedriva marknadsföring för att främja konsumtionen av fisk, skaldjur och fiskprodukter. Regeringen har beviljat föreningen 5 miljoner kronor ur resterande prisregleringsmedel under förutsättning att konsumenternas intresse och inflytande säkerställs i den framtida verksamheten.

Säkra livsmedel

Målet för området som anges i budgetpropositionen för år 2000 var produktion av säkra livsmedel med hög kvalitet och förstärkning av konsumentperspektivet.

För att konsumenterna skall kunna lita på att maten som de äter är säker krävs en effektiv och likvärdig tillsyn över hela landet.

Livsmedelsverket är den myndighet som leder och samordnar tillsynen av landets samtliga livsmedelsanläggningar. Arbetet sker i nära samarbete med kommunerna som har ansvaret för huvuddelen av tillsynsarbetet. Livsmedelsverket samarbetar också med länsstyrelserna. Tillsynen är omfattande och berör alla led i livsmedelshandlingen. För att öka effektiviteten i tillsynen har Livsmedelsverket genomfört flera utbildnings- och informationsinsatser på kommunal och regional nivå. Kommunbesök, länsmöten och normerande inspektioner är exempel på andra åtgärder som genomförts för att följa upp tillsynen och som i förlängningen skall leda till ökad effektivitet och likvärdighet i kommunerna.

En viktig del i arbetet med att garantera säkra livsmedel är riskvärdering och metodutveckling. Vid Livsmedelsverket undersöks om livsmedlen innehåller skadliga bakterier och mögel, rester av läkemedel som getts till djur, bekämpningsmedel och miljögifter. Här görs också riskvärderingar som underlag för kostrekommendationer och intagsberäkningar. Livsmedelsverket deltar i arbetet inom EU inom en mängd områden samt i ett flertal forskningsprojekt inom EU:s femte ramprogram. Under året har ett flertal kemiska analysmetoder utvecklats exempelvis för analys av bekämpningsmedelsrester i livsmedel. I ett första riksprojekt har campylobacter kartlagts i rått kött och råvatten till dricksvatten. Jordbruksverkets statistik över livsmedelskonsumtionen har under året näringsberäknats och där-

igenom har befolkningens tillgång på näringsämnen blivit känd.

Större delen av lagstiftningen på livsmedelsområdet är i dag harmoniserad inom EU. Livsmedelsverket är aktivt i utarbetandet av ny lagstiftning på gemenskapsnivå och svarar även vanligtvis för att EG-reglerna genomförs i svensk lagstiftning. Under året har bl.a. nya strängare EG-regler för märkning av bestrålade livsmedel införts. Reglerna innebär att det alltid skall framgå om bestrålade ingredienser ingår i ett livsmedel.

Konsumenterna behöver kunskap för att kunna göra bra val när det gäller livsmedel och matvanor. Livsmedelsverket verkar aktivt för att sprida information till allmänhet och professionella på fler olika sätt. Genom att medvetet satsa på att hålla webbplatsen uppdaterad med kvalitetssäkrad information i aktuella frågor har platsen ett högt antal besökare, under år 2000 i genomsnitt 450 unika per dag. Även Livsmedelsverkets tryckta information är mycket efterfrågad och ofta citerad i media.

5.6.2 Analys och slutsatser

Jordbrukspolitiska området

Svenskt jordbruk måste vara konkurrenskraftigt i förhållande till såväl övriga länder inom EU som till övriga världen. Den ökande globaliseringen av jordbruket med tillhörande handelsströmmar ökar kraven på ett konkurrenskraftigt svenskt jordbruk. Den höga utnyttjandegraden av produktionskvoterna kan ses som en indikator på lönsamheten inom jordbruket. Produktionen av spannmål, socker, stärkelse, mjölk, fågelkött och ägg har sedan EU-inträdet hävdats sig väl. Bland annat utnyttjas produktionskvoterna för mjölk, socker och spannmål fullt ut. De flesta övriga produktionskvoter visar ett ökat utnyttjande sedan EU-inträdet vilket tyder på förbättrad lönsamhet.

Produktionen av nötkött är som övriga jordbruksprodukter i hög grad beroende av de olika stöd som kommer produktionsgrenen till del. Produktionen av griskött var under åren 1998 och 1999 ansträngd till följd av låga priser. I Sverige minskade produktionen år 1999 med cirka 3 procent och med ytterligare 15 procent under år 2000. Vissa länder inom EU, bl.a. Danmark, Italien och Spanien ökade sin pro-

duktion under denna period. Den svenska animaliesektorns förmåga att konkurrera med andra produkter torde i hög grad bero på i vilken utsträckning jordbruket och livsmedelsindustrin lyckats hävda mervärden hos den svenska produktionen och därmed även kunna ta ut högre priser än konkurrenterna.

På köttområdet har Sverige ett underskott i den totala handeln. För nötkött minskade underskottet något under år 2000 i jämförelse med år 1999. För grisköttets del ökade i stället det värdemässiga handelsunderskottet under samma period. Den negativa utvecklingen för grisköttsproduktionen reser frågetecken kring sektorns konkurrenskraft. Med den här utvecklingen sätts livsmedelsindustrins förmåga att marknadsföra och sälja svenskproducerade jordbruksvaror och livsmedel på export i fokus liksom deras förmåga att kunna konkurrera med import.

Stigande mark- och arrendepriiser och ökande investeringar i maskiner och byggnader tyder på att många jordbrukare utifrån lönsamhetsförhållanden och framtida förväntningar ser positivt på framtiden. Den ökande kapitaliseringen inom jordbruket kan samtidigt skapa kostnadsnivåer som försvagar konkurrenskraften och försvårar nyrekryteringen av unga jordbrukare.

Administration av jordbruksstöd

Den särskilde utredaren överlämnade den 22 maj 2001 sin rapport Effektivare jordbruksadministration – koncentration och samverkan (Fi 2001/2357). I rapporten har utredaren presenterat två alternativ till en effektivare hantering av jordbruksadministrationen. I det första alternativet lämnas i enlighet med direktiven till utredaren ett förslag om en koncentration av administrationen av jordbrukarstöden till nio länsstyrelser. Det andra alternativet handlar om en formaliserad samordning av administrationen. Regeringen har under utgiftsområde 18, politikområdet Regional samhällsorganisation, redovisat sina ställningstaganden till utredarens förslag i dessa delar.

Utredaren redovisar också en av Jordbruksverket och länsstyrelserna gemensamt framtagen förteckning över de utvecklingsprojekt inom IT-området som tillsammans skulle utgöra ett förbättrat handläggnings- och kontrollsystem inom stödadministrationen. Flera åtgärder bör enligt

myndigheterna vidtas under de närmaste åren varvid relativt stora investeringar krävs. Sammanlagt har dessa kostnader beräknats till drygt 100 miljoner kronor. Besparingarna beräknas till drygt 40 miljoner kronor per år när åtgärderna får full effekt. Besparingarna är hänförliga i första hand till länsstyrelserna, men också till Jordbruksverket. För att kunna genomföra åtgärderna bör Jordbruksverket få disponera en låneram på 100 miljoner kronor.

Även i övrigt pågår olika samverkansprojekt som syftar till rationaliseringar, ökad kostnadseffektivitet och en enhetligare regeltillämpning. Det är enligt regeringens uppfattning viktigt att myndigheterna ger detta arbete fortsatt hög prioritet. Utredaren föreslår också att en koncentration av hanteringen av djurbidragen till Jordbruksverket prövas i samband med att förändringar genomförs i stödhanteringen.

Regeringen anser att arbetet bör bedrivas så att en koncentration av djurbidragshanteringen till Jordbruksverket kan genomföras fr.o.m. år 2003 under förutsättning att de besparingar som myndigheterna pekat på kan uppnås.

Besparingarna som dessa åtgärder medför uppstår inte omedelbart och myndigheterna kommer att få ökade kostnader på grund av räntor och amorteringar för investeringarna som behöver genomföras. En gradvis avtrappning av nu tillförda resurser bör därför ske.

Regeringen har under utgiftsområde 18 redovisat sitt ställningstagande i fråga om en formaliserad samordning av administrationen genom att ett antal samordningsregioner skapas inom vilka en länsstyrelse har ett samordningsansvar. Regeringen avser att besluta om inrättandet av ett råd knutet till Jordbruksverket, där dessa länsstyrelser skall ingå. Rådet skall bl.a. behandla frågan om samordning av verksamhet i enlighet med vad som nyss anförts.

Fiskeripolitiska området

Det svenska yrkesfisket står mot bakgrund av vikande bestånd inför stora problem. Regeringen har därför vidtagit ett flertal kraftfulla åtgärder såväl på nationell som på EU-nivå för att uppnå ett långsiktigt hållbart fiske. Det är angeläget att den nya inriktningen på fiskepolitiken gynnar skonsamma selektiva fiskemetoder och att stöd till yrkesfiskare utformas så att de främjar denna utveckling.

Beståndssituationen för flera av de för Sverige viktigaste arterna är i dag utanför biologiskt säkra gränser. Vidtagna åtgärder såsom långsiktiga förvaltningsplaner, tekniska regleringar och kvotminskningar för att bestånden skall återhämta sig kommer att begränsa fisket under den närmaste framtiden. Dessa åtgärder är dock endast en del av vad som krävs för att uppnå en ekologiskt hållbar utveckling. Orsaken till fiskbeståndens status kan i stor utsträckning relateras till för stora uttag av fisk och till miljösituationen. Minimeringen av föroreningskällor såsom miljögifter och orsaker till övergödning är avgörande. Den pågående processen, inom såväl Sverige som EU, med integrering av miljö- och fiskefrågor kommer att få stor betydelse. Kraven på forskningen ökar mot bakgrund av ett ökat behov av kunskap om tvärspektoriella samband. Dessa samband avser såväl biologiska som ekonomiska och sociala faktorer. Regeringen föreslår därför att Fiskeriverket tillförs ytterligare medel för att kunna genomföra det av gemenskapen beslutade programmet för insamling av uppgifter av betydelse för fiskeripolitiken.

För att anpassa fiskeflottan till tillgängliga resurser är det troligt att den minskning som skett av fiskeflottans totala kapacitet kommer att fortsätta. Det är därför viktigt att systemet med fartygstillstånd och yrkesfiskelicens vidmakthålls samtidigt som det är angeläget att statligt stöd till skrotning fortsatt utgår.

För yrkesfiskets lönsamhet är naturligtvis inte bara den biologiska utvecklingen av betydelse. Utvecklingen på marknaden har för vissa arter varit föremål för större fluktuationer än de biologiska förändringarna under de senaste åren. Avsättningen för exempelvis torsk har trots minskande kvoter kompenseras av stigande priser.

Nyrekryteringen till fiskarkåren är ett problem. Samtidigt som antalet yrkesfiskare minskar har medelåldern successivt ökat. År 2000 var medelåldern 49 år. En förbättrad beståndssituation och ökad lönsamhet samt förbättrade utbildningsmöjligheter och en ökad säkerhet av arbetsmiljön ombord kan göra yrket mer attraktivt och därmed främja en utveckling av näringen samt skapa fortsatta sysselsättningsmöjligheter i kustsamhällen.

Svenskt vattenbruk har ett högt tekniskt kunnande, miljömedvetenhet och lyhördhet för marknadsmässiga krav och förväntningar. Det

finns också exempel på negativ miljöpåverkan av vattenbruk. Inom Regeringskansliet bereds en arbetsgruppsrapport om det svenska vattenbrukets framtid.

Fiskberedning är den värdemässigt viktigaste inom fiskerinäringen. Industrin har hög teknisk standard samt god soliditet och likviditet. Det inhemska konsumtionsmönstret är stabilt och förutsättningarna för en ökad marknad för hel- och halvfabrikat synes goda. En sådan utveckling kan bidra till att förädlingsvärdet ökar.

Fiskberedningsindustrin är i hög grad beroende av tillgång på importerade råvaror samtidigt som den är starkt exportorienterad. Sedan Sveriges inträde i EU har exportvärdet av beredda produkter mer än fördubblats. Industrin påverkas dock av minskad tillgång på inhemsk råvara. Risk för överkapacitet inom sektorn kan uppkomma vid råvarubrist.

Fiskerikontrollen har sedan Sveriges inträde i EU successivt förbättrats. Det är väsentligt att kontrollen håller hög nivå och kan utvecklas i takt med gemenskapens ökade krav. Arbetet med att ta fram system och rutiner för att uppfylla gemenskapens bestämmelser, ytterligare effektivisera fiskerikontrollens samtliga delar samt för att uppnå mer kostnadseffektiva lösningar bör därför ges hög prioritet. Kontrollen av landningar av osorterad pelagisk fisk skall fortsatt prioriteras.

Säkra livsmedel

Livsmedelsverket genomförde under år 2000 en omfattande omorganisation, som man på sikt räknar med kommer att medföra att verksamheten blir effektivare och tydligare. Dessvärre har Livsmedelsverket under år 2000 inte helt kunnat genomföra all planerad verksamhet. Detta gäller exempelvis stödet till kommunerna som inte givits i tillräckligt hög omfattning.

Livsmedelsverkets trovärdighet är mycket hög och media citerar gärna material och uttalanden från Livsmedelsverket. Åtskilliga konsumenter vänder sig också direkt till Livsmedelsverket för att få korrekt och neutral information. Regeringen anser därför att Livsmedelsverket i hög grad bidrar till att uppfylla målet för politikområdet.

Livsmedelsverkets inledande undersökningar av GMO i livsmedel antyder att det finns brister i märkningen av produkter som innehåller

GMO. Därför finns det behov av att utöka kontrollen av GMO-livsmedel.

5.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 2000 avseende Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Livsmedels-ekonomiska institutet, Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd.

Riksrevisionsverket har en invändning avseende Fiskeriverket rörande en felaktig redovisning mot anslagsredovisningens inkomsttitel. I övrigt anser RRV att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande. Fiskeriverket har redovisat de åtgärder som vidtagits med anledning av invändningen.

5.8 Budgetförslag

5.8.1 43:1 Statens jordbruksverk

Tabell 5.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utfall
2000		255 307		11 981
2001	Anslag	306 512 ¹	Utgifts-prognos	301 987
2002	Förslag	310 104		
2003	Beräknat	294 146 ²		
2004	Beräknat	308 680 ³		

¹ Inklusive en minskning med 3 400 tkr på tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition samt förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Motsvarar 287 104 tkr i 2002 års prishöjning.

³ Motsvarar 295 604 tkr i 2002 års prishöjning.

Jordbruksverkets mål inom politikområdet livsmedelspolitik är att verka för en konkurrenskraftig, miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Jordbruksverket skall medverka till en korrekt tillämpning av EU:s regelverk så att finansiella sanktioner undviks. Av detta följer bl.a. att Jordbruksverket har ansvaret som utbetalningsställe och är fondkoordinator för EU-stöden. Från och med budgetåret 2001 är djurregistren för nötkärl och gris ett eget resultatområde.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet¹

Tusental kronor

Resultatområde	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Djur			
Utfall 2000	19 756	25 667	-5 911
Prognos 2001	39 065	40 993	-1 928
Budget 2002	36 755	34 590	2 165
Djurregister			
Utfall 2000	0	0	0
Prognos 2001	23 000	24 218	-1 218
Budget 2002	29 500	25 817	3 683
Växt			
Utfall 2000	18 862	18 586	276
Prognos 2001	19 291	19 450	-159
Budget 2002	19 000	19 500	-500

¹ Den offentligrättsliga verksamheten gäller områdena växtinspektion, kvalitetsinspektion av frukt och grönsaker, foderkontroll, införsel av djur, köttklassificering, hund- och ägarregister m.m. Fr.o.m. den 1 januari 2001 har ett nytt resultatområde, Djurregistret, införts.

Distriktsveterinärorganisationens offentlighetsrättsliga avgifter redovisas under anslaget 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.

Tabell 5.4 Uppdragsverksamhet¹

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2000	9 538	10 152	-614
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2001	10 800	10 929	-129
(varav tjänsteexport)			
Budget 2002	11 500	11 000	500
(varav tjänsteexport)			

¹ Uppdragsverksamheten utgörs av vattenhushållning och distriktsveterinärverksamhet. Distriktsveterinärorganisationen redovisas under anslaget 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.

Avgiftsinkomsterna härrör från växtinspektion, kvalitetskontroll av frukt och grönt, vattenhushållning, hund och ägarregister, foderkontroll, införsel av djur och köttklassificering. Under år 2002 skall den avgiftsfinansierade verksamheten bedrivas i oförändrad omfattning. Totalt för perioden beräknas intäkterna och kostnaderna till 80,7 respektive 77,8 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Eftersom utbetalningar i EU-stöd ersätts i efterskott från EU-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket. Regeringen bedömer detta kreditbehov till 5,5 miljarder kronor för år 2002. För att bl.a. kunna vidta åtgärder inom IT-området som kommer att leda till ett förbättrat handläggnings- och kontrollsystem inom stödadministrationen bör Jordbruksverket få disponera en låneram på 100 miljoner kronor.

Under anslaget har tidigare anvisats särskilda medel för BSE-kontroller m.m. Dessa medel, som uppgår till 16,15 miljoner kronor, bör anvisas under anslaget 42:5. Verket skall vidare till följd av myndighetens ansvar få miljö-kvalitetsmålet "Ett rikt odlingslandskap" i enlighet med miljömålspropositionens (prop. 2000/01:130) förslag fr.o.m. år 2002 årligen tillföras 0,6 miljoner kronor. Därutöver skall för verkets arbete med utveckling av program för växtgenetiska resurser ytterligare 8,5 miljoner kronor tillföras år 2004. För Jordbruksverkets kostnader för Tullverkets kontroll av livsmedel som kan erhålla exportbidrag har beräknats sammanlagt 12,5 miljoner kronor. Regeringen kommer senare att pröva frågan om införande av avgifter vid ansökan om exportbidrag.

Regeringen redovisar under anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* förslag till åtgärder för den ekologiska produktionen. För att främja utvecklingen av ekologiskt lantbruk anslås 23 000 000 kronor år 2002 som fördelas på 5 000 000 kronor till marknadsanalyser och statistik, 10 000 000 kronor till marknadsfrämjande åtgärder, 5 000 000 kronor för ökad användning av ekologiska livsmedel inom storhushåll och offentlig sektor och 3 000 000 kronor till ekologiska lantbruksorganisationer.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 310 104 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas till 294 146 000 respektive 308 680 000 kronor.

Tabell 5.5 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	306 512	306 512	306 512
Förändring till följd av:			
Beslut	12 517	-10 483	-10 483
Pris- och löneomräkning	5 453	12 495	18 529
Överföring andra anslag m.m. ²	-14 378	-14 378	-5 878
Summa förändring	3 592	-12 366	2 168
Förslag/beräknat anslag	310 104	294 146	308 680

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Inklusive slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

5.8.2 43:2 Statens utsädeskontroll

Tabell 5.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	561	Anslags-sparande	32
2000	Utfall	561	Anslags-sparande	32
2001	Anslag	752 ¹	Utgifts-prognos	835
2002	Förslag	793		
2003	Beräknat	813 ²		
2004	Beräknat	828 ²		

¹ Inklusive en minskning med 321 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Motsvarar 793 tkr i 2002 års prisnivå.

Statens utsädeskontroll (SUK) är ett centralt organ för certifiering av utsäde. Verksamheten finansieras till största delen med avgifter, cirka 95 procent av den totala omsättningen. Den avgiftsfinansierade verksamheten skall drivas med full kostnadstäckning. Under år 2000 uppvisade SUK ett underskott på 2,7 miljoner kronor. Ett tidigare ackumulerat överskott i verksamheten har fått balansera underskottet. SUK höjde sina taxor den 1 maj 2001 och ekonomisk balans i verksamheten förväntas uppnås år 2002.

Den totala certifierade kvantiteten av fröburet utsäde har under de senaste fyra åren varit relativt konstant. Andelen certifierat utsäde i landet kvarstår på en hög nivå. SUK hanterar cirka 85 procent av den totala certifieringen i landet. Andelen kasserade partier har de senaste tre åren generellt minskat, bl.a. som en följd av skärpta krav från SUK för att ge fortsatta utlämningstillstånd. Certifieringen av potatis minskade relativt kraftigt under 1999/2000 jämfört med de två föregående säsongerna.

Skälet till minskningen är sannolikt en ökad användning av eget utsäde och ökad import av certifierat utsäde från andra EU-länder.

Regeringen beslöt den 9 december 1999 att ge SUK i uppdrag att införa ett miljöledningssystem. Under år 2000 har inventeringar utförts inom huvuddelen av SUK:s verksamhetsområden. SUK har i sin inventering särskilt valt ut några områden möjliga att utveckla i mer miljövänlig riktning såsom kemikalieanvändningen i analysarbetet och hanteringen av betningsmedel i certifieringsprocessen.

Den internationella verksamheten som SUK bedriver finansieras av anslagsmedel. SUK är behörig myndighet i frågor som rör ISTA (Internationella frökontrollförbundet) och i utsädesfrågor som rör OECD samt deltar vidare i EU-arbetet i samarbetsprojekt, expertgrupper m.m.

SUK har under år 2000 inte kunnat genomföra ett kontroll- och avgiftssystem i enlighet med rådets direktiv 98/56/EG om saluföring av prydnadsväxter och 92/34/EEG om saluföring av fruktplantförökningsmaterial och fruktplantor avsedda för fruktproduktion. En nödvändig ändring i utsädeslagen genomfördes den 1 januari 2001 och under år 2001 bedöms kontrollen kunna genomföras.

SUK är vidare ackrediterad medlem i ISTA och behörig nationell provningsmyndighet i förhållande till Gemenskapens växtsortmyndighet (CPVO).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.7 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2000	20 835	23 127	-2 292
Prognos 2001	23 750	23 700	-50
Budget 2002	24 235	24 435	200

Tabell 5.8 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2000	6 490	6 871	-380
Prognos 2001	6 635	6 675	-40
Budget 2002	6 700	6 500	200

Regeringens överväganden

Enligt regeringens bedömning finns det inte någon anledning att ändra inriktning på verksamheten. Det finns däremot skäl att höja SUK:s kompetens i molekylärbioologiska tekniker. Det finns anledning att förvänta att dessa tekniker, som har fått allt större betydelse som analytiska verktyg, inom kort även kommer att få standardiserade tillämpningar inom SUK:s verksamhetsområde. Detta gäller framför allt inom sortidentifiering, GMO-inblandningar och utsädesbundna patogener.

Anslaget har under de senaste åren inte använts fullt ut. De anslagsmedel som t.o.m. utgången av år 2000 skulle finansierat kontrollen av prydnadsväxter m.m. har, eftersom verksamheten av olika skäl inte genomförts, genererat anslagssparande under en rad år. Verksamheten avgiftsbelades år 2001 och anslagsramen bör därför justeras ned till 793 000 kronor för år 2002.

Tabell 5.9 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	752	752	752
Förändring till följd av:			
Nya beslut			
Pris- och löneomräkning	17	37	52
Överföring andra anslag m.m. ²	24	24	24
Summa förändring	41	61	76
Förslag/beräknat anslag	793	813	828

¹ Inklusive en minskning med 321 tkr i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Inklusive slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

5.8.3 43:3 Statens växtsortnämnd

Tabell 5.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2000	1 820	215	
2001	Anslag	1 968 ¹	1 456
2002	Förslag	1 955	
2003	Beräknat	2 003 ²	
2004	Beräknat	2 040 ²	

¹ Varav 519 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Motsvarar 1 955 tkr i 2002 års prisnivå.

Statens växtsortnämnd handlägger ärenden om växtförädlarrätt enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) och är behörig myndighet i frågor som rör Internationella unionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV) och CPVO. Växtsortnämnden fullgör vidare de uppgifter som får utföras av ett nationellt organ enligt rådets förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt. Nämnden handlägger också ärenden enligt utsädesförordningen (2000:1330) om intagning av växtsorter i sortlistan.

Nämndens verksamhet är i princip avgiftsfinansierad. Kostnaderna för Statens växtsortnämnds internationella verksamhet belastar också anslaget. Avgifterna i verksamheten förs till statsbudgetens inkomstsida samtidigt som medel för verksamheten anvisas under detta anslag. Av nämndens uppdragsgivare är 98 procent andra än staten.

Växtsortnämndens verksamhet för år 2000 visar ett negativt resultat, 410 000 kronor. Sedan budgetåret 1995/96 har nämnden med olika belopp varje år tagit i anspråk ett anslagssparande på sammanlagt 934 000 kronor för att balansera sina kostnader. Nämnden har år 2001 ett ackumulerat anslagssparande på 215 000 kronor, vilket nämnden på grund av de ökade kostnaderna får behålla. Utöver detta är det nödvändigt att för år 2001 öka anslaget i tilläggsbudgeten. För att på sikt få budgetbalans avser nämnden att anpassa sina avgifter samt att se över sina kostnader.

Regeringens överväganden

Enligt regeringens bedömning finns inte någon anledning att ändra inriktning på nämndens verksamhet. På grund av de ökade kostnaderna för nämndens verksamhet är det nödvändigt att höja ramanslaget.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 955 000 kronor för år 2002 och beräknas vara oförändrat i fasta priser åren 2003 och 2004.

Tabell 5.11 Härledning av nivå 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	1 968	1 968	1 968
Förändring till följd av:			
Nya beslut			
Pris- och löneomräkning	25	73	110
Överföring från anslag ²	-38	-38	-38
Summa förändring	-13	35	72
Förslag/beräknat anslag	1 955	2 003	2 040

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Inklusive slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

5.8.4 43:4 Bekämpande av växtsjukdomar

Tabell 5.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2000	Utfall	2 671		669
2001	Anslag	2 629	Utgifts-prognos	3 298
2002	Förslag	2 578		
2003	Beräknat	2 578		
2004	Beräknat	2 578		

Anslaget belastas med kostnader för åtgärder mot växtskadegörare enligt växtskyddslagen (1972:318) samt för vissa förluster till följd av sådana åtgärder. Kostnader för beredskapsåtgärder, akuta skyddsåtgärder m.m. mot karantänskadegörare finansieras också med detta anslag, liksom undersökningar av växtprover som av Jordbruksverkets växtinspektion överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare belastar delar av kostnaderna för växtinspektionens internationella engagemang anslaget. Slutligen har efter medlemskapet i EU även tillkommit kostnader för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 2 578 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas vara oförändrade.

Tabell 5.13 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	2 629	2 629	2 629
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring andra anslag m.m.	-51	-51	-51
Summa förändring	-51	-51	-51
Förslag/beräknat anslag	2 578	2 578	2 578

5.8.5 43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.

Tabell 5.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2000	1 263 914	257 085	
2001	5 269 500		4 878 489
2002	Förslag	5 407 400	
2003	Beräknat	5 407 400	
2004	Beräknat	5 407 400	

Från anslaget utbetalas direktbidrag i form av arealersättning, djurbidrag m.m. Anslaget är obligatoriskt för alla medlemsländer inom EU och finansieras helt ifrån EG-budgeten. Arealersättning lämnas för odling av spannmål, oljevaxter, baljväxter, oljelin, gräsensilage och areal uttagen ur produktion. Vidare finns arealbaserade ersättningsystem för bl.a. spånadslin, vicker m.m. Ett villkor för ersättning är att åkermark tas ur livsmedels- eller foderproduktion. För åren 1999, 2000 och 2001 gällde att 10 procent skulle tas ur produktion. Det totala bidraget är begränsat till en maximiareal, kallad basareal. För svenskt vidkommande uppgår basarealen till drygt 1,73 miljoner hektar.

Tabell 5.15 Stödbelopp per hektar för grödor¹

Gröda	Antal hektar	Genomsnittligt stödbelopp
Spannmål	1 190 000	2 329 kr/ha
Gräsensilage	180 500	2 329 ² kr/ha
Oljevaxter	42 000	2 676 kr/ha
Oljelin	4 500	2 797 kr/ha
Proteingrödor	30 000	2 681 kr/ha
Uttagen areal	290 000	2 329 kr/ha
Totalt	1 737 000	

¹ Stödbeloppen är beräknade med en genomsnittsavkastning på 4,02 ton /ha och en eurokurs på 9,20 kronor och avser ansökt areal respektive stödbelopp år 2001.

² Areal som beräknas erhålla stöd.

Djurbidrag lämnas för am- och dikor, handjur av nöt, tackor och getter samt för slaktbidrag av storboskap och kalvar. Bidraget baseras på de för Sverige tilldelade bidragsrätterna enligt följande fördelning:

Tabell 5.16 Stödbelopp för djurbidrag¹

Djur	Bidragsrätter	Bidrag från EU
Am- och dikor	155 000	1 580 kr/ko
Handjur	250 000	1 873 kr/tjur
Stutar		1 178 kr/stut
Tackor	180 000	120 kr/tacka
Slaktbidrag, nötkreatur	502 063	460 kr/djur
Slaktbidrag, kalv	29 933	287 kr/kalv

¹ Bidragsbelopp år 2001.

Utöver bidragen per djur betalas extensifieringsbidrag ut till producenter av handjur och am- och dikor om djurtätheten var högst 1,4 djurenheter per hektar. Sverige har dessutom tilldelats en summa pengar, ett s.k. nationellt kuvert, som skall fördelas efter medlemsstatens eget val. Det har beslutats att detta belopp, som uppgår till 26,6 miljoner kronor och som avser år 2000, skall lämnas som ett tilläggsbelopp till slaktbidraget. För år 2001 är beloppet 53 miljoner kronor.

Det agromonetära systemet innehåller regler om kompensation då valutakursförändringar leder till lägre stödbelopp i nationell valuta. Detta inträffade för arealersättningar både den 1 juli 1998, 1999 och 2000, för djurbidrag den 1 januari 2000 och för märkbar revalvering den 1 januari 2001. Detta innebär att agromonetära kompensationsstöd, som finansieras av EU-budgeten, kan beviljas under tre år. Kompensationsstödet är uppdelat i tre delbetalningar där den andra och tredje delbetalningen kan reduceras eller utebli helt beroende på hur valutakursförhållandet mellan kronan och euron utvecklas.

Tabell 5.17 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2000 utfall	2001 prognos	2002 beräknat	2003 beräknat	2004 – beräknat
Utestående åtaganden vid årets början	523 000	4 229 000	4 878 000	5 047 000	5 047 000
Nya åtaganden	1 572 000	5 294 000	5 552 000	5 552 000	5 552 000
Infriade åtaganden*	866 000	4 645 000	5 383 000	5 552 000	5 552 000
Utestående åtaganden vid årets slut	4 229 000	4 878 000	5 047 000	5 047 000	5 047 000
Erhållet bemyndigande	4 300 000	4 600 000			
Föreslaget bemyndigande		4 968 000	5 100 000		

* Utgiftsutfall till följd av ingångna åtaganden.

Regeringens överväganden

Med hänsyn till beräknade ekonomiska åtaganden föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att avseende ramanslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.* godkänna stöd som innebär utgifter på högst 5,1 miljarder kronor under år 2003.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för 2002 till 5 407 000 kronor. För åren 2003 och 2004 beräknas behovet vara oförändrat.

Tabell 5.18 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	5 269 500	5 269 500	5 269 500
Förändring till följd av:			
Beslut	137 900	137 900	137 900
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	137 900	137 900	137 900
Förslag/beräknat anslag	5 407 400	5 407 400	5 407 400

5.8.6 43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Tabell 5.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2000	1 403 345	208 762	
2001	Anslag	1 526 000	1 032 600
2002	Förslag	1 516 000	
2003	Beräknat	1 516 000	
2004	Beräknat	1 516 000	

Under anslaget finansieras kostnader för intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, exportbidrag

samt stöd till biodling i enlighet med EU:s regler. Anslaget är obligatoriskt och finansieras av EU-budgeten, förutom vissa s.k. tekniska kostnader till följd av offentlig lagring, vilka för närvarande är högre än den schablonersättning som ersätts av EU. Dessa merkostnader regleras under anslaget 43:7 *Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.* Exportbidrag lämnas för att täcka skillnaden mellan gemenskapspris och världsmarknadspris och därmed möjliggöra export till tredje land. Av anslagssparandet år 2000 har 600 miljoner kronor dragits in år 2001.

Det av EU till hälften medfinansierade stödet till biodlingen, totalt omfattande 3,2 miljoner kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s verksamhetsår under perioden den 16 oktober till den 15 oktober. Den svenska medfinansieringen anvisas under anslag 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*. För att beslut för år 2001 skall kunna fattas om stöd till biodlingen under EU:s verksamhetsår fordras bemyndigande om ekonomiska åtaganden.

Tabell 5.20 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2000 utfall	2001 prognos	2002 beräknat	2003 beräknat	2004 – beräknat
Utestående åtaganden vid årets början	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
Nya åtaganden	1 600	1 600	1 600	1 600	
Infriade åtaganden*	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
Utestående åtaganden vid årets slut	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
Erhållet/föreslaget bemyndigande			1 600		

* Utgiftsutfall till följd av ingångna åtaganden.

Regeringens överväganden

Det totala medelsbehovet för anslaget är beroende av flera svårkontrollerbara och oförutsägbara faktorer. Variationer i skördeutfall, differensen mellan hemmamarknads- och världsmarknadspris och kronans förhållande till euron är faktorer som påverkar hur mycket som måste betalas ut som exportbidrag och i form av olika interventionsåtgärder i Sverige.

Anslaget bör även täcka utgifter motsvarande EG:s medfinansiering av åtgärder inom livsmedelssektorn för de fall sådan medfinansiering inte täcks från andra anslag.

Riksdagen föreslås bemyndiga regeringen att under anslaget 43:6 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* godkänna stöd som innebär utgifter på högst 1 600 000 kronor år 2003.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 516 000 000 kronor för år 2002. Anslagsbehovet för åren 2003 och 2004 beräknas vara oförändrade.

Tabell 5.21 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	1 526 000	1 526 000	1 526 000
Förändring till följd av:			
Beslut	-10 000	-10 000	-10 000
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	-10 000	-10 000	-10 000
Förslag/beräknat anslag	1 516 000	1 516 000	1 516 000

5.8.7 43:7 Räntekostnader för forskotterade arealersättningar m.m.

Tabell 5.22 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2000	Utfall	23 515	Anslags- sparande	142 680
2001	Anslag	124 600 ¹	Utgifts- prognos	126 700
2002	Förslag	79 700		
2003	Beräknat	79 700		
2004	Beräknat	79 700		

¹ Inklusivt en minskning med 2 100 tkr på tilläggsbudget i samband 2001 års ekonomiska vårproposition.

Under anslaget redovisas de räntekostnader som uppstår för staten till följd av att ersättningen från EU:s jordbruksfonds garantisektion erhålls i efterskott. Anslaget får även belastas med eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som EU-kommissionen kan komma att ålägga Sverige samt revisionskostnader förknippade med granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfond. Anslaget får också tillföras kursvinster och belastas med kursförluster som uppstår till följd av att medlemsstaten bär kursrisken inom EU:s jordbruksfonds utvecklingssektion. Anslaget får dessutom belastas med s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring i den mån ersättning inte erhålls från EU-budgeten. Vid ett omvänt förhållande, dvs. om EU:s schablonersättning för de tekniska kostnaderna överstiger de faktiska kostnaderna, tillförs anslaget medel från inkomsttitel 6116 Offentlig lagring.

Ersättningar för stöd m.m. som finansieras från jordbruksfondens garantisektion men som forskotteras från statsbudgeten avräknas i princip inom 35–60 dagar. De stöd som är aktuella är arealersättning, djurbidrag, intervention, produktions- och konsumtionsstöd m.m. samt miljöersättningar, kompensationsbidrag och

övriga stöd inom förordningen för landsbygdsutveckling i den mån utbetalningar av dessa sker till stödmottagare utanför Mål 1-området.

Regeringens överväganden

Medelsbehovet på anslaget kan variera mycket mellan olika år. Det beror på svårigheter att uppskatta i vilken utsträckning jordbrukarna kommer att utnyttja aktuella stödformer, osäkerhet om framtida växelkursnivåer samt på eventuella finansiella korrigeringar.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 79 700 000 kronor år 2002. För åren 2003 och 2004 beräknas behovet vara oförändrat.

Tabell 5.23 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	124 600	124 600	124 600
Förändring till följd av:			
Beslut	-44 900	-44 900	-44 900
Övr. makroekonomiska förutsättn.			
Volymer			
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	-44 900	-44 900	-44 900
Förslag/beräknat anslag	79 700	79 700	79 700

¹ Inklusive tillägsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

5.8.8 43:8 Fiskeriverket

Tabell 5.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2000	66 519	-1 395	
2001	88 141 ¹		80 000
2002	Förslag	100 054	
2003	Beräknat	93 281 ²	
2004	Beräknat	90 904 ³	

¹ Varav 21 625 tkr på tillägsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Motsvarar 91 054 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 87 054 tkr i 2002 års prisnivå.

Fiskeriverket skall verka för en ansvarsfull hus-hållning med fisktillgångarna på ett sätt som långsiktigt medverkar till livsmedelsförsörjningen och vårt välbefinnande i övrigt. Verket skall i enlighet med sitt sektorsansvar för miljön och i

samaråd med naturvårdsmyndigheterna verka för en biologisk mångfald och därmed för ett rikt och varierat fiskbestånd. I detta ingår att skapa förutsättningar för en livskraftig fiskerinäring, till vilken också vattenbruket hör, och underlätta näringens anpassning till och utveckling på en fri marknad.

Vidare skall verket medverka i arbetet med internationella fiskefrågor och förhandlingar samt främja forskning och bedriva utvecklingsverksamhet på fiskets område.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Fiskeriverket bedriver uppdragsverksamhet och tjänsteexport. För budgetåret 2000 erhöll Fiskeriverket 36,8 miljoner kronor i avgiftsintäkter från sin uppdragsverksamhet och tjänsteexport. Avgiftsintäkterna får disponeras av Fiskeriverket.

Avgiftsintäkterna i uppdragsverksamheten (se tabell 5.25) härrör från Fiskeriverkets undersökningsfartyg och utredningskontoren.

Fiskeriverkets tjänsteexport är hänförlig till Swedmars (Swedish Centre for Coastal Development and Management of Aquatic Resources) internationella konsultverksamhet, bl.a. grundat på ett avtal med Sida. En fortsatt minskning av omslutningen har skett under år 2000.

För budgetåren 2001 och 2002 förväntas en fortsatt minskning avseende Swedmar. Under år 2002 kommer Swedmars verksamhet till största delen vara EU-finansierad.

Tabell 5.25 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2000	36 834	37 135	-301
(varav tjänsteexport)	13 940	14 130	-190
Prognos 2001	21 000	20 900	100
(varav tjänsteexport)	8 000	7 960	40
Budget 2002	21 000	21 000	0
(varav tjänsteexport)	8 000	8 000	0

Regeringens överväganden

Fiskeriverket har utförligt redovisat sina prestationer, resultatet av dessa och kopplingen till de operativa målen. Av resultatredovisningen framgår att verket har arbetat i linje med de övergripande målen i regleringsbrevet.

Regeringen föreslår att anslaget tillförs ytterligare medel för arbetet med de svenska miljömålen samt för att genomföra det av EG beslutade programmet för insamling av fiskeridata. För miljömålsarbete skall anslaget tillföras 21 625 000 kronor, främst för arbetet med hotade arter och bestånd och för verksamhet förknippad med datainsamlingen enligt rådets förordning (EG) nr 1543/2000 med 9 miljoner kronor avseende nationella kostnader. Medfinansieringen från EU anvisas under anslaget 43:6 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter*.

Vidare föreslår regeringen att anslaget tillförs 2 500 000 kronor i enlighet med prop. 1999/2000:100, avsnitt 5.4.21.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 100 054 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas till 93 281 000 respektive 90 904 000 kronor.

Tabell 5.26 Härledning av nivå 2002–2004

Tusental kronor			
	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	88 141	88 141	88 141
Förändring till följd av:			
Beslut	11 500	2 500	-1 500
Pris- och löneomräkning	2 375	4 602	6 225
Överföring andra anslag m.m. ²	-1 962	-1 962	-1 962
Summa förändring	11 913	5 140	2 763
Förslag/beräknat anslag	100 054	93 281	90 904

¹ Inklusivt en ökning med 21 625 tkr i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Inklusivt slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

5.8.9 43:9 Strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.27 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2000	Utfall	553	Anslags-sparande	60 733
2001	Anslag	30 890	Utgifts-prognos	41 500
2002	Förslag	30 890		
2003	Beräknat	28 390		
2004	Beräknat	28 390		

Från anslaget lämnas framför allt nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för såväl de tidigare gemenskapsprogrammen som för strukturåtgärder inom fiskerinäringen under den nya programperioden 2000–2006. Anslaget kan även användas för medfinansiering av andra EG-projekt som ligger i linje med strukturprogrammen.

Anslaget får också disponeras för äldre stödformer som inte omfattas av strukturprogrammen. Bestämmelser finns i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Anslaget kan bl.a. användas för att täcka förluster vid statlig kreditgaranti till fiske- och fiskberedningsföretag. En jämförelse mellan budget och utfall för år 2000 visar på ett underutnyttjande på cirka 28 miljoner kronor, medan det ackumulerade anslagssparandet uppgår till drygt 60 miljoner kronor. Skälet till det låga utnyttjandet är att under år 2000 har tilldelade prisregleringsmedel utnyttjats. Anslagssparandet avser dock medfinansiering av den nya programperioden för vilken utbetalningar ännu inte påbörjats. Tillgängliga medel beräknas således komma att utnyttjas.

Regeringens överväganden

Anslaget disponeras för offentlig medfinansiering av Sveriges strukturprogram.

Anslaget får även användas för att täcka eventuella förluster orsakade av lämnade fiskerilån och kreditgarantier för lån. Från och med år 2002 skall förluster i den statliga kreditgarantivivningen täckas från en garantireserv förvaldat av Riksgäldskontoret. Vid en värdering av förlustriskerna för garantier på fiskets område har dessa uppskattats till 2 miljoner kronor. Garantireserven bör tillföras detta belopp från de disponibla medel som finns under detta anslag. Från och med år 2003 kan därmed anslaget reduceras

med 2,5 miljoner kronor. (Se vidare volym 1, kap. 7, avsnitt 7.2.) Garantiavgiften vid garanti-givningen bör anpassas till förlustriskerna.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 30 890 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas vara oförändrade.

Tabell 5.28 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	30 890	30 890	30 890
Förändring till följd av:			
Beslut		-2 500	-2 500
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	0	-2 500	-2 500
Förslag/beräknat anslag	30 890	28 390	28 390

5.8.10 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2000	Utfall	63 615		129 258
2001	Anslag	80 000	Utgifts-prognos	115 000
2002	Förslag	80 000		
2003	Beräknat	80 000		
2004	Beräknat	80 000		

Under anslaget anvisas det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av strukturstöd till fisket m.m. som redovisas under anslaget 43:9 *Strukturstöd till fisket m.m.* Sverige har tilldelats 62,3 miljoner euro från Fonden för fiskets utveckling under strukturfondsperioden 2000–2006.

Med en eurokurs på 8,50 kronor uppgår detta till cirka 530 miljoner kronor, vilket är drygt 75 miljoner kronor per år. Härtill kommer även EU-medel till fiskerinäringen inom Mål 1 med cirka 14,4 miljoner kronor per år. Då programmet för den nya perioden inte godkändes förrän i december 2000 har ännu inga utbetalningar gjorts.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 2000, visar på ett underutnyttjande på cirka 16 miljoner kronor medan det ackumulerade anslagssparandet uppgår till knappt 130

miljoner kronor. Anslagssparandet avser dock beslutade men inte utbetalda medel. Tillgängliga medel beräknas således komma att utnyttjas.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 80 000 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas vara oförändrade.

Tabell 5.30 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	80 000	80 000	80 000
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	80 000	80 000	80 000

5.8.11 43:11 Fiskevård

Tabell 5.31 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2000	Utfall	18 861		4 384
2001	Anslag	20 000	Utgifts-prognos	23 000
2002	Förslag	20 000		
2003	Beräknat	20 000		
2004	Beräknat	20 000		

Allmän fiskevård finansieras för närvarande delvis av anslaget för fiskevård men också av vattenavgiftsmedel i enlighet med vattendomar. Anslaget används till fiskevård, främst i allmänna och enskilda vatten med fritt handredskapsfiske i kustområdena och i sjöarna Vänern, Vättern, Hjälmarren, Mälaren samt Storsjön i Jämtland. Regeringen redovisade i propositionen Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116) en ökad satsning på en förbättrad fiskevård. I detta sammanhang bör även kulturmiljövården beaktas. Anslaget för fiskevård disponeras av Fiskeriverket och används bl.a. för bildande av fiskevårdsområden, fisketillsyn, främjande av den biologiska mångfalden och biotopvård, insatser för bevarandet av hotade arter och utsättning av fisk.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 2000 visar på ett anslagssparande på cirka 4 miljoner kronor, vilket avser beslutade men ej utbetalda medel. Tillgängliga medel beräknas således komma att utnyttjas.

Regeringens överväganden

Regeringen beräknar anslagsbehovet till 20 000 000 kronor för år 2002. För åren 2003 och 2004 bedöms behovet vara oförändrat.

Tabell 5.32 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	20 000	20 000	20 000
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	20 000	20 000	20 000

5.8.12 43:12 Statens livsmedelsverk

Tabell 5.33 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2000	109 362	19 717	
2001	119 655		127 000
2002	Förslag	126 759	
2003	Beräknat	129 786 ¹	
2004	Beräknat	130 197 ²	

¹ Motsvarar 126 759 tkr i 2002 års prisnivå.

² Motsvarar 124 717 tkr i 2002 års prisnivå.

Livsmedelsverket skall i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av god kvalitet, ärlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. Dess främsta uppgifter är att utarbeta föreskrifter inom livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen (1971:511) samt leda och samordna livsmedelskontrollen, informera om viktiga förhållanden på livsmedelsområdet, aktivt medverka till att riksdagens och regeringens riktlinjer i fråga om kost och hälsa fullföljs, verkställa utredningar och vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt att utveckla metoder för livsmedelskontrollen.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.34 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2000	117 505	128 434	-10 929
Prognos 2001	127 550	136 900	-9 350
Budget 2002	131 000	136 600	-2 600 ¹

¹ Underskott på 3 000 tkr för området tillsyn av livsmedelsanläggningar ingår inte i resultatet eftersom detta täcks med anslagsmedel.

Tabell 5.35 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2000	5 554	4 206	1 348
Prognos 2001	4 950	4 700	250
Budget 2002	5 000	5 000	0

Regeringens överväganden

Livsmedelsverkets anslag bör ökas med 5 000 000 kronor för bl.a. en central kontroll av genetiskt modifierade livsmedel.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 126 759 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas till 129 786 000 respektive 130 197 000 kronor.

Tabell 5.36 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	119 655	119 655	119 655
Förändring till följd av:			
Beslut	5 000	5 000	2 958
Pris- och löneomräkning	2 104	5 131	7 584
Summa förändring	7 104	10 131	10 500
Förslag/beräknat anslag	126 759	129 786	130 197

5.8.13 43:13 Livsmedelsekonomiska institutet

Tabell 5.37 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2000		7 724		987
2001	Anslag	8 156	Utgifts-prognos	8 723
2002	Förslag	8 304		
2003	Beräknat	8 505 ¹		
2004	Beräknat	8 670 ¹		

¹ Motsvarar 8 304 tkr i 2002 års prisnivå.

Livsmedelsekonomiska institutets verksamhet omfattar analyser och utredningar inom det jordbrukspolitiska området. Institutet bildades den 1 juli 1999.

Arbetet på institutet syftar till att belysa frågor bl.a. rörande landsbygdens utveckling, strukturutvecklingen, miljön, djurskyddet, konsumentintresset, den globala livsmedels-situationen, handeln med livsmedel samt utvidgningen av EU. Målet är att institutet skall förse regeringen med kvalificerat analytiskt underlag inför ställningstagande inom jordbruks- och livsmedelsområdet samt öka kunskapen om dessa frågor bland allmänheten.

Regeringens överväganden

Livsmedelsekonomiska institutet uppfyller de övergripande mål som regeringen satt upp för myndigheten. Livsmedelsekonomiska institutets analyser efterfrågas, förutom av regeringskansliet, i allt större utsträckning av allmänheten och media. Genom medverkan i olika former av media, vid föredrag och dylikt har resultatet av verksamheten fått en god spridning. De rapporter och slutsatser som publicerats har också fungerat som inlägg i den jordbrukspolitiska debatten. På sikt kan denna funktion utvecklas ytterligare, bl.a. genom institutets årsrapport där man analyserar det gångna årets händelser på jordbruks- och livsmedelsområdet. Myndighetens styrka ligger i att de analyser som genomförs både kan fungera som underlag för Regeringskansliets beslutsfattande och förhandlingar inom EU och presenteras för en bred allmänhet. På detta sätt medverkar rapporterna och resultaten till att främja en löpande diskussion i samhället om effektiviteten i jordbruks- och livsmedelspolitiken.

Utvecklingen på det jordbrukspolitiska området innebär dock att behovet av analyser av olika reformalternativ ökat inom Regeringskansliet. Konsumentperspektiv och integreringen av djurskydds- och miljöfrågorna inom politiken på jordbruks- och livsmedelsområdet kräver bl.a. en utvidgning av det ekonomiska analysarbetet på livsmedelsområdet. Ett ökat behov av analyser följer också av de översynsklausuler som beslutades om inom ramen för Agenda 2000 och därefter.

Studier av mer omfattande karaktär kommer bl.a. att kräva kvantitativa analyser, som kan tjäna som underlag vid förhandlingar inom EU. Detta är en förutsättning för att de kommande förhandlingarna om EU:s jordbrukspolitik skall kunna genomföras på ett effektivt sätt av regeringen.

Regeringen anser att det finns ett starkt behov av att fortsätta utveckla den långsiktiga analyskompetensen. Detta skulle möjliggöra att institutets verksamhet kan utvidgas till att omfatta hela livsmedelskedjan och därmed få en mer heltäckande karaktär. Ytterligare ett skäl för att utveckla de långsiktiga samhällsekonomiska analyserna på dessa områden är att de ianspråkta såväl finansiella som reala resurser av en sådan omfattning att det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är nödvändigt att bedöma hur effektivt resurserna används.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 8 304 000 kronor för år 2002.

Tabell 5.38 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	8 156	8 156	8 156
Förändring till följd av:			
Beslut			
Pris- och löneomräkning	148	349	514
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	148	349	514
Förslag/beräknat anslag	8 304	8 505	8 670

5.8.14 43:14 Livsmedelsstatistik**Tabell 5.39 Anslagsutveckling**

Tusental kronor

2000	Utfall	26 707	Anslags-sparande	-223
2001	Anslag	22 624	Utgifts-prognos	22 067
2002	Förslag	22 895		
2003	Beräknat	23 483 ¹		
2004	Beräknat	23 889 ¹		

¹ Motsvarar 22 895 tkr i 2002 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för statistik inom jordbruksområdet inklusive kostnader för en statistisk årsbok inom jordbruks- och livsmedelsområdet samt sammanställningar av statistik i senare led i livsmedelskedjan. I anslaget ingår även framtagandet av statistik över prisutvecklingen i konsument- och producentled på jordbruksprodukter.

Regeringens överväganden

Regeringen beslutade den 4 maj 2000 att 3 457 000 kronor av anslagssparandet från år 1999 fick disponeras av myndigheten till uppbyggnaden av ett nytt lantbruksregister. Uppbyggnaden av lantbruksregistret är nu i sin slutfas och återstående arbete ryms inom befintligt anslag.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 22 895 000 kronor för år 2002.

Tabell 5.40 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	22 624	22 624	22 624
Förändring till följd av:			
Beslut			
Pris- och löneomräkning	271	859	1 265
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	271	859	1 265
Förslag/beräknat anslag	22 895	23 483	23 889

5.8.15 43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten**Tabell 5.41 Anslagsutveckling**

Tusental kronor

2000	Utfall	3 700	Anslags-sparande	10
2001	Anslag	3 700	Utgifts-prognos	3 710
2002	Förslag	3 700		
2003	Beräknat	3 700		
2004	Beräknat	3 700		

Anslaget disponeras av Jordbruksverket. Anslagsbeloppet motsvarar EU:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Regeringens överväganden

Anslaget används för att bekosta medfinansieringen till EU av den årliga bokföringsundersökningen. Enligt rådets förordning (EG) nr 2467/96 av den 17 december 1996 skall i varje medlemsland en särskild gemenskapsundersökning om företagsstrukturen i jordbruket genomföras år 2003. Undersökningen är betydligt mer omfattande än den löpande strukturstatistik som produceras i Sverige under åren 2000–2002. Sverige kommer att få ersättning från EU-kommissionen för denna undersökning. Ersättningen betalas ut tidigast år 2005. Liksom övrig medfinansiering från EG tillförs även dessa medel inkomstutdel 6119, Övriga bidrag från EU.

Tabell 5.42 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	3 700	3 700	3 700
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	3 700	3 700	3 700

5.8.16 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet

Tabell 5.43 Anslagsutveckling
Tusental kronor

2000	Utfall	12 351	Anslags-sparande	17 649
2001	Anslag	10 500 ¹	Utgifts-prognos	23 299
2002	Förslag	17 000		
2003	Beräknat	5 000		
2004	Beräknat	5 000		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

Anslaget disponeras för att främja export av livsmedel samt för andra åtgärder på livsmedelsområdet med särskild tonvikt på konsumentperspektivet under perioden 2000–2002.

Regeringens överväganden

På tilläggsbudget för år 2001 har sammanlagt 4,5 miljoner kronor föreslagits bli överförda till andra anslag, bl.a. för omval till Sametinget. Regeringen föreslår att sammanlagt 8 miljoner kronor förs till andra anslag för finansiering av olika åtgärder.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 17 000 000 kronor för år 2002. För åren 2003 och 2004 beräknas behovet till 5 000 000 kronor vardera år.

Tabell 5.44 Härledning av nivån 2002–2004
Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	10 500	10 500	10 500
Förändring till följd av:			
Beslut	14 500	-5 500	-5 500
Övr. makroekonomiska förutsättn.			
Volymer			
Överföring andra anslag m.m.	-8 000		
Summa förändring	6 500	-5 500	-5 500
Förslag/beräknat anslag	17 000	5 000	5 000

¹ Inklusivt förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och i samband med budgetpropositionen för 2002.

5.8.17 43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tabell 5.45 Anslagsutveckling
Tusental kronor

2000	Utfall	36 991	Anslags-sparande	1 454
2001	Anslag	37 089	Utgifts-prognos	40 184
2002	Förslag	37 089		
2003	Beräknat	37 089		
2004	Beräknat	37 089		

De utgifter som belastar anslaget är huvudsakligen medlemsavgifter och kostnader för deltagande i olika möten som de internationella organisationerna anordnar. Den dominerande posten är kostnaden för FAO-medlemskapet.

Anslaget används även till att finansiera deltagande i vissa obligatoriska internationella konferenser och dylikt. En del av anslaget avser kostnader för bilateralt forskarutbyte med länder i Central- och Östeuropa.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 37 089 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas vara oförändrade.

Tabell 5.46 Härledning av nivån 2002–2004
Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	37 089	37 089	37 089
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	37 089	37 089	37 089

6 Politikområde Landsbygdspolitik

6.1 Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Åtgärderna är i stor utsträckning riktade till lantbruksföretag men också andra företag på landsbygden. Avgränsningen följer i huvudsak rådets förordning (EG) nr 1257/99 av den 17 maj 1999 om stöd till utveckling av landsbygden samt åtgärder som syftar till att underlätta genomförandet av denna (LBU-program). Politikområdet omfattar också försöks- och utvecklingsverksamhet inom ramen för de skilda nationella handlingsprogrammen för jordbrukets miljöpåverkan.

Politikområdet omfattar verksamhet vid Jordbruksverket och länsstyrelserna.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Tusental kronor

	Utfall 2000	Anslag 2001 ¹	Utgifts- prognos 2001	Förslag anslag 2002	Beräknat anslag 2003	Beräknat anslag 2004
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 366 378	2 203 000	2 482 964	2 203 000	2 223 000	2 223 000
44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 808 252	1 500 922	2 004 341	1 529 469	1 557 951	1 557 951
44:3 Miljöförbättrande åtgärder inom jordbruket	25 668	29 429	33 900	29 393	30 063	30 650
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	12 469	18 000	19 662	14 000	3 000	3 000
44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	2 189	1 538	1 538	1 538	1 538	1 538
44:6 Återföring av skatt på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel	-	-	-	363 000	420 000	430 000
Totalt för politikområde Landsbygdspolitik	4 214 956	3 752 889	4 542 405	4 140 400	4 235 552	4 246 139

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

6.3 Mål

Målet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Målet omfattar en hållbar livsmedelsproduktion med ökad miljöanpassning, sysselsättning, regional balans och uthållig tillväxt. Vidare skall jordbrukets natur- och kulturvärden värnas samt jordbrukets negativa miljöpåverkan minimeras i syfte att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen uppnås inom en generation.

Viktiga instrument i arbetet för att nå målet är åtgärderna inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet 2000–2006.

Politikens inriktning

Dagens jordbruk medverkar till en omfattande miljöbelastning, bl.a. på grund av användningen av bekämpningsmedel och genom förluster av näringsämnen till omgivande miljö. Samtidigt bidrar jordbruket till positiva miljöeffekter i form av biologisk mångfald, bevarande av värdefulla kulturmiljöer och ett öppet odlingslandskap.

Eftersom hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion förutsätter ett brukande av naturresurserna på ett resursbevarande, miljöanpassat och etiskt godtagbart sätt är jordbrukssektorn viktig i omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. I framtiden bör ersättning i högre utsträckning än i dag utgå för produktion av kollektiva nyttigheter som samhället efterfrågar t.ex. miljötjänster. Åtgärder som gör det möjligt att bedriva jordbruk även i mindre gynnade områden är också viktiga. För att bevara en levande landsbygd krävs utveckling som skapar förutsättningar för ett differentierat näringsliv och en integrerad utveckling av hela landsbygden. Denna utveckling stöds bl.a. av åtgärdsprogram inom ramen för LBU-programmet.

Inom Jordbruksdepartementet har ett arbete inletts med att analysera aktuella frågor kring utformningen av framtidens jordbrukspolitik samt hur de positiva effekter jordbruket bidrar till skall kunna värderas. Detta arbete kommer att ligga till grund för Sveriges position i den diskussion om EU:s framtida jordbrukspolitik som påbörjades vid det informella ministerrådet i Östersund i april 2001.

Sverige verkar för en jordbruks- och livsmedelspolitik inom EU vars övergripande mål

bl.a. är att främja en hållbar produktion. I rådslutsatserna från toppmötet i Cardiff i juni 1998 pekades jordbrukssektorn ut som en av de sektorer inom vilka en strategi för integrering av miljöhänsyn och hållbar utveckling skulle utvecklas. Jordbruksministerrådet antog i november 1999 en strategi för integrering av miljöhänsyn i jordbrukspolitik. Under det svenska ordförandeskapet har Jordbruksministerrådet antagit slutsatser som bl.a. innebär att den gemensamma jordbrukspolitikens effekter för miljön och för hållbar utveckling skall bedömas i anslutning till halvtidsöversynen av Agenda 2000 år 2002–2003. Dessutom skall miljökonsekvenserna och konsekvenserna för hållbar utveckling bedömas då nya förslag läggs fram.

Åtgärder för landsbygdsutveckling skall komplettera andra delar i den gemensamma jordbrukspolitik. I rådets förordning (EG) nr 1257/99 om stöd till utveckling av landsbygden fastställs ramarna för EU:s stöd till en hållbar utveckling av landsbygden. Riksdagen har bemyndigat regeringen att tillämpa ett miljö- och landsbygdsprogram, omfattande en rad miljö- och strukturåtgärder, för perioden 2000–2006. Vidare genomförs vissa av struktur- och miljöåtgärderna i norra Sverige inom ramen för de två Mål 1-programmen för Norra Norrland och Södra skogslänsregionen.

Miljö- och landsbygdsprogrammet samt nationella handlingsprogram för jordbrukets miljöpåverkan, bl.a. försöks- och utvecklingsverksamhet, bidrar till att de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen samt de av regeringen preciserade delmålen (prop. 2000/01:130) som har relevans för jordbruket bör kunna uppnås inom en generation. Programmet bidrar även till att uppnå kulturmiljöområdets mål. I samverkan med Mål 1- och Mål 2-programmen, LEADER+ och det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige medverkar miljö- och landsbygdsprogrammet till en utveckling av en livskraftig landsbygd liksom till en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av jordbruket i landets alla delar.

Det pågår en strukturförändring i jordbruket. Genom åtgärder i landsbygdsprogrammet och de båda Mål 1-programmen kan stöd lämnas för investeringar som är angelägna för att förbättra miljön och djurmiljön samt påskynda en diversifiering av företagen vilket leder till allmän förbättring av företagens konkurrensförmåga.

Regeringen har i skrivelse 1999/2000:14 till riksdagen angett att målet inför år 2005 är att den ekologiskt odlade arealen skall fördubblas och att den ekologiska animalieproduktionen bör öka. Detta innebär att 20 procent av arealen bör odlas ekologiskt samt att 10 procent av antalet mjölkkor och slaktdjur av nöt och lamm bör finnas i ekologisk produktion år 2005. En förutsättning för att målen skall uppnås är att det finns en efterfrågan som motsvarar utbudet.

Jordbruksverket har i rapport 2001:11 lämnat förslag till åtgärder för hur målen skall uppnås. Verket bedömer att det kommer att krävas intensifierade insatser för att uppnå de nya målen samt att fokus för insatserna i högre utsträckning bör riktas mot konsumentens sida. Rapporten har remissbehandlats och en majoritet av remissinstanserna stödjer i huvudsak de förslag Jordbruksverket lämnar. Regeringen bedömer att insatser avseende försök och utveckling samt forskning bör prioriteras inom den ekologiska sektorn. Medel för detta kan bidra till att effektivisera produktionen och bättre tydliggöra den ekologiska produktionens miljöeffekter.

Regeringen anser att en ökad kunskapsuppyggning är angelägen inom den ekologiska produktionen. Vidare behöver marknadsföring och informationen till konsumenterna förbättras. Regeringen föreslår därför bl.a. att Konsumentverket tillförs 5 miljoner kronor för sådana åtgärder. Jordbruksverkets förslag behandlas närmare i avsnitt 6.7.3.

6.4 Insatser

6.4.1 Insatser inom politikområdet

En ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden

Miljö- och landsbygdsprogrammet

Åtgärder som syftar till att ta till vara jordbrukets positiva miljöeffekter och minimera dess negativa miljöeffekter har störst tyngd i miljö- och landsbygdsprogrammet. I programmet ingår också åtgärder som syftar till att förbättra landsbygdens konkurrenskraft genom att underlätta en nödvändig anpassning av jordbrukssektorn till nya förutsättningar och därtill kopplat företagande på landsbygden. Åtgärdena inom ramen

för landsbygdsprogrammet är uppdelade på två insatsområden.

Under insatsområde I, åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk, ingår miljöersättningar, kompetensutveckling, kompensationsbidrag i mindre gynnade områden, stöd till investeringar i förbättrad miljö och ökat djurskydd i jordbruksföretag, miljöåtgärder som syftar till att främja en anpassning och utveckling av landsbygden samt åtgärder för att öka skogsmarkens ekologiska värde. Insatsområde I har en beräknad kostnadsram på knappt 20,2 miljarder kronor för hela programperioden, inklusive kvarvarande utbetalningar från förra programperioden. Insatsområde II, åtgärder för ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på landsbygden, innehåller startstöd till unga jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, åtgärder för förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, kompetensutveckling samt åtgärder som syftar till att främja en anpassning och utveckling av landsbygden. Kostnadsramen för insatsområde II är knappt 1,4 miljarder kronor för hela programperioden, inklusive kvarvarande utbetalningar från förra programperioden. Landsbygdsprogrammet kompletteras av det nationella stödet till norra Sverige, Mål 1- och Mål 2-programmen och gemenskapsinitiativet LEADER+.

Miljö- och landsbygdsprogrammet för perioden 2000–2006 har en beräknad kostnadsram på totalt cirka 23 miljarder kronor. I kostnadsramen ingår även utbetalningar av kvarvarande flerårsåtaganden för miljöersättningar från den tidigare programperioden 1995–1999. Miljö- och landsbygdsprogrammet skall främja en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av jordbruket, livsmedelsproduktionen, skogsbruket och landsbygden. Samma möjligheter till utveckling för kvinnor och män skall främjas. Kompetensutveckling fortsätter att vara ett strategiskt viktigt instrument genom att åtgärden kompletterar övriga insatser för att uppnå jord- och skogsbrukets miljömål samt för att främja utvecklingen på landsbygden.

Miljöersättningarna inom programmet skall medverka till att de aktuella miljömålen för jordbruket uppfylls. Dessa omfattar i huvudsak odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturhistoriska värden, jordbrukets miljöbelastning samt omfattningen av den ekologiska produktionen. Inom ramen för miljö- och lands

bygdsprogrammet finns speciellt utformade ersättningar för vart och ett av dessa mål. De nya miljöåtgärderna införs i full omfattning fr.o.m. år 2001. Miljöersättningarna i miljö- och landsbygdsprogrammet omfattar cirka 15 miljarder kronor för hela perioden.

Gemensamt för åtgärderna under programets insatsområde II är att de avser främja utvecklingen och sysselsättningen på landsbygden. Investeringsstöd och stöd till förbättrad bearbetning och saluföring skall dessutom främja landsbygdsföretagens konkurrensförmåga. Målet med startstödet till unga jordbrukare är att påskynda och underlätta generationsväxling i jordbruket och därmed medverka till en förnygring av jordbrukarkåren. För att ytterligare främja anpassningen och utvecklingen av landsbygden kompletteras åtgärderna med stöd till lantbruksanknutna projekt som miljöskydd, marknadsföring av kvalitetsprodukter, diversifiering, utveckling av infrastruktur samt främjande av turism och småföretagande. Stöden skall samverka och förstärka varandra och sammantaget verka för goda förutsättningar att leva på landsbygden.

Miljöförbättrande åtgärder inom jordbruket

I syfte att underlätta genomförandet av åtgärder inom miljö- och landsbygdsprogrammet och inom olika nationella handlingsprogram för att minimera jordbrukets negativa miljöpåverkan samt maximera dess positiva effekter avsätts medel för försöks- och utvecklingsverksamhet som utgör en viktig grund för att kontinuerligt utveckla och förbättra olika åtgärder. Stöd utgår även till ekologisk produktion genom försöks- och utvecklingsverksamhet inom detta område samt till marknadsstödjande åtgärder. Regeringen har givit Jordbruksverket i uppdrag att utarbeta ett förslag till nytt handlingsprogram för användning av bekämpningsmedel i jordbruks- och trädgårdsnäringen. Uppdraget skall redovisas den 30 juni 2002.

Åtgärder för jordbruket i norra Sverige

Jordbruket i norra Sverige har en särskild regionalpolitisk betydelse genom den mångfald av värden som jordbruksnäringen och dess verksamheter förknippas med. Jordbruket och skogsbruket bidrar till att upprätthålla livs

medelsproduktion, sysselsättning, befolkning och samhällsstruktur i dessa delar av landet.

Området har delats upp i två separata Mål 1-program, Norra Norrland respektive Södra skogslänsregionen. Båda programmen har arbetats fram regionalt med utgångspunkt i bl.a. de länsvisa prioriteringar som lyfts fram i de regionala tillväxtavtalen och innehåller särskilda insatsområden för jordbruk och landsbygdsutveckling. Programmen omfattar även åtgärder riktade till fiskerinäringen, finansierade genom Fonden för fiskets utveckling. Stöd ges vidare i programmen till rennäringen och särskilda insatser avses att genomföras för det fjällnära jordbruket. Miljö- och landsbygdsprogrammets åtgärder för ett hållbart jordbruk, såsom kompensationsbidrag i mindre gynnade områden och olika miljöersättningar, särskilt bevarandet av ett öppet och varierat odlingslandskap, är betydelsefulla i norra Sverige. Ett antal stödformer som i södra Sverige genomförs inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet ingår i norra Sverige i stället i Mål 1-programmen. Det gäller stöd till investeringar i jordbruksföretag, kompetensutveckling, startstöd till unga jordbrukare, stöd till förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt åtgärder för att främja anpassning och utveckling av landsbygden.

Sverige får därutöver enligt anslutningsfördraget lämna ett nationellt stöd för att upprätthålla produktionen i norra Sverige (stödområdena 1–3). Detta stöd kan lämnas för slaktsvin, suggor, getter, ägg, potatis, bär och grönsaker samt som pristillägg och transportstöd för mjölk. Stödet är beräknat utifrån förutsättningen att den totala stödnivån före EU-medlemskapet skall kunna upprätthållas.

Fjällägenheter

Fjällägenheter är en upplåtelseform för mark och byggnader på statens mark på renbetesfjällen i Jämtlands län samt ovanför odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län. Upplåtelseformen har sina rötter i lagstiftning från början av 1900-talet. År 2000 fanns det 106 fjällägenheter som staten har ett underhållsansvar för, de flesta i Jämtlands län. Staten lämnar bidrag för investeringar i och underhåll av byggnader m.m. på fjällägenheterna.

6.4.2 Insatser utanför politikområdet

Även insatser inom ramen för regionalpolitiken är av betydelse för landsbygdens utveckling. Exempelvis kan insatser inom ramen för EU:s strukturfondsprogram som medfinansieras genom Europeiska regionalfonderna (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF) nämnas. Dessa omfattar bl.a. åtgärder för att främja infrastruktur- och kompetensutveckling som särskilt kommer näringslivet och befolkningen på landsbygden, och därmed även jordbruket, till godo.

Gemenskapsinitiativet LEADER+ medfinansieras från Jordbruksfondens utvecklingssektion. Även vissa regionalpolitiska företagsstöd främjar landsbygdens utveckling. Landsbygdsstödet och stöd till kommersiell service är exempel på sådana stödformer. Dessa bidrar till att stimulera näringslivet samt upprätthåller en godtagbar servicenivå på landsbygden.

I arbetet med de regionala tillväxtavtalen samt den regionala utvecklingsplaneringen (ESDP) kan jordbruket och landsbygdsperspektivet bidra till regional tillväxt via länens tillväxtstrategier. För en utförlig redovisning av regionalpolitiska insatser hänvisas till utgiftsområde 19. Åtgärder av stor vikt för landsbygdspolitiken återfinns även under utgiftsområde 22, kommunikationer.

Statliga bidrag till lokala investeringsprogram som ökar samhällets ekologiska hållbarhet berör även jordbrukets miljöeffekter. Detta gäller i synnerhet olika typer av naturvårdande åtgärder såsom anläggning av våtmarker, vilket dels leder till minskade utsläpp av näringsämnen i vattendrag, dels till bevarande av den biologiska mångfalden och kulturvärden.

Arbetet med naturvårdsnätverket Natura 2000 och EU:s naturvårdsfond Life ger tillsammans med miljö- och landsbygdsprogrammet goda förutsättningar för att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald.

6.5 Resultatbedömning

Målet för politikområdet som angavs i budgetpropositionen för år 2000 var en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

6.5.1 Resultat

Miljö- och landsbygdsprogrammet

Med anledning av att åtagandena i det gamla miljöprogrammet i stor omfattning sträckte sig t.o.m. år 2000 har miljöersättningarna varit stängda för nyansökningar under år 2000, med undantag för ersättningarna för ekologisk produktion och värdefulla natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet. I samband med att det nya programmet togs fram ändrades utformningen av flera miljöersättningar. Dessa ändringar träder i kraft under år 2001 och det nya programmet tillämpas fullt ut fr.o.m. år 2001.

Inom ramen för det av EU medfinansierade miljöprogrammet åren 1995–1999 anslöt sig jordbrukarna vid olika tidpunkter till fleråriga miljöåtaganden. När dessa åtaganden löper ut kan jordbrukarna inom ramen för det nya miljö- och landsbygdsprogrammet ingå nya, fleråriga åtaganden. En stor andel av de jordbrukare som varit anslutna till åtaganden i det gamla programmet har utnyttjat möjligheten att ingå nya flerårsåtaganden i det nya programmet.

Anslutningen till de miljöåtgärder vars syfte är att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden är mycket god. Arealmålen för ersättningarna till slätterängar och kulturmiljöer har redan uppnåtts. Anslutningen till åtgärden biologisk mångfald i betesmarker samt ersättning för skötsel av betesmarker inom åtgärden öppet odlingslandskap uppgår till cirka 85 procent av det uppsatta arealmålet. Av de värdefulla ängs- och hagmarker som pekades ut i den landsomfattande inventeringen i början av 1990-talet omfattas 77 procent av de som fortfarande brukas av någon av miljöersättningarna för betesmarker eller slätterängar.

Målet för ersättning för flerårig vallodling innefattar den totala vallarealen. Anslutningen till åtgärden uppgår till 81 procent av arealmålet.

År 2000 var 13 procent av den odlade arealen ansluten till miljöstödet för ekologisk produktion. Det av riksdagen fastlagda målet att 10 procent av den odlade arealen skulle vara ekologiskt odlad år 2000 har därmed uppfyllts.

Anslutningen till åtgärder som syftar till att minska växtnäringsförlusterna har under den tidigare programperioden varit låg. I det nya programmet har emellertid åtgärden väckt stort

intresse hos brukarna och antalet ansökningar överstiger med god marginal det förväntade antalet.

För att bevara den biologiska mångfalden är hävdn av betesmarker av central betydelse. Både vad gäller biologiska och kulturhistoriska värden i betesmarker är måluppfyllelsen direkt relaterad till arealen hävdad betesmark. Denna är i sin tur beroende av antalet och fördelningen av betesdjur. Arealen hävdad betesmark har ökat successivt sedan år 1996 medan det totala antalet betesdjur har varit relativt konstant. Den pågående strukturrationaliseringen inom jordbruket gör dock att utvecklingen går mot färre gårdar med större djurbesättningar. Detta kan leda till en koncentration av betesdjur i landskapet med en försämrad eller upphörd hävd som följd i områden med lite djur.

Kompensationsbidrag lämnas som areal i de områden som fastställts som bergsområden eller mindre gynnade områden (s.k. LFA-områden). Stödet säkerställer fortsatt markanvändning för jordbruksändamål och bidrar därmed till en livskraftig landsbygd och ett öppet landskap.

Intresset för investeringsstöd till lantbrukare har varit stort under föregående år. Under år 2000 beviljades totalt 360 stöd i hela landet om totalt cirka 86 miljoner kronor. År 2000 beviljades 121 startstöd till yngre jordbrukare. Ansökningarna för de båda stöden har vida överstigit tillgängliga medel under år 2000, för investeringsstödet med upp till 2,5 gånger. Intresset för att ansöka om stöd för bearbetning och saluföring av jord- och skogsbruksprodukter har hittills varit mycket stort. För programperioden åren 2000–2006 fokuserar Jordbruksverket mer på målen med stöden vid prioriteringen bland ansökningar, i stället för att fördela stöden till så många som möjligt inom en bransch. En utvärdering av stödet under den tidigare programperioden har också visat att denna prioritering ger bättre effekter. Stödet är inriktat på innovation och småskalig livsmedelsförädling. För vidareförädlingsstödet beviljades 75 av 202 ansökningar till ett värde av cirka 53 miljoner kronor. Den största andelen av de beviljade stöden har gått till köttbranschen.

Beslut om projekt enligt det nya landsbygdsprogrammet för att främja landsbygdens utveckling började fattas först under slutet av år 2000. Antalet ansökningar visar på ett stort intresse för stödet.

Resursåtgången är i stort sett konstant vad gäller administrationen av de regionala stöden medan den administrationen av miljöstöden tagit något mer resurser i anspråk än föregående år. Den ökade resursåtgången förklaras enligt Jordbruksverket bl.a. av förberedelserna för det nya miljö- och landsbygdsprogrammet.

Anslutningen till miljöåtgärderna i det nya programmet bedöms vara god. Jordbruksverkets och länsstyrelsernas behandling av ansökningarna är dock ännu inte så långt kommen att en mer detaljerad redovisning kan presenteras här.

Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning omfattar bl.a. minskade kväveutsläpp till haven och minskad ammoniakavgång från jordbruket. I miljömålspropositionen (prop. 2000/01:130) anges som etappmål att de vattenburna fosforutsläppen från mänsklig verksamhet fram till år 2010 skall ha minskat kontinuerligt från 1995 års nivå. Utsläppen av kväve från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav skall ha minskat med minst 30 procent från 1995 års nivå till 38 500 ton. Ammoniakutsläppen skall till samma år ha minskat med minst 15 procent från 1995 års nivå till 51 700 ton. Miljömålet att halvera kväveutsläppen från åren 1985 till 1995 uppnåddes inte, utsläppen minskade under perioden med cirka 25 procent. För perioden 1995–1999 bedömer Jordbruksverket att någon betydande förändring av kväveläckaget inte har skett. Mellan åren 1986 och 2000 har riksdagen fastställt att användningen av kväve i handelsgödsel bör minska med 20 procent. Målet har nästan uppnåtts. Den redovisade försäljningen minskade med 17 procent. Vidare visar Jordbruksverkets beräkningar att fosforeffektiviteten ökat avsevärt. Ammoniakavgången från jordbruket har minskat med drygt 6 procent från 1997 till 1999. Nedgången beror på minskat antal djur och en ändrad hantering av stallgödseln.

Handlingsprogrammet för bekämpningsmedel syftar till att minska hälso- och miljöriskerna. Sedan år 1986 har riskerna, mätt som ett hälso- och miljöindex, minskat fram till år 1995 för att sedan öka något. Ökningen beror på att mängden såld aktiv substans har ökat. Orsaken till ökningen i försäld volym är främst en förändrad grödfördelning till följd av den gemensamma jordbrukspolitiken, samt att kost-

naderna för kemisk ogräsbekämpning minskat i förhållande till mekanisk ogräsbekämpning.

6.5.2 Analys och slutsatser

Hela det nya miljö- och landsbygdsprogrammet är från år 2001 öppet för ansökningar och delar av programmet har varit öppet i drygt ett år. En första analys och översyn av programmet görs av Jordbruksverket och kommer att presenteras vid årsskiftet. Efter översynen kommer regeringen att ta ställning till eventuella förändringar för att säkerställa att de uppställda målen kan uppnås under programperioden.

Det är ännu för tidigt att dra några slutsatser av de nyanslutningar som skett till programmet. Regeringen kan dock konstatera att åtgärderna inom miljö- och landsbygdsprogrammet väckt ett stort intresse bland lantbrukare och övriga berörda. Detta gäller såväl de fleråriga åtagandena för miljöersättningar som ersättningar inom programmets insatsområde II, t.ex. investeringsstöd och startstöd.

Miljöersättningarna till jordbruket bedöms vara av stor betydelse för att uppnå miljö kvalitetsmålet "Ett rikt odlingslandskap". Detta gäller framför allt ersättningarna för skötsel av betesmarker och slåtterängar samt ersättningarna till natur- och kulturmiljövärden. Därför har sådana miljöersättningar en betydande omfattning även inom det nya miljö- och landsbygdsprogrammet.

För att kunna säkerställa att miljöersättningen för bevarande av biologisk mångfald i slåtterängar och betesmarker riktas till de marker där behovet av sådana åtgärder är störst samt för att möta de ökade kraven på uppföljning och utvärdering av miljö- och landsbygdsprogrammet behövs en ökad kunskap om landets slåtter- och betesmarker. Under år 2001 påbörjade därför Jordbruksverket arbetet med en inventering av värdefulla ängs- och hagmarker. Inventeringen finansieras med medel från miljö- och landsbygdsprogrammets budgeterade medel för utvärdering.

För insatsområde II i landsbygdsprogrammet har ett finansieringsbehov utöver de medel som budgeteras i programmet förutsetts. I det godkända programmet anges att regeringen beräknar att möjlighet till ytterligare medfinansiering via i första hand länsstyrelser och kommuner finns.

Det finns ett ökat intresse för småskalig lokal och regional livsmedelsproduktion både bland

konsumenterna och inom livsmedelsbranschen. Detta ökade intresse har i många fall samband med ett allmänt utbrett miljöintresse och ökad efterfrågan av ekologisk produktion. Stödet till förbättrad bearbetning och saluföring är under denna programperiod mer fokuserat på innovativa satsningar. Detta stämmer överens med målen i miljö- och landsbygdsprogrammet och är i linje med resultaten i utvärderingen av motsvarande stödform under programperioden 1995–1999.

En rad projekt för att främja en småskalig livsmedelsproduktion har genomförts i olika delar av landet. Dessa projekt visar att det finns en betydande outnyttjad tillväxtpotential i sådan verksamhet. Genom att förädlingen sker närmare producenten stannar det mervärde som förädlingen medför kvar på den lokala nivån.

Inom ramen för landsbygdsprogrammet och i mål 1 prioriteras stöd till utveckling av småskalig livsmedelsförädling och marknadsföring av jordbruksprodukter.

Det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige i enlighet med artikel 142 i Sveriges anslutningsfördrag med EU har nu tillämpats under en sexårsperiod. Det pågår en snabb strukturförändring inom jordbruket i norra Sverige och antalet företag minskar liksom i andra delar av landet. Hela stödområdets andel av landets mjölkproduktion har sedan år 1995 varit oförändrad cirka 14 procent. I stödområde 1, den västligaste och mest fjällnära delen av stödområdet, har det däremot skett en långsam minskning av mjölkproduktionen med cirka 10 procent under perioden. Produktionen av smågrisar har minskat med totalt en tredjedel i hela stödområdet sedan år 1995. Därmed har behovet av långa transporter av smågrisar från andra delar av landet ökat, eftersom ingen motsvarande minskning skett i slaktsvinsproduktionen.

6.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 2000 avseende Jordbruksverket.

6.7 Budgetförslag

6.7.1 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 6.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags- sparande	Belopp
2000	Utfall	2 366 378		847 940
2001	Anslag	2 203 000	Utgifts- prognos	2 482 964
2002	Förslag	2 203 000		
2003	Beräknat	2 223 000		
2004	Beräknat	2 223 000		

Anslaget används i huvudsak för att finansiera strukturstöd och miljöersättningar med anknytning till jordbruket inklusive det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Från anslaget utbetalas även ersättningar för löpande åtaganden från den tidigare programperioden.

Startstöd till yngre jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt miljöåtgärder och åtgärder för landsbygdens utveckling är stödformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Detta kan i vissa fall även gälla åtgärder för kompetensutveckling. Detsamma gäller åtgärder inom ramen för strukturfondsprogrammen i Mål 1. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2002, i fråga om ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 070 miljoner kronor efter år 2002. Vid

beräkningen har beaktats tillgängligt anslags-sparande.

Regeringens överväganden

Under anslaget har anvisats medel för de av Sverige tillämpade miljö- och strukturstöden med anknytning till jordbruket samt för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige.

Lantbrukare i hela landet har visat stort intresse för åtgärderna inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet. Regeringens avsikt är att följa den plan som finns för programmet i syfte att nå de mål som formulerats. Nyanslutningen till miljöåtgärderna bedöms ha blivit något större än vad regeringen förutsett. Detta är naturligtvis positivt med avseende på åtgärdernas måluppfyllelse. Det stora intresset innebär att de ekonomiska ramarna blir fullt utnyttjade.

Enligt anslutningsfördraget får Sverige lämna nationellt stöd för att upprätthålla produktionen i norra Sverige (stödområdena 1–3). Stöd kan bl.a. lämnas för getter, suggor samt som pristillägg och transportstöd för mjölk.

Inom ramen för anslaget avser regeringen genomföra två justeringar av stödnivåerna. Den ena mindre ändringen innebär att stödnivån i stödområde 1 höjs från 1,05 till 1,07 kronor per kilogram komjölk och med 120 kronor per stödberättigad get. Den andra ändringen innebär en uppräknings av stödet per stödberättigad suga med i genomsnitt 200 kronor i stödområdena 1–3. Förändringarna måste godkännas av EU-kommissionen genom en ändring av beslut nr 96/228/EG av den 28 februari 1996.

Tabell 6.3 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2000 utfall	2001 prognos	2002 beräknat	2003 beräknat	2004 – beräknat
Utestående åtaganden vid årets början	2 561 000	1 695 600	4 172 322	3 068 119	2 448 490
Nya åtaganden		3 339 386	474 157	434 957	305 957
Infriade åtaganden*		862 664	1 578 360	1 054 586	1 080 086
Utestående åtaganden vid årets slut	1 695 600	4 172 322	3 068 119	2 448 490	1 674 361
Erhållet bemyndigande	2 555 000	2 950 000			
Föreslaget bemyndigande		4 180 000	3 070 000		

* Utgiftsutfall till följd av ingångna åtaganden.

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att ett statligt stöd för merkostnaden för kadaverhanteringen lämnas inom ramen för anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*.

Skälen för regeringens förslag: Kostnaden för hämtning och omhändertagande av kadaver i norra Sverige är avsevärt högre än i södra Sverige. Merkostnaden per år har beräknats uppgå till cirka 1,8 miljoner kronor. Jordbruksnäringen är beredd att svara för kostnaderna upp till den nivå som motsvarar kostnaderna i södra Sverige. Från årsskiftet 2000/2001 har en ny organisation för insamling av kadaver i norra Sverige upprättats inom näringen. Genom den nya organisationen beräknas kadaver bli uppsamlade i betydligt större omfattning än tidigare. Stödet bör utgå med högst 1,8 miljoner kronor per år för åren 2001 och 2002. Motivet för stödet är hygien- och miljöskäl. Stödet måste notifieras till EU-kommissionen som statligt stöd inom jordbrukssektorn.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 2 203 000 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas till 2 223 000 000 kronor vardera år.

Tabell 6.4 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	2 203 000	2 203 000	2 203 000
Förändring till följd av:			
Beslut		20 000	20 000
Överföring till/från andra anslag m.m.			
Summa förändring	0	20 000	20 000
Förslag/beräknat anslag	2 203 000	2 223 000	2 223 000

6.7.2 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 6.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2000	Utfall	1 808 252		920 236
2001	Anslag	1 500 922	Utgifts-prognos	2 004 341
2002	Förslag	1 529 469		
2003	Beräknat	1 557 951		
2004	Beräknat	1 557 951		

Under anslaget anvisas medel motsvarande EU:s finansiering av strukturstöden inom jordbruket, investeringsstöd till lantbrukare, startstöd till yngre jordbrukare, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, regionala stöd, kompensationsbidrag till jordbruk i bergs-områden och mindre gynnade områden, kompetensutveckling, miljöåtgärder i jord- och skogsbruket, åtgärder som främjar anpassning och utveckling av landsbygden m.m. som redovisas under anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*. Åtgärderna återfinns inom ramen för Sveriges miljö- och landsbygdsprogram. Den nationella finansieringen av vissa informations-, utbildnings- och rådgivningsinsatser för skogsägare sker över anslaget 44:1 och anslaget 41:1 *Skogsvårdsorganisationen* samt anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket*.

Till anslaget förs även Jordbruksfondens utvecklingssektions finansiering av Mål 1- och LEADER+programmen. Från anslaget utbetalas även ersättningar för löpande åtaganden från den tidigare programperioden.

Tabell 6.6 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2000 utfall	2001 prognos	2002 beräknat	2003 beräknat	2004 – beräknat
Utestående åtaganden vid årets början	2 905 000	1 921 347	4 653 288	3 488 282	2 761 140
Nya åtaganden		3 793 994	486 537	443 779	280 837
Infriade åtaganden*		1 062 053	1 651 543	1 170 921	1 204 351
Utestående åtaganden vid årets slut	1 921 347	4 653 288	3 488 282	2 761 140	1 837 626
Erhållet bemyndigande	2 769 000	3 453 000			
Föreslaget bemyndigande		4 770 000	3 500 000		

* Utgiftsutfall till följd av ingångna åtaganden.

Startstöd till yngre jordbrukare, investeringsstöd, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, projektstöd samt miljöersättningar och andra kompletterande åtgärder är stödformer som bygger på fleråriga åtaganden. Detsamma gäller åtgärder inom ramen för strukturfondsprogrammen i Mål 1 och gemenskapsinitiativet LEADER+. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan anvisade anslagsmedel. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2002 i fråga om ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3,5 miljarder kronor efter år 2002. Vid beräkningen har beaktats tillgängligt anslagssparande.

Regeringens överväganden

Sverige har tilldelats 157,82 miljoner euro från Jordbruksfondens garantisektion för finansiering av miljö- och landsbygdsprogrammet räkenskapsåret 2002. Med en eurokurs på 8,50 kronor motsvarar det drygt 1 341 miljoner kronor. Arbetet med att nå de olika målen bör leda till att de EU-medel som bidrar till finansieringen av miljö- och landsbygdsprogrammet utnyttjas fullt ut.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 529 469 000 kronor. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas till 1 557 951 000 respektive 1 557 951 000 kronor.

Tabell 6.7 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	1 500 922	1 500 922	1 500 922
Förändring till följd av:			
Beslut	28 547	57 029	57 029
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	28 547	57 029	57 029
Förslag/beräknat anslag	1 529 469	1 557 951	1 557 951

6.7.3 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tabell 6.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utgående reservation	Utgifts-prognos
2000	25 668	37 435	
2001	29 429		33 900
2002	Förslag	29 393	
2003	Beräknat	30 063 ¹	
2004	Beräknat	30 650	

¹ Motsvarar 29 352 tkr i 2002 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för försöks- och utvecklingsverksamhet i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringssläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden samt ökad andel ekologisk produktion. Medel avsätts också för forsknings- och utvecklingsinsatser inom trädgårdsnäringen.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för år 2001 att 5 miljoner kronor skulle avsättas för forsknings- och utvecklingsverksamhet inom trädgårdsnäringen. I regeringskansliet bereds nu de närmare formerna för detta stöd. Då det är frågan om ett statligt stöd inom jordbrukssektorn krävs ett godkännande av EG-kommissionen, som nu bereder frågan. Efter godkännande kan utbetalning av stödet ske.

Statens jordbruksverk har i sitt förslag till ekologisk aktionsplan (rapport 2001:11) föreslagit att ytterligare medel anvisas för bland annat försöks- och utvecklingsverksamhet, marknadsstödjande åtgärder samt för konsumentinformation. Regeringen bedömer att den föreslagna inriktningen av insatserna är ändamålsenlig. För år 2002 föreslås att 23 miljoner kronor anslås engångsvis för förstärkta insatser inom området. Medlen anslås under anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* (avsnitt 5.8.1).

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 29 393 000 kronor för år 2002.

Tabell 6.9 Härlledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	29 429	29 429	29 429
Nya beslut			
Pris- och löneomräkning		670	1 221
Överföring från anslag			
Summa förändring	0	670	1 221
Förslag/beräknat anslag	29 393	30 063	30 650

6.7.4 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tabell 6.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2000	Utfall	12 469	Anslags-sparande	11 787
2001	Anslag	18 000 ¹	Utgifts-prognos	19 662
2002	Förslag	14 000		
2003	Beräknat	3 000		
2004	Beräknat	3 000		

¹ Inklusiv en minskning med 2 000 tkr på tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition.

Från anslaget betalas bidrag till yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999). Enligt tidigare regerings-

beslut lämnas även statsbidrag för åtgärder mot översvämningar i Emån. Bidrag lämnas också enligt förordningen (1987:606) om statligt regionalt stöd till jordbruks- och trädgårdsföretag. Jordfondens verksamhet regleras i förordningen (1989:281) om jordfonden.

Bidrag till jordbrukets rationalisering

Stöd lämnas framför allt till vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas län.

Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti

Från anslaget finansieras utgifter för att täcka förluster på grund av statlig garanti för lån till jordbrukets yttre och inre rationalisering, förvärv och drift av jordbruk, maskinhållning inom jordbruket, trädgårds- och rennäringens rationalisering, regionalt stöd till trädgårdsföretag i norra Sverige m.m.

Jordfonden

På Jordfonden bokförs kostnader för förvärv, överlåtelse och förvaltning av jordfondsfastigheter samt köpeskilling för sålda fastigheter. Överskott och underskott i verksamheten regleras mot statsbudgetens inkomstsida. Så länge det finns en inlösenkyldighet vid vissa fall av vägrat förvärvstillstånd måste Jordfonden finnas kvar. Bokfört värde beräknas uppgå till cirka 130 miljoner kronor.

En utvärdering av den nuvarande jordförvärvslagstiftningen har gjorts. I betänkandet (SOU 2001:38) Ägande och struktur inom jord och skog har förslag om vissa förändringar lämnats. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Kreditgarantivningen upphör den 1 januari 2002. Inga ytterligare statsbidrag till åtgärder mot översvämningar i Emån lämnas.

Skälen för regeringens förslag: Från och med år 2002 skall förluster i den statliga kreditgarantivningen täckas från en garantireserv förvaltd av Riksgäldskontoret. Vid en värdering av förlustriskerna för garantier på jordbrukets område har dessa uppskattats till 27 miljoner kronor.

Garantireserven bör tillföras detta belopp från de disponibla medel som finns under detta anslag. (Se vidare volym 1, kap. 7, avsnitt 7.2.) Anslagsbehovet har beräknats till 11 miljoner kronor. Besparingen på anslaget uppgår därmed till 4 miljoner kronor. Dessa medel bör finansiera en fortsatt informationssatsning rörande samerna.

Möjligheter att lämna nya kreditgarantier har i stort sett upphört. Möjligheten att lämna nya garantier bör i sin helhet upphöra.

Anvisade medel bör efter år 2002 i sin helhet disponeras för omarronderingsåtgärder. Möjligheten att lämna statsbidrag för åtgärder mot översvämningar i Emån bör därför slopas.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 14 000 000 kronor för år 2002. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven till 3 000 000 kronor.

Tabell 6.11 Härlledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	18 000	18 000	18 000
Förändring till följd av:			
Beslut		-15 000	-15 000
Överföring andra anslag m.m.	-4 000		
Summa förändring	-4 000	-15 000	-15 000
Förslag/beräknat anslag	14 000	3 000	3 000

¹ Inklusivt förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition.

6.7.5 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Tabell 6.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2000	2 189		133
2001	Anslag	1 538	1 538
2002	Förslag	1 538	
2003	Beräknat	1 538	
2004	Beräknat	1 538	

De utgifter som belastar anslaget utgör i huvudsak bidrag till investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter, underhåll och upprustning av dessa lägenheter, avvecklingsbidrag och avträdesersättning åt innehavare av fjällägenheter, gästgiveribestyr samt inlösen av byggnader m.m. i vissa fall.

Regeringens överväganden

Fjällägenhet är en upplåtelseform som har sina grunder i lagstiftning från år 1915. Det fanns år 2000 totalt 106 fjällägenheter i Sverige, de flesta i Jämtlands län.

Frågor om nedläggning och friköp av fjällägenheter prövas av Jordbruksverket, medan länsstyrelsen beslutar om upplåtelser.

Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet gjorde år 1998 en inventering av kvarvarande fjällägenheter. Hälften bedömdes ha högsta bevarandevärde och borde enligt verkets mening behållas i statlig ägo. Av inventeringen framgår att det då bland de mest bevarandevärda fjällägenheterna fanns omkring femton levande aktiva fjälljordbruk. En del av de övriga permanent bebodda fjällägenheterna har fortfarande viss hävd av marker och bevarande landskapselement. Många har representativ kulturhistorisk bebyggelse.

Slutsatser

Regeringen bedömer att anslaget bör föras upp med oförändrat belopp. Anslagsbehovet för år 2003 och 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 6.13 Härlledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	1 538	1 538	1 538
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	1 538	1 538	1 538

6.7.6 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.

Tabell 6.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Förslag	363 000
2003	Beräknat	420 000
2004	Beräknat	430 000

Regeringens överväganden

Regeringen uttalade i budgetpropositionen för 2001 (prop. 2000/2001:1 volym 1, s. 36. resp. 230, bet. 2000/01:FiU1) att en översyn bör göras av skatterna på bekämpningsmedel och handelsgödsel med sikte på att förbättra deras effektivitet som miljöstyrmedel utan att kraven på kostnadseffektivitet eftersätts. Regeringen har tillkallat en särskild utredare (Dir. 2001:55).

I regeringsförklaringen hösten 2000 aviserades att de s.k. gödselskatterna i lämplig form skall återföras till jordbruket och att förslag skall läggas fram under riksdagsåret. Regeringen uttalade i vårpropositionen för 2001 (prop. 2000/01:100 s. 34, 66 och 131) att regeringen avser att ta upp ytterligare diskussioner med näringen och EG-kommissionen om hur återföringen skall ske.

Med ledning av storleken på uppburen skatt under perioden 1998–2001 har regeringen beräknat den sammanlagda skatten till 410 miljoner kronor. Med hänsyn till att 47 miljoner kronor av skatteinkomster, i enlighet med vad som anförs i tilläggsbudgeten denna dag, skall

disponeras som medfinansiering av en kompensation till jordbruket för märkbar revalvering bör anslaget för år 2002 beräknas till 363 miljoner kronor. För åren 2003 och 2004 beräknas anslaget till 420 respektive 430 miljoner kronor.

Regeringen kommer inom kort att till EG-kommissionen överlämna ett förslag till hur återföringen bör ske. Återföringen år 2002 kommer att avse skatter erlagda år 2001. Huvuddelen av den återförda skatten bör användas till åtgärder för att minska växtnäringens förluster från jordbruket och minska miljöriskerna inom växtskyddsområdet. En mindre del av beloppet kommer att återföras kollektivt till jordbruksnäringen för bl.a. informations-, utbildnings-, utvecklings- och rådgivningsinsatser med syfte att främja hållbara produktionsmetoder. Skatten på bekämpningsmedel bör återföras kollektivt för forsknings- och utvecklingsinsatser med syfte att främja en hållbar utveckling inom jordbruket och trädgårdsnäringen.

Tabell 6.15 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	0	0	0
Förändring till följd av:			
Beslut	363 000	410 000	410 000
Övr. makroekonomiska förutsättn.			
Volym		10 000	20 000
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	363 000	420 000	430 000
Förslag/beräknat anslag	363 000	420 000	430 000

7 Politikområde Samepolitik

7.1 Omfattning

Samepolitiken i Sverige omfattar Sametinget som regleras i sametingslagen (1992:1433) och förordningen (1993:327) med instruktion för Sametinget, rennäringslagen (1971:437) och i rennäringsförordningen (1993:384), Sameskolstyrelsen som regleras i sameskolförordningen (1995:205), stödet till det samiska språket vilket regleras i lagen (1999:1175) om rätt att använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt stödet till samisk kultur.

7.2 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Medel till Sametinget anvisas över utgiftsområde 1 anslag 45:1 *Sametinget*. Medel för att främja rennäringslagen anvisas över utgiftsområde 23 anslaget 45:1 *Främjande av rennäringslagen m.m.* Medel för stöd till sameskolorna och samiskt utbildningscentrum anvisas under utgiftsområde 16. Bidrag till samisk kultur anvisas under utgiftsområde 17.

Tabell 7.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Tusental kronor

	Utfall 2000	Anslag 2001 ¹	Utgifts- prognos 2001	Förslag anslag 2002	Beräknat anslag 2003	Beräknat anslag 2004
Utg.omr. 1 45:1 Sametinget	16 120	18 076	17 603	16 692	17 103	17 429
Utg.omr. 23 45:1 Främjande av rennäringslagen m.m.	41 322	37 000	52 250	37 000	37 000	37 000
Utg.omr. 23 45:2 Informationsatsning om samerna	-	-	-	6 000	4 000	4 000
Totalt för politikområde Samepolitik	57 442	55 076	69 853	59 692	58 103	58 429

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

7.3 Mål

Verka för levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

7.4 Politikens inriktning

Sametinget är en statlig förvaltningsmyndighet och samtidigt ett samiskt folkvalt organ. Sametinget inledde sin verksamhet i augusti 1993. De övergripande målen är enligt sametingslagen att verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Sametinget skall bl.a. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas.

Rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet. Staten har ett övergripande ansvar för att rennäringen kan fortleva som en del av det arvet. Rennäringen skall bedrivas så att den ger ett rimligt antal rennäringföretag en tryggad försörjning. Renskötseln skall bedrivas på ett ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt hållbart sätt.

Inom Rennäringspolitiska kommittén (dir. 1997:102) pågår ett arbete med att lämna förslag till en rennäringspolitik som ger underlag för den angivna inriktningen. I kommitténs arbete ingår att göra en översyn av stödet till rennäringen och samisk kultur, rennäringadministrationen och rennäringstiftningen.

Betänkandet Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige: Frågan om Sveriges anslutning till ILO:s konvention nr. 169 (SOU 1999:25), som överlämnades i mars 1999, innehåller åtskilliga förslag som rör rennäringens rättsliga förhållanden. Betänkandet och dess förslag är för närvarande föremål för beredning inom såväl Regeringskansliet som Rennäringspolitiska kommittén.

Sameskolstyrelsen är förvaltningsmyndighet för de statliga sameskolorna och den integrerade samiska undervisningen i den kommunala grundskolan inom ramen för det offentliga skolväsendet och hör till politikområde Utbildningspolitik. Utbildningen har som mål att bevara och utveckla det samiska språket och den samiska kulturen genom att ge samiska barn en utbildning med samisk inriktning.

Statens bidrag till samisk kultur syftar till att bevara, stärka och sprida kunskap om samisk

slöjd, bild- och formkonst, musik, scenkonst, litteratur samt andra samiska kulturyttringar och delar av det samiska kulturarvet inom ramen för politikområdet.

Inom ramen för minoritetspolitiken görs olika insatser bl.a. till stöd för det samiska språket. Sverige godkände i februari 2000 Europarådets ramkonvention om den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Därmed förbinder regeringen sig att ge stöd och skydd åt minoritetsspråken i Sverige vilket bl.a. är samiska (alla former).

Den 1 april 2000 trädde lagen om rätten att använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar i kraft. I Kiruna, Gällivare, Jokkmokk och Arjeplogs kommuner har den enskilde, oavsett om hon eller han behärskar svenska, rätt att tala samiska vid muntlig förhandling inför domstol och rätt att ge in skriftliga inlagor på samiska. Beträffande förvaltningsmyndigheter har den enskilde rätt att använda samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet. Myndigheten är skyldig att ge muntliga svar på samiska. Lagstiftningen innebär också att den enskilde i de kommunerna har rätt att få förskole- eller äldreomsorg helt eller delvis på samiska.

7.5 Insatser

ILO-utredningen bedömde i sitt betänkande Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige (SOU 1999:25) att Sverige kan ansluta sig till konventionen om ursprungsfolks rättigheter men att detta inte bör ske förrän ett antal åtgärder som rör samernas rätt till mark blivit genomförda och att detta är en process som tar cirka fem år. Utredningen har remissbehandlats och bereds nu i Regeringskansliet och till viss del även inom Rennäringspolitiska kommittén. En gränsdragningskommission kommer att tillsättas under hösten 2001 för att fastställa gränserna för renskötselområdet. Framförallt den yttre gränsen är idag på sina håll omtvistad. I december 2000 inledde regeringen den nationella informations-satsningen om Samerna som urbefolkning i Sverige och samernas kultur. Målet är att öka kunskapen om samerna som Sveriges urbefolkning och samernas kultur i hela landet. Av vikt är också att få ett ökat och långsiktigt förtroende

mellan samer och icke-samer och att kunna förebygga och motverka diskriminering. Regeringen har beslutat att 6 miljoner kronor får användas för denna satsning under innevarande år. Projektet skall pågå under cirka fem år för att få igång långsiktiga aktiviteter. Rennäringspolitiska kommittén har fått i uppdrag att komma med förslag beträffande utökat skydd mot inskränkningar i renskötselrätten. Kommittén beräknas komma med sina förslag i juni 2002.

För att göra en översyn av Sametingets organisation tillsattes en utredare hösten 2000 som bl.a. skall beakta behovet av en tydligare skillnad mellan myndighet och folkvalt organ. Utredningen beräknas vara klar i juni 2002.

Regeringens urbefolkningsdelegation, som tillsattes år 1995 som ett resultat av FN:s urbefolkningsårstionde, har bl.a. besökt Kolahalvön och Murmansk för att etablera en kontakt med de ryska samerna. Delegationen har också genomfört ett studium av ett antal västländers urbefolkningspolitik ur ett försoningsperspektiv. Resultatet kommer att presenteras under året. Delegationen har även genomfört ett seminarium tillsammans med Ajtte Same och Fjällmuseum om återföring av samiska föremål. Delegationen har också varit representerad i FN:s olika arbetsgrupper för urbefolkningar.

På det nordiska planet inleddes ett närmare samarbete mellan Norge, Sverige och Finland under år 2000 genom regelbundna same-ministtermöten tillsammans med sametingspresidenterna. Det första ägde rum i mars 2000 och det andra i november samma år. Vid mötena diskuterades bl.a. det fortsatta arbetet med en nordisk samekonvention och hur det nordiska arbetet för samefrågor skall bedrivas. Även Nordiska Ministerrådet är representerat i detta samarbete.

7.6 Resultatbedömning

Sametinget

Verksamheten är indelad i följande grenar:

- det folkvalda organet,
- samiska språk,
- medverkan i samhällsplaneringen, inklusive nordiskt och internationellt arbete,
- information om samiska förhållanden,
- samiska näringar och
- kultur, inklusive litteratur- och biblioteksfrågor, utbildning och forskning.

Sametingets övergripande mål kan inte enbart uppfyllas genom Sametingets verksamhet vilket kan innebära vissa svårigheter att redovisa resultatet av detta mål.

Sametinget har för första gången redovisat effekterna av sin verksamhet. Man har också inlett ett arbete med kvalitetssäkring vilket innebär att man nu har indikatorer för kvalitetsbedömning. Det är inom verksamhetsgrenen samiska språk som redovisningen av effekter och kvalitet är tydligast, även om kvalitetsredovisningen brister även här. Det är således fortfarande svårt att bedöma om det tinget åstadkommer är bra eller dåligt. Redovisningen av effekterna gör dock att det är lättare än tidigare att få en bild av vad Sametinget åstadkommit. Det finns mätbara effekter av kultur- och språkarbetet men knappast för de övriga verksamhetsgrenarna. Språkarbetet är kostnadsintensivt den dyraste grenen.

EU-arbetet inom Mål 6 och Interreg Nordkalotten har bedrivits med tre visstidsanställda. Programperioden är nu slut. Generellt kan man säga att det funnits fler ansökningar än medel. Informationsinsatserna har således burt frukt. De resultat som uppnåtts tyder på ökade arbetstillfällen, gränsöverskridande effekter, bättre resursutnyttjande och kompetensöverföring.

Sametinget har även ålagts att redovisa vad som gjorts för att förbereda och genomföra valet i maj i år. Av redovisningen framgår att valnämnden har genomfört ett antal seminarier och informationsmöten om valet samt utvecklat röstlängdssystemet. Efter överklagande har valprövningsnämnden upphävt valet och förordnat om omval.

Ett personalpolitiskt program är under utarbetande varvid särskild hänsyn tas till jämställdhet.

Sametinget har från mitten av år 2000 tillsatt en avdelnings- och ekonomichefstjänst och har också under året gått över till nytt redovisnings-system.

Redovisningen har också blivit bättre. En förbättrad kvalitetsredovisning och en bättre redovisning av effekterna beträffande vissa verksamhetsgrenar bör dock eftersträvas.

Svensk-norska renbeteskonventionen m.m.

Enligt ett till konventionen (SÖ 1972:15) mellan Sverige och Norge om renbetning m.m. anslutande protokoll skall Sverige och Norge bekosta och underhålla vissa stängsel. Stängslen utsätts för stora påfrestningar, vilket leder till avsevärda skador, främst i samband med snösmältningen. Staten har även skyldighet att svara för underhållet av vissa andra renskötselaneläggningar.

Konventionen gäller t.o.m. den 30 april 2002. Regeringen har ingått ett avtal med Norge om upprättande av och mandat för en blandad svensk-norsk renbeteskommission. Kommissionen, som utrett behovet av fortsatt renbetning i det andra landet, överlämnade sitt betänkande den 18 maj 2001. Betänkandet remissbehandlas för närvarande. Sverige avser därefter att ta upp förhandlingar med Norge om en ny renbeteskonvention. Detta arbete kommer dock inte att vara klart under våren 2002. Sverige och Norge kommer därför att ta upp frågan om en förlängning av den nuvarande konventionen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i den frågan.

Samebyarnas utvecklings- och markanvändningsplanering

Länsstyrelserna arbetar med åjourhållning av den grundläggande redovisningen av samebyarnas markanvändningsanspråk. Arbetet med rennäringens riksintressen fortsätter. Länsstyrelserna kompletterar redovisningarna med information om speciellt värdefulla eller känsliga områden för renskötseln, naturvården och kulturmiljövården.

Renbetesinventeringar

Arbetet med att ta fram en ny metod för renbetesinventering har visat sig oväntat komplicerat.

Den svensk-norska renbeteskommissionen har tagit fram Rennäringens kartsåkåp som innehåller ett omfattande och värdefullt material om rennäringen, bl.a. vegetationskartor av intresse för renskötseln. Länsstyrelserna svarar för förvaltning och vidareutveckling av innehållet. Regeringen avser att senare återkomma till riksdagen om hur den samlade informationen i kartsåkåpet liksom den utvecklingsverksamhet som pågår bl.a. inom Jordbruksverket och i FjällMistra kan användas för renbetesinventeringen.

Pristöd till rennäringen

Enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött lämnas pristillägg för renkött som godkänts vid köttbesiktning. Pristillägget lämnas med 9 kronor per kilo för vuxen ren och med 14,50 kronor per kilo för renkalv.

Tjernobylyolyckan

Konsekvenserna av nedfallet av radioaktivt cesium till följd av Tjernobylyolyckan fortsätter att påverka i första hand rennäringen. I vissa delar av norra Sverige påverkas emellertid även insjöfisket samt produktionen av nöt och får.

Övriga åtgärder för främjande av rennäringen m.m.

En del av anslaget bör användas för andra åtgärder för främjande av rennäringen. Medlen fördelas på användningsområden genom beslut av Jordbruksverket efter överläggningar mellan verket och Sametinget. Medlen används bl.a. för katastrofskadeskydd vid synnerligen svåra betesförhållanden. Användningen bör i möjligaste mån samordnas med verksamheter som kan erhålla stöd enligt Mål 1-programmet, exempelvis verksamheter som är direkt inriktade på att utveckla näringen.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket hade inga invändningar med anledning av Sametingets årsredovisning.

7.6.1 45:1 Främjande av rennäringen m.m.

Tabell 7.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2000	Utfall	41 322		44 188
2001	Anslag	37 000	Utgifts-prognos	52 250
2002	Förslag	37 000		
2003	Beräknat	37 000		
2004	Beräknat	37 000		

De utgifter som belastar anslaget är:

- underhåll av vissa riksgränsstängsel och renskötselaneläggningar för vilka staten har underhållsansvaret,
- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksinstressen och marker som är värdefulla eller känsliga för renskötseln, natur- och kulturmiljövården,
- framtagande av en ny inventeringsmetod för renbetet,
- prisstöd till rennäringen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobyolyckan som kan lämnas till jordbruksföretag, renskötsel-företag och till den som helt eller delvis försörjer sig på att fiska till husbehov eller för försäljning enligt förordningen (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobyolyckan,
- kostnader för medling m.m. i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller konflikter på grund av renbetning på åkermark,
- övriga åtgärder för främjande av rennäringen som beslutas efter överläggningar mellan staten och rennäringen såsom samfinansiering av EU-projekt för utveckling av rennäringen.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Prisstöd till rennäringen lämnades med 14,3 miljoner kronor för knappt 1 300 ton renkött.

Avräkningspriset var drygt 37,70 kronor per kilo exklusive mervärdesskatt och prisstöd. Antalet slaktade renar uppgick slaktåret 2000/2001 till 47 000, vilket är något mer än förra året.

Genom avtagande cesiumhalter, tidigareläggning av renslakt och utfodring av renar uppgår antalet kasserade slaktkroppar numera endast till ett sextiototal om året.

Under år 2000 lämnades cirka 3,6 miljoner kronor i bidrag till projekt som samfinansierats med EU. Jordbruksverket har vidare fattat beslut om medfinansiering som innebär utbetalningar från anslaget på cirka 4,5 miljoner kronor under år 2001 för projekt inom Mål 1-programmet.

Bemyndigandet för regeringen att fatta beslut om stöd under anslaget för tiden efter år 2002 bör uppgå till 4 miljoner kronor inklusive tidigare åtaganden.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 37 000 000 kronor för år 2002. Anslagsbehovet för åren 2003 och 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 7.3 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	37 000	37 000	37 000
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	37 000	37 000	37 000

7.6.2 45:2 Informationssatsning om samerna

Anslaget är nytt.

Tabell 7.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Förslag	
2002	Förslag	6 000
2003	Beräknat	4 000
2004	Beräknat	4 000

Mot bakgrund av förslaget i ILO-utredningens betänkande Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige (SOU 1999:25) och riksdagens uttalande i december 2000 (bet. 2000/01: MJU2) om vikten av en nationell informationssatsning om samerna som ursprungsfolk i Sverige och samer-

nas kultur har regeringen beslutat genomföra en sådan och anslagit högst 6 miljoner kronor för ändamålet under år 2001. Medlen har tagits från det anslagssparande som genom regeringens beslut den 19 april 2000 nr 10 ställts till regeringens disposition av anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* inom utgiftsområde 23.

Regeringens överväganden

Intentionen är att informationsstatsningen får karaktären av en bred och långsiktig insats för att öka kunskapen om och förståelsen för samerna och samisk kultur. Av vikt är också att få ett ökat och långsiktigt förtroende mellan samer och icke-samer och kunna förebygga och motverka diskriminering. En del av medelsramen disponeras för samordning och informationsinsatser som bedöms nödvändiga för att få en nationell uppslutning och kraftsamling. Den återstående delen disponeras för stöd till lokalt och regionalt inriktade projekt.

Satsningens primära mål är att permanenta verksamheten och att informationshanteringen om Sveriges befolkning blir en naturlig del i samhällets olika verksamhetsgrenar.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 6 000 000 kronor för år 2002. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehovet till 4 000 000 kronor per år.

Tabell 7.5 Härledning av nivån 2002-2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	0	0	0
Förändring till följd av:			
Beslut	6 000	4 000	4 000
Överföring andra anslag m.m.			
Summa förändring	6 000	4 000	4 000
Förslag/beräknat anslag	6 000	4 000	4 000

8 Politikområdena

Utbildningspolitik och Forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20

Politikområde Utbildning inom utgiftsområde 23

Verksamheten vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ingår som en del i politikområdet utbildning. Verksamheten utgör också ett viktigt medel för att förverkliga målen inom livsmedelspolitiken, landsbygdspolitiken, djurpolitiken, samepolitiken samt skogspolitiken.

Politikområde Forskning inom utgiftsområde 23

Forskningen som bedrivs inom de areella näringarna har ett särskilt ansvar för att kunskaperna om naturresurserna utvecklas för kommande generationers behov. Viktiga globala miljö- och livsmedelsförsörjningsfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner.

Medel till stöd för forskningen om de areella näringarna fördelas av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), som sorterar under utgiftsområde 20, men som har ett forskningsanslag under utgiftsområde 23. En resultatredovisning för samtliga forskningsfinansierande myndigheter görs under politikområdet forskning under utgiftsområde 16.

8.1 25:1 Sveriges lantbruks- universitet

Tabell 8.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2000	Utfall	1 163 379	Anslags- sparande	0
2001	Anslag	1 154 109 ¹	Utgifts- prognos	1 154 109
2002	Förslag	1 209 038		
2003	Beräknat	1 233 872 ²		
2004	Beräknat	1 268 169 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

² Motsvarar 1 205 038 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 215 038 tkr i 2002 års prisnivå.

SLU skall utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information.

Anslaget finansierar grundutbildning, forskarutbildning, forskning, miljöanalys samt information och fortbildning. Verksamheten bedrivs utifrån ett sektorsansvar, som preciseras av fem ansvarsområden:

- kvalitet i livsmedelskedjan,
- djurhållning, djurhälsa och djurskydd,
- skog, skogsbruk och förädling av skogsråvaran,
- naturresurser för landsbygdsutveckling, rekreation och fritid,
- landskapsplanering och markanvändning.

Grundutbildningen bedrivs inom fyra långa och sju korta yrkesprogram samt inom de fem kandidat/magisterprogrammen skogsvetar-, bioteknologi och naturresursprogrammen, ekonomiprogrammet med naturresursinriktning samt mark- och miljöprogrammet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.2 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2000	283 255	283 255	0
(varav tjänsteexport)	12 400	12 400	
Prognos 2001	295 500	295 500	0
(varav tjänsteexport)	13 000	13 000	
Budget 2002	307 320	307 320	0
(varav tjänsteexport)	14 000	14 000	
Budget 2003	319 612	319 612	0
(varav tjänsteexport)	14 000	14 000	
Budget 2004	332 397	332 397	0

Avgiftsintäkterna disponeras av SLU.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Verksamheten vid SLU ingår som en del i politikområdet Utbildning och omfattas därför av den resultatredovisning som görs för högskoleväsendet under utgiftsområde 16. Verksamheten utgör även ett viktigt medel för att förverkliga målen inom livsmedelspolitiken, landsbygdspolitiken, djurpolitiken, samepolitiken samt skogspolitikerna under utgiftsområde 23 varför regeringen här redovisar en kort bedömning av denna.

SLU har under de senaste budgetåren uppvisat en positiv kapitalförändring. Även för budgetåret 2000 uppvisade SLU ett positivt resultat. SLU fortsätter aktivt att arbeta för en bättre ekonomistyrning och för att den ekonomiska medvetenheten genom information skall nå ut till linjeorganisationen, dvs. till institutionerna. Detta bidrar till att ytterligare förbättra den finansiella redovisningen.

Stor vikt fästs vid arbetet med kvalitetsutveckling. Ett ramprogram har antagits av styrelsen, varefter konkreta handlingsplaner för de olika i programmet angivna områdena har fastställts. I ramprogrammet anges hur kvalitetsutvecklingen skall samordnas med övrigt utvecklingsarbete vid universitet i planeringsprocessen. Planeringsprocessens främsta syfte är att skapa ett systematiskt och långsiktigt utvecklingsarbete.

Genom statsmakternas beslut har SLU under de senaste åren tilldelats 1 270 nya utbildningsplatser. Detta har lett till att en allt större del av SLU:s resurser går till grundutbildning.

I regleringsbrevet för SLU specificeras utbildningsuppdraget till SLU genom ett mål för antalet helårsprestationer. Antalet helårsprestationer för treårsperioden 2000–2002 har fastslagits till 9 000 prestationer varav 1 100 i fristående kurser. Utfallet för år 2000 är 2 633 studenter i utbildningsprogram och 537 i fristående kurser. Prestationsgraden är 92 procent, vilket är högre än den genomsnittliga prestationsgraden för universitet och högskolor.

Andelen studenter som avlagt examen på nominell tid har minskat sedan tidigare år. Genomströmningen av studenter varierar mycket mellan olika program. På de långa programmen avlägger endast cirka en femtedel av studenterna examen på nominell studietid. Siffrorna är betydligt bättre för de korta programmen där drygt hälften avlägger examen på nominell tid. En förklaring till det sämre resultatet för år 2000 är att 60 studenter antagna enligt äldre studieordning avlagt examen under år 2000, vilket bidragit till att den genomsnittliga studietiden förlängts. En annan orsak är att studenterna även utan avslutad utbildning är eftertraktade på den goda arbetsmarknaden som rätt.

Andelen kvinnliga studenter vid SLU:s utbildningsprogram utgör 61 procent. Variationen är dock stor mellan olika program. Djursjukvårdarprogrammet har ingen manlig student, medan nära nog det omvända förhållandet råder på skogsingenjörprogrammet. SLU arbetar dock aktivt med att utjämna könsfördelningen genom att vidta olika åtgärder för t.ex. antagningsförfarandet och information i gymnasieskolor.

Veterinärer med utbildning från land utanför EU hade tidigare små möjligheter att få en kompletterande utbildning för att därigenom erhålla

legitimation och kunna utöva sitt yrke i Sverige. I syfte att tillvarata den resurs som dessa personer utgör, anvisades SLU första gången budgetåret 1999 3,13 miljoner kronor för att genomföra en kompletterande utbildning för utländska veterinärer. Till utbildningen antogs 17 utländska veterinärer då den startade år 1999. Under år 2000 har ytterligare 15 utländska veterinärer antagits. Utbildningsresultaten har hittills varit goda.

För forskarutbildningen har 270 examina för perioden 2000–2002 angetts som mål vad gäller lägsta antalet examina. Under det första året i perioden har 157 examina avlagts. För perioden 2001–2004 är målet 400 examina.

Den Kgl. Veterinär- og Landbohøjskole i Danmark och SLU antog höstterminen 2001 för första gången studenter till en hortonomutbildning med gemensam utbildningsplan och gemensamma kurser.

I budgetpropositionen för år 1998 (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:FiU1, rskr. 1997/98:117) sattes för första gången preliminära mål avseende andelen kvinnor bland nyrekryterade professorer för samtliga universitet. De definitiva rekryteringsmålen angavs sedan i regleringsbrev. För åren 1998–2000 är målet för SLU att minst en fjärdedel skall vara kvinnor. Detta mål har uppnåtts. Rekryteringsmålen för åren 2001–2004 skall vara att minst 34 procent av de nyrekryterade professorerna skall vara kvinnor.

Under åren 1999 och 2000 har 44 lektorer/forskningsledare efter ansökan blivit befordrade till professorer. Nio av de befordrade var kvinnor.

Som ett led i att stärka djurskyddets ställning förstärktes anslaget för år 1999 engångsvis med 3 miljoner kronor för delfinansiering av en professor i djurskydd vid veterinärmedicinska fakulteten vid SLU för kommande femårsperiod. Tillsättningen av professuren har varit fördröjd men är nu under tillsättning.

SLU har under året inkommit till regeringen med en strategi för samverkan med det omgivande samhället. Det övergripande målet med samverkan är att SLU:s kunskap skall spridas till omgivningen och att SLU i sin tur skall kunna ta del av kunskaper och erfarenheter från omgivningen. I strategin befäster SLU sin policy för samverkan med det omgivande samhället inom de olika verksamhetsgrenarna och pekar härvid på de möjligheter till samverkan som t.ex. alum-

niverksamheten, fortbildningen och uppdragsutbildningen erbjuder. Forskningsinformationen ses som en viktig del i samverkan och kan vidareutvecklas.

Slutsatser

I enlighet med vad som föreslogs i budgetpropositionen för år 2001 utgiftsområde 23 överförs 5 miljoner kronor från anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande* till verksamheten vid Centrum för ut hålligt lantbruk (CUL). För fältförsöksverksamhet rörande ekologisk odling bör 7 miljoner kronor anvisas också för år 2002.

För att ge Artdatabanken en möjlighet att skapa ett nationellt referensverk som beskriver samtliga i Sverige kända djur, växter och svampar anvisas 10 miljoner kronor som förstärkning av Artdatabankens verksamhet år 2002. Den minskning av anslaget med 6 miljoner kronor som gjordes i samband med tilläggsbudgeten i den ekonomiska vårpropositionen bör ligga kvar tills vidare för finansiering av BSE-kontroller m.m. Den särskilda anslagspost på 3 miljoner kronor som står till regeringens förfogande bör dras in.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2002 till 1 209 038 000 kronor. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven till 1 233 872 000 kronor respektive 1 268 169 000 kronor.

Tabell 8.3 Härlledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	1 154 109	1 154 109	1 154 109
Förändring till följd av:			
Nya beslut	10 000	6 000	16 000
Pris- och löneomräkning	19 046	47 880	72 177
Överföring till/från andra anslag	25 883 ²	25 883	25 883
Summa förändring	54 929	79 763	114 060
Förslag/beräknat anslag	1 209 038	1 233 872	1 268 169

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

² Inklusivt slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

8.2 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning

Tabell 8.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2000	Anslags-sparande	0
2000	Utfall	224 646		
2001	Anslag	234 263 ¹	Utgifts-prognos	234 263
2002	Förslag	232 362		
2003	Beräknat	230 336 ²		
2004	Beräknat	210 889 ³		

¹ Inklusivt en minskning med 6 000 tkr på tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition samt förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

² Motsvarar 226 506 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 202 971 tkr i 2002 års prisnivå.

Anslaget finansierar forskningsstöd, stöd till kollektiv forskning samt forskningsinformation rörande de areella näringarna inom Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas). Denna del av verksamheten inom Formas bedrevs t.o.m. år 2000 av Skogs- och jordbrukets forskningsråd, då detta avvecklades. Den kollektiva forskningen omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling.

Regeringens överväganden

Slutsatser

I enlighet med vad som föreslogs i budgetpropositionen för år 2001 utgiftsområde 23 anslag 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande* överförs 5 miljoner kronor till anslag 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* för verksamheten vid Centrum för uthålligt lantbruk (CUL).

För forskning och utveckling rörande ekologisk produktion har för åren 2002 och 2003 tidigare beräknats 35 miljoner kronor per år. Programmet förstärktes år 2001 genom att ytterligare 7 miljoner kronor anvisades till SLU för fältforskningsverksamhet rörande ekologisk produktion. Programmet bör för år 2002 förstärkas med ytterligare 10 miljoner kronor varav 3 miljoner kronor bör disponeras av Formas och 7 miljoner kronor av SLU för fortsatt fältforskningsverksamhet.

För att finansiera BSE-kontroller m.m. har en minskning av anslaget gjorts fr.o.m. år 2001.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2002 till 232 362 000 kronor. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven till 230 336 000 kronor respektive 210 889 000 kronor.

Tabell 8.5 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Miljoner kronor

	2000 ¹ utfall	2001 prognos	2002 beräknat	2003 beräknat	2004 – beräknat
Utestående åtaganden vid årets början		206	315		
Nya åtaganden		263	108		
Infriade åtaganden ²		154	196	147	83
Utestående åtaganden vid årets slut		315	227		
Erhållet/föreslaget bemyndigande		140	230		

¹ Formas bildades den 1 januari 2001.

² Utgiftsutfall till följd av ingångna åtaganden.

Tabell 8.6 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	234 263	234 263	234 263
Förändring till följd av:			
Beslut	3 000	-4 000	-28 514
Pris- och löneomräkning	360	5 373	9 461
Överföring till/från anslaget ²	-5 261	-5 300	-4 321
Summa förändring	-1 901	-3 927	-23 574
Förslag/beräknat anslag	232 362	230 336	210 889

¹ Inklusivt en minskning med 6 000 tkr på tilläggsbudgeten i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition.

² Inklusivt slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

8.3 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tabell 8.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2000	929	-	-
2001	Anslag	1 149	1 149
2002	Förslag	1 184	
2003	Beräknat	1 210 ¹	
2004	Beräknat	1 237 ²	

¹ Motsvarar 1 184 tkr i 2002 års prisnivå.

² Motsvarar 1 184 tkr i 2002 års prisnivå.

Kungl. skogs- och lantbruksakademiens (KSLA) uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.

Anslaget finansierar kostnader för akademiens ordinarie tjänstemän, ersättning åt skoglig expertis, bidrag till bibliotek m.m. samt vissa kostnader för utländskt forskarutbyte och utländska forskarkontakter.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

KSLA har en stor betydelse som diskussionsplattform för ledande företrädare inom de areella näringarna och livsmedelssektorn. I konferens- och seminarieverksamheten tas för dessa områden angelägna frågor upp.

Under det gångna budgetåret har akademien behandlat t.ex. strukturfrågor inom jord- och skogsbruk samt i livsmedels- och skogsindustrin, forskning och utbildning, livsmedelsfrågor, skogspolitik och de internationella skogsfrågorna, uthålligt jordbruk samt växtgenetik och GMO.

KSLA har sedan länge åtagit sig att utveckla samarbetet med Central- och Östeuropa. Denna uppgift upprätthålls och utvecklas med hjälp av särskilda medel från Jordbruksdepartementet. Akademien leder bl.a. ett forskarutbildningsprogram, finansierat av staten och Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, genom vilket studenter från de baltiska länderna ges möjlighet till doktorandutbildning vid svenska universitet.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 184 000 kronor för år 2002. Anslagsbehoven för år 2003 och 2004 beräknas vara oförändrade i fasta priser.

Tabell 8.8 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	1 149	1 149	1 149
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning	35	61	88
Summa förändring	35	61	88
Förslag/beräknat anslag	1 184	1 210	1 237